

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Kirsi Haapa-aho

**Tulevaisuuden Kyyjärvi nuorten silmin -Nuorisoval-
tuutettujen tulevaisuuden asumisen skenaariot
Kyyjärvellä**

[Subject]

Johtamisen akateeminen yksikkö
Aluetieteen pro gradu -tutkielma
Hallintotieteen maisteriohjelma

Vaasa 2024

VAASAN YLIOPISTO**Johtamisen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Kirsi Haapa-aho		
Tutkielman nimi:	Tulevaisuuden Kyyjärvi nuorten silmin -Nuorisovaltuutettujen tulevaisuuden asumisen skenaariot Kyyjärvellä		
	10.5.2024		
Tutkinto:	Hallintotieteiden maisteri		
Oppiaine:	Aluetiede		
Työn ohjaaja:	Ilkka Luoto		
Valmistumisvuosi:	2024	Sivumäärä:	87

TIIVISTELMÄ:

Suomessa maaseutumaisen kuntien- ja kaupunkien väestön on huomattu vähentyneen jo useita vuosia. Useat kunnat kamppailevatkin eri keinoin asukkaiden houkuttelemisesta kuntaan. Kunnilla on strategioissa ja visioissa sekä rakennemalleissa tavoitteita asukkaiden saamiseksi kuntaan. Ilmiö kuvastuu niin yksilössä, paikallisessa, maakunnallisessa-, kansallisessa sekä globaalissa mittakaavassa. Väestöhuoltosuhde on myös näissä maaseutumaisissa kunnissa heikentynyt. Kaupungistuminen on jatkunut Suomessa jo vuosikymmeniä, mutta viime vuosina suurkaupunkikeskukset ovat menettäneet asukkaitaan. Asukkaat ovat siirtyneet kaupunkiseutujen kehyskuntiin. Tähän liittyy teknologiatyöpaikkojen vähentyminen kaupungeissa ja suurten kaupunkien lähikunnissa vapautuneet asunnot.

Tämä Pro gradu -tutkielma on kvalitatiivinen tulevaisuudentutkimus, jossa osittain käytetään myös kvantitatiivisia menetelmiä. Tutkimusta lähestytään etnografisen tutkimusmenetelmän kautta. Tulevaisuustyöpajassa käytetään menetelmänä strategista analyysiä skenaariotyöskentelyn avulla. Strategisella analyysillä selvitetään Kyyjärven nuorisovaltuutettujen tulevaisuuden sisäiset vahvuudet ja heikkoudet sekä ulkoiset mahdollisuudet ja uhkat paikkakunnalla tulevaisuuden asumisessa. Näistä laaditun synteesin avulla laaditaan tulevaisuustyöpajassa toimenpide-ehdotukset. Lopuksi laaditaan ennakoivalla, kontrastisella skenaariomenetelmällä skenaariot, joita syntyy kolme tulevaisuuden strategisen paikkaperustaisen alueidenkäytön skenaariota.

Skenaarioissa havaittiin, että paikkaperustaisen eri aluetasolle skaalautuvan verkostomaisen kehittämisen valttikortit löytyvät jo nykyäänkin Kyyjärveltä. Näitä ovat kunnan erityispiirteistä löydettävissä ja valtakunnan tasolla näkyvissä näistä ovat nyt Betset Oy, Kauppakeskus Paletti ja KyKy-Betset lentopallojoukkue. Naapurikunnissa on myös omat erityispiirteensä, Salamajärven kansallispuisto Perhossa ja Kannonkosken Piispalan nuorisomatkatilakeskus. Piispalan nuorisomatkatilakeskus tarjoaa ympärivuotisen sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet ja kansallispuistot ovat luonnossa liikkujien suosiossa. Skenaarioissa nousi esille myös paikkariippumaton verkko-opiskelu. Lisäksi Omaolo.fi-verkkoalustalla sekä digivastaanotolla pystytään ehkä jollakin tukemaan terveydenhuollon palveluita maakunnan reuna-alueella. Samalla olisi hyvä ratkaista seutukunnan sisäinen liikennöinti. Näitä tulisi paikkaperustaisesti kehittää korkeakoulun, yritysten ja kunnan sekä neljännen sektorin kanssa yhdessä. Näihin olisi tätä kautta mahdollisuus löytää ratkaisuja ja se olisikin kunnalle oiva mahdollisuus selättää nuorisovaltuutetuilta tulevaisuustyöpajassa saadut uhkakuvat mm. väestökato, työpaikat, sote-palveluiden ja koulutuksen etäntyminen. Lisäksi nuorisovaltuutetut tulisi osallistaa tiiviimmin lautakuntien ja hallituksen sekä valtuustojen toimintaan aivan käytännön päätöksentekoon saakka.

AVAINSANAT:tulevaisuudentutkimus, paikkaperustainen aluesuunnittelu, asuminen, tulevaisuustyöpaja, skenaariot, nuorisovaltuutettu, Kyyjärvi

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset	7
1.2	Tutkimuksen rakenne ja tutkimuskysymykset	9
1.3	Tutkimuksen käsitteet	11
1.4	Perustiedot Kyyjärven kunnasta	14
1.4.1	Kyyjärvi hallinnollisena alueena	14
1.4.2	Kyyjärven tunnuslukuja	16
1.4.3	Alueen suunnittelun strategiat ja rakennemallit	18
1.4.4	Nuorisovaltuutettujen vaikuttamisen paikka kunnallishallinnossa	23
2	TEORIAPOHJA JA MENETELMÄT	26
2.1	Viitekehys	26
2.2	Paikan muuttuvat merkitykset	27
3	Tulevaisuustyöpaja	34
3.1	Tulevaisuudentutkimuksen teoria	34
3.2	Menetelmät	39
3.3	Tulevaisuustyöpajan eteneminen	40
3.4	Työpajan sisältö	41
4	TULOKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	44
4.1	Työpajan äänestyksen tulokset	44
4.2	Työpajan toimenpide-ehdotukset	47
5	KYYJÄRVEN ASUMISEN TULEVAISUUS	51
5.1	Toimenpide-ehdotusten käsittely	51
5.2	Aluesuunnittelun ohjaustoimenpiteet	52
5.3	Tulevaisuuden skenaariot	60
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	68
	LÄHTEET	72
	Liitteet	81
	Liite 1. Työpajaesitys	81

Liite 2. Apukysymykset työpajaan ryhmille	86
Liite 3. Toimenpide-ehdotuksiin laaditut kysymykset ryhmille	87

Kuvat

Kuva 1. Valitun rakennemallin kuvaus vuodelta 2020 (Sweso Oy, 2020, s. 34).....	22
Kuva 2. Kyyjärven nuorisovaltuutettujen tulevaisuustyöpajan skenaariot.....	67

Kuviot

Kuvio 1. Kyyjärven elinkeinorakenne ja sen muutokset 2017–2021 (Tilastokeskus, 2023).....	17
Kuvio 2. Kyyjärven väestöennuste 31.12.2021 vuoteen 2040 (Tilastokeskus, 2023). ...	17
Kuvio 3. Vahvuudet ja mahdollisuudet äänimäärä, N 40.....	44
Kuvio 4. Haasteet ja uhat äänimäärä, N 40.	46

Taulukot

Taulukko 2. Haasteet ja uhat, äänestyksen tulos ja jatkotarkasteluun menevät.	45
Taulukko 1. Vahvuudet ja mahdollisuudet, äänestyksen tulos ja jatkotarkasteluun menevät.	46

1 JOHDANTO

Strateginen suunnittelu on Sotaraudan (1996) mukaan tulevaisuuden alueiden sekä yhdyskuntien kehittämistä kaikkine epävarmuuksineen. Strategiaan perustuva suunnittelu on tulevaisuuteen suuntaavaa suunnittelua. Strategioihin perustuva suunnittelu on havaittu kohdanneen epävarmuuksia, kun strategiat ja visiot eivät ole aina toteutuneet. Strategioissa on pyritty vähentämään harha-askeleita ja suuntaamaan kehittämistä haluttuun suuntaan. Etenkin demokraattisissa kuntaorganisaatioissa strateginen ja pitkäjänteinen aluesuunnittelu luo haasteita, kun päättämässä asiasta ovat useat eri näkökulmia omaavat henkilöt, jolloin päätöksestä syntyy usein enemmistön päätös tai yhteensovitettu kompromissi (Sotarauda, 1996 s. 10–12.) Tämä tutkimus lähestyy Hautamäen (1991) strategisen aluesuunnittelun kautta tulevaisuudentutkimusta, josta saadaan tulevaisuustyöpajan aineiston kautta selville tulevaisuuden mahdolliset skenaariot (Rubin, 2004).

Roininen (2012, s. 27–31) sekä Hautamäki (1991) toteavat, että strateginen alue- ja yhdyskuntasuunnittelu ovat monitieteisiä aloja, joissa nykyisin kuntaorganisaatioissa pyritään hankkeilla ja projekteilla kehittämään eteenpäin menevästi hajanaista tietoa ja sen käyttöä tulevaisuuden kehittämiseksi. Roininen (2012) toteaaakin, että sirpaleisen tiedon eheyttäminen on haastavaa ja aihealue tulee selvittää tarpeellisin ja riittävin laaja-alaisin selvityksin. Paikkaperustainen aluesuunnittelu neloskierremalli tähtääkin Luodon ja Virkkalan (2020) mukaan juuri siihen, että suunnitteluun otetaan mukaan eri toimijat poikkitieteellisesti, jolloin saadaan paikallisia tietoja ja voimavaroja ja yrityksiä kehitettyä hallinnon sekä talouden kautta korkeakouluysteistyöllä vetovoimaisiksi. Hautamäki (1991) toteaaakin, että strateginen aluesuunnittelu sisältää maankäytön lisäksi alueen toimintojen järjestämisen yksilöntasolta maailmanlaajuiselle tasolle saakka. Tulevaisuudentutkimuksen ja strategisen aluesuunnittelun paikkaperustaisista teorioista löytyy teorioita sekä menetelmiä tulevaisuuden maaseutumaisien kuntien asumisen tutkimiseen, eikä mikään niistä ole yksi ja ainoa oikea (Hautamäki, 1991.) Yhdyskunta- ja aluesuunnittelun alat yhdistävät monia tieteitä kokonaisvaltaisuudellaan käytäntöön sekä lainalaisuuteen asti (Bäklund, 2009, s. 19–20).

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Kyyjärven nuorisovaltuutettujen haaveet houkuttelevaan asumiseen maaseutumaisessa kunnassa sekä laatia nuorisovaltuutettujen tulevaisuustyöpajan aineiston kautta tulevaisuuden mahdolliset skenaariot. Tutkimuksessa aluksi lähestytään strategisen aluesuunnittelun Hautamäen (1991) Alueellisen suunnittelun teorian ja menetelmät- julkaisun näkökulmasta tulevaisuudentutkimusta ja sen teoriaa. Tulevaisuudentutkimuksen teorioiden ja menetelmien kautta teoreettinen viitekehys rajautuu Kyyjärven kunnan nuorisovaltuutettujen osallistamiseen tulevaisuustyöpajaan, joka toteutetaan Jungkin ja Müllertin skenaariotyöskentelyn avulla (Rubin, 2004; Aalto ja muut 2022).

Tulevaisuustyöpajassa skenaariotyöskentely noudattaa Jungkin ja Müllertin kehittämää tulevaisuuden skenaariotyöskentelyn menetelmää (Rubin, 2004). Rubin (2004) kuvailee sitä, että se on menetelmien joukko sisältäen niin kvalitatiivisia kuin kvantitatiivisia menetelmiä sekä se on perusteltavissa. Työpajan fasilitaattorina toimii tutkimustyön tekijä. Työpaja dokumentoidaan kuvaamalla ja nauhoittamalla. Työpajan avulla selvitetään millaisia tulevaisuuden mahdollisuuksia, vahvuuksia, uhkia ja heikkouksia nuorisovaltuutettujen asumisessa on nyt ja tulevaisuudessa asumisen suhteen Kyyjärven kunnassa. Työpajan lopuksi nuorisovaltuutetut miettivät toimenpiteitä saatuihin selvityksiin. Työpaja päättyy toimenpide-ehdotuksiin, minkä jälkeen teorioiden ja tutkimusten synteessin avulla laaditaan mahdolliset skenaariot strategisen aluesuunnittelun tulevaisuudelle paikkakunnan asumisen tukemiseksi (Hautamäki, 1991.) Näkökulma asumisen houkuttelemiseksi paikkakunnalle määräytyy tutkimukseen osallistuvilta, minkä ajatusten kautta skenaarioita tarkastellaan (Rubin, 2004).

1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset

Tämän tulevaisuudentutkimuksen tavoitteena on saada selville, millaisilla keinoilla nuoret saadaan jäämään asumaan maaseutumaiseen Kyyjärven kuntaan. Lisäksi selvitetään, kuinka heistä saataisiin paluumuuttajia ja mikä heitä siihen houkuttaisi ja mikä estäisi. Näistä synteesillä laaditaan mahdolliset tulevaisuuden skenaariot paikkakunnalle. Tämä

tutkimus lähestyy Hautamäen (1991) strategisen paikkaperustaisen aluesuunnittelun kautta tulevaisuudentutkimusta (Rubin, 2004; Luoto & Virkkala, 2020.) Tulevaisuudentutkimuksen kautta saadaan selville käytänteitä sekä sen hyötyjä Kyyjärven nuorisovaltuutettujen tuottamiin tietoihin tulevaisuuden asumisen tarpeista. Tutkimus mahdollistaa tulevaisuuden skenaariot tulevaisuuden ratkaisuisiksi Kyyjärven kuntaan. Nuorisovaltuutetut tulevaisuustyöpajassa skenaariotyöskentelyn avulla avaavat tätä tulevaisuuden näkemystä sekä antavat toimenpide-ehdotuksia (Rubin, 2004.)

Tämä tulevaisuudentutkimus on laadullinen eli kvalitatiivinen ja tulevaisuustyöpajassa käytetään luokitteluun määrällisiä eli kvantitatiivisia menetelmiä. Tutkimus keskustelee strategisen aluesuunnittelun ja paikkaperusteisuuden teorioiden kanssa suuntautuen kuitenkin tulevaisuudentutkimukseen. Tutkimuksen tarkoituksena on tutustua edellä mainittuihin teorioihin ja luoda tulevaisuudentutkimukselle mahdolliset skenaariot tulevaisuustyöpajan aineiston synteessin kautta. Tulevaisuustyöpajan skenaariotyöskentelyn aineisto on tutkimuksen aineisto, josta selvitetään nuorten mieleistä asumista nykyisin ja tulevaisuudessa Kyyjärven maalaismaisessa kunnassa. Tulevaisuudentutkimuksen avulla osallistetaan Kyyjärven kunnan nuorisovaltuutettuja. Osallistamisen kautta tulevaisuustyöpajassa selvitetään millaisia uhkia ja heikkouksia sekä mahdollisuuksia ja vahvuuksia asumisen suhteen Kyyjärven kunnalla on ja kuinka voidaan lisätä alueelle houkuttelevaa ja elinvoimaisia asumisesta nuorille tulevaisuudessa. Työpajan lopuksi nuorisovaltuutetut laativat toimenpide-ehdotuksia tulevaisuuden Kyyjärven kunnan asumisen mahdollistamiseksi (Rubin, 2004; Hautamäki, 1991; Luoto & Virkkala, 2020; Kamensky, 2014, s. 59, 197–200.)

Saatuja toimenpide-ehdotuksia voidaan pitkällä tähtäimellä käyttää strategisessa paikkaperusteisessa aluesuunnittelussa sekä tuoda ne myös tietoisuuteen päätöksentekijöille. Saadut tiedot auttavat jäsentämään maaseutumaisen ja asukasmäärältään vähenvän Kyyjärven kunnan asumisen pitkän aikavälin vaikutuksia, tavoiteasettelua ja paikkaperusteista kehittämistä. Nuorisovaltuutetuilta työpajasta saadun aineiston jälkeen ja muiden tutkimusten kautta selvitetään synteisiin kautta mahdollisia skenaarioita

tulevaisuuden asumisesta ja paikkakunnalla viihtymisestä. Nämä antavat näkemyksiä siihen, miten tulevaisuuteen tulisi varautua ja millaisilla nuorisovaltuutettujen näkemillä toimenpiteillä niitä voidaan tavoitella (Aalto ja muut, 2022, s. 24–39; Luoto & Virkkala, 2020.)

Hautamäki (1991) esittelee toimenpiteitä skenaariomenetelmänä, joilla pystytään auttamaan tulevaisuuden hahmottamista sekä mieleisiä ja mahdollisia suuntia. Tätä skenaariomenetelmää kutsutaan Hautamäen (1991, s. 86-87) mukaan ennakoivaksi senaariomenetelmäksi. Tässä tulevaisuudentutkimuksessa käytettiin ennakoivaa kontrastista skenaariota skenaarioinden synteessin muodostamiseksi, joka esittää asumisen halutun ja mahdollistavan tulevaisuuden työpajassa saatujen tavoitteiden mukaan (Hautamäki, 1991.)

Tutkimus on merkityksellinen, koska nuoret ovat Kyyjärven tulevaisuuden asukkaita ja ovat näin keskeisessä roolissa osallistumaan tulevaisuuden yhdyskuntien suunnitteluun ja uusien näkökulmien avaamiseen tulevaisuuden asumisessa. Tulevaisuudentutkimus ja strateginen paikkaperusteinen aluesuunnittelu ovat suunnittelijoille sekä päättäjille tietoa antavia, visioivia ja tarpeet avaavia sekä ne ovat huomioon otettavia asioita kunnan tulevaisuudessa. Luoto & Virkkala (2020) täsmentävät, että paikkaperustaisessa suunnittelussa on tarkoitus tunnistaa poikkihallinnolliset paikkaperustaisen kehittämisen paikalliset ongelmat sekä myös voimavarat (Rubin, 2004.)

1.2 Tutkimuksen rakenne ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen aluksi avataan tutkimuksen tarkoitusta, käsitteitä, rajausta, osallistumista sekä perehdytään Kyyjärven perustietoihin muun muassa tunnuslukuihin (Tilastokeskus), kuntastrategiaan (Kyyjärvi, 2024) sekä Pohjoisen Keski-Suomen strategiseen aluerakenteen rakennemalliin (Sweco, 2020). Luvussa kaksi perehdytään strategiseen ja paikkaperusteiseen aluesuunnittelun teoriaan ja menetelmiin, kuinka niitä voidaan käyttää tulevaisuudentutkimuksessa maaseutumaisten kuntien asumisen tukemiseen. Samassa luvussa esitellään tutkimuksen viitekehys, joka liittyy strategiseen aluesuunnitteluun ja

paikkaperustaisuuteen sekä katsotaan tähän kytkettynä tulevaisuudentutkimuksen menetelmiä ja teoriaa näiden teorioiden ja menetelmien kautta. Kappaleessa kolme pureudutaan tulevaisuudentutkimuksen teoriapohjaan sekä käytettyihin menetelmiin strategisesta ja paikkaperusteisesta aluesuunnittelusta käsin. Tulevaisuudentutkimuksen tulevaisuustyöpaja löytyy samasta luvussa. Neljännessä luvussa kuvataan saatuja tulevaisuustyöpajan nuorisovaltuutettujen asumisen tuloksia sekä niiden toimenpide-ehdotuksia. Lopuksi esitellään tulevaisuustyöpajan mahdolliset skenaarionäkymät tulevaisuuteen sekä johtopäätökset.

Tulevaisuudentutkimuksen keskiössä on Rubinin (2004) nuorisovaltuutettujen tulevaisuustyöpaja ja sen tuottamat materiaalit sekä toimenpide-ehdotukset, joiden avulla nuorisovaltuutettujen mielestä Kyyjärvellä asuminen houkuttelisi. Tulevaisuuden suuntaa voidaan visioda nuorisovaltuutettujen tulevaisuustyöpajan kautta. Tähän liittyy tietoja, jolla on merkitystä kunnalle nyt ja tulevaisuudessa (Rubin, 2004.)

Tämän pro gradu tutkielman tarkoituksena on selvittää seuraaviin kysymyksiin vastaukset:

- Mitkä ovat Kyyjärven asumisen vahvuudet ja mahdollisuudet sekä heikoudet ja uhat nuorten tulevaisuuden asumisessa?
- Mitkä ovat ne tulevaisuuden skenaariot, jotka mahdollistaisivat Kyyjärvellä nuorten asumisen?

Näiden lisäksi tutkimuksessa tutustutaan alueen kuntien seudulliseen yhteistyöhön. Yhteistyöllä on tärkeä havaita asumisen tarpeelliset kehityssuunnat ja suunnata uudistumista näille strategisille aluesuunnittelun osa-alueille. Tutkimus auttaa havainnoimaan, kuinka tärkeä on huomioida asumisessa nuorten näkemykset tulevaisuuden mahdollisuuksista ja vahvuuksista sekä uhkista ja haasteista jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Megatrendit voivat viitoittaa tietä, mutta tähtäimen voi asettaa tästä hetkestä tulevaisuuteen, joka on parempi tapa ennakoida strategisen aluesuunnittelun muutoksien paineisiin asumisessa.

Alueellinen kuntien verkostoituminen ja kehittäminen tukee sekä vahvistaa koko alueen toimintaa ja luo synergiaetuja. Kun suunnitellaan tulevaisuutta strategisessa ja paikka-perustaisessa aluesuunnittelussa, on tärkeä huomioida tulevaisuuden paikallisuuden tarpeet asumisessa, jossa näkyvimmit haasteet ovat liikkumisessa alueilla ja niiden välillä, ympäristöongelmat, fossiilivapaan energian käyttäminen, kiertotalous, puhdas luonto, hiljaisuus, sosiaalisuus, kulttuuri ja digitalisaation vaikutus.

1.3 Tutkimuksen käsitteet

Tutkimuksessa keskeisinä käsitteinä ovat tulevaisuudensuunnittelu, paikkaperustainen kehittäminen, strateginen alueidenkäytön suunnittelu, maankäytön suunnittelu sekä niiden strategia ja teoriat ja tulevaisuustyöpajametodi sekä tulevaisuusskenaariot. Strategiaa Kamensky (2014, s. 18–20) kuvaa yrityksen tai yhteisön tavoitetilaksi, jossa sen saavuttamiseen on annettu suuntia. Sen avulla myös hallitaan toimijan ulkoisia ja sisäisiä tekijöitä toimintaympäristössään. Alueidenkäytön strategiaa Laitio & Maijala (2010, s. 27–28) avaavat Alueidenkäytön strateginen ohjaaminen -julkaisussa siten, että se tarkoittaa toimenpidekokonaisuutta, joilla pyritään edesauttamaan ja yhteensovittamaan alueen tulevaisuuden tärkeiden periaatteiden toteutumista. Paikkaperusteisella kehittämisellä Luoto & Virkkala (2020) tarkoittavat paikallisuuden erilaisuuksien etsintää sekä selvitetään haasteita sekä kehittämistä. Sen tehtävä on verkostomaisen yhteyksien sekä kumppanuuksien kanssa toiminnan synnyttäminen, että saadaan muutosta aikaan. Kun taas maankäytön strateginen suunnittelu on Mäntysalo ja muiden (2014) mukaan taas sekä perinteistä lakisääteistä suunnittelua ja siitä erottautumista sekä lakisääteisen ja strategisen suunnittelun välisen suhteen kokoamista. Maankäytön strategiassa rakennemallit ovat alueidenkäytön strategisen ohjaamiseen käytettyjä välineitä ja teemoja, jotka ovat itsenäisiä osia kaupunkiseutujen suunnittelussa (Mäntysalo ja muut, 2014.) Strategisen yhdyskuntasuunnittelun on taas Sotaraudan (1996) mukaan tulevaisuuden yhdyskuntien kehittämistä kaikkine epävarmuuksineen, jossa suunnittelu perustuu strategioihin. Niissä selvennetään tavoitetta mitä kohti mennään ja suunnitellaan (Sotarauda, 1996 s. 10–12.)

Alue määritellään Sotaraudan (2020, s. 63) mukaan seuraavasti:

Alueen käsite voi viitata kylään, kunnanosaan, kuntaan, useiden kuntien yhteenliittymään eli seutukuntaan, maakuntaan, suuralueeseen (useiden maakuntien muodostama kokonaisuus) tai vaikkapa maiden rajat ylittävään kokonaisuuteen (esimerkiksi Itämeren alue). Alue voidaan määritellä hallinnollisesti, poliittisesti, toiminnallisesti, kulttuurisesti ja luonnonmaantieteellisesti. Alueet ovat hyvin erilaisia kehittämisen kohteita riippuen niiden luonteesta, koosta ja historiasta (Sotarauda, 2020, s. 63).

Suunnittelua Hautamäki (1991) kuvaa toiminnan prosessiksi, jossa osa on tiedettä ja osa on oivalluksia. Suunnittelu on myös tiedon ja toiminnan välistä yhteyttä sekä sellaista, jonka kautta voidaan saavuttaa tavoitteet. Hautamäki (1991) kuvaa taas strategista alue-suunnittelua, että se on ihmisen toiminnan järjestämistä maan päällä. Myös luonnonvarojen käyttäminen ja uuden alueen suunnittelu vaatii holistista tietämystä. Tulevaisuuden toteutuksissa ja kehityksessä alueella otetaan huomioon kaikkia asiat, mitä alueella on menossa nyt ja tulevaisuudessa. Strateginen aluesuunnittelu tarkoittaa siis viestintää ja aluetta. Sen on myös työväline maankäytön suunnittelun, kaavoituksen kautta aina kuntien strateginen suunnitteluun (Katajamäki & Lundström 2012). Aluekehittäminen on taas paikkaperustaista kehittämistä, jossa paikallisesti kehitetään tulevaisuuden kuvia laajan vuorovaikutuksen kautta. Sillä voidaan ennakoida esimerkiksi aluevarauksin tai strategioiden tulevaisuuteen vastaamista ennakoita (Luoto ja muut, 2016.) Lisäksi paikkaperustaiseen aluekehittämiseen liittyy neloskierremalli, jonka tavoitteena on poikkitieteellisesti käyttää korkeakoulujen yhteistyötä, verkostoja ja paikallisia voimavaroja, kyttyjä, erityisyyttä asukkaiden hyvinvointiin ja elinvoiman kehittämiseen (Luoto & Virkkala, 2020.)

Tulevaisuudentutkimus tarkoittaa samaa kuin tulevaisuustutkimus ja tulevaisuuksien tutkiminen. Se on tiedon ala, jonka tarkoituksena on kerätä, analysoida kriittisesti tietoa

ja mahdollisia todennäköisiä tulevaisuuksia. Näkökulma määräytyy toimijan mukaan ja tässä tapauksessa nuorisovaltuutettujen mukaan (Rubin, 2004.) Aalto ja muut (2022) kuvaavat tulevaisuudentutkimuksen olevan pitkän tähtäimen suunnittelua ongelma-alueilla. Tulevaisuudentutkimukseen liittyvä tulevaisuuskuva tarkoittaa samaa kuin tulevaisuudenkuva ja se kertoo näkemyksen tulevaisuudesta. Ne voivat olla odotuksia, pelkoja, toiveita tai esimerkiksi havaintoja. Ne vaikuttavat yksilöiden ja yhteiskunnan päätöksiin (Rubin, 2004.) Tulevaisuustyöpajaa käytetään aukaisemaan ongelmien mahdollisuuksia ja uhkia tulevaisuuden strategioiksi. Tulevaisuustyöpajaa voidaan kutsua myös nimeltä tulevaisuusverstaas, jossa ryhmätyössä useissa vaiheissa etsitään ratkaisuja ongelmiin. Osalliset ovat työpajassa asiantuntijoita (Rubin, 2004.) Osallistaminen käsitteenä Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan on sitä, että luodaan jokaiselle kuntalaiselle, yritykselle ja yhteisöille osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun sekä taataan vuorovaikutteisuus sekä tätä kautta suunnittelun laatu (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999).

Ennakoiva kontrastinen skenaario tarkoittaa Hautamäen (1991, s. 87) mukaan sellaista tulevaisuudentutkimuksen menetelmää, jolla selvitetään mahdollisuudet ennakoita määritettyyn haluttuun tulevaisuuteen. Tämä skenaario tekee synteetin syyseurauksien ja tutkimusten tiedon perusteella (Hautamäki, 1991.) Megatrendi käsitteenä taas tarkoittaa Sitran (2022) mukaan tulevaisuudessa hitaasti eteneviä, suuria muutostiljoja. Usein ne kytkeytyvät toisiinsa ilmiönä ja eivät muutu nopeasti. Ne ovat voimakkaasti kiinnittyneinä tulevaisuuteemme yksilöinä ja yhteiskuntana (Sitra, 2022.) Tulevaisuustietojen hankkimista varten voidaan käyttää myös SWOT-analyysia. Se tarkoittaa synteesianalyysin nelikenttämenetelmää, jossa sisäiset nykyisyyden vahvuudet (strengths) ja heikkoudet (weaknesses) sekä ulkoiset tulevaisuuden uhat (threats) ja mahdollisuudet (opportunities) avataan tulevaisuustietoja varten. Lyhenne SWOT tulee em. englanninkielisistä sanoista (Kamensky, 2014, s. 59, 197–200; Hautamäki, 1991, s. 163–167.)

Tulevaisuudentutkimukseen liittyy myös monipaikkaisuuskäsite. Käsitteenä sitä kuvailaan ajan ja paikan määreenä. Suomen ympäristökeskus (2020) kuvaa tätä siten, että ihmisten ajankäyttö jäsentyy useaan eri paikan sekä näiden välillä tapahtuvaan liikkumisen

vuorovaikutukseen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että muun muassa palvelut voivat olla monipaikkaisia (Suomen ympäristökeskus, 2020.) Monipaikkainen asuminen -käsitteellä tarkoitetaan myös sellaista tilannetta, jossa ihmisen elämä on jakautunut asumiseen usealla paikalla. Se voi olla työn tai vapaa-ajan takia vapaaehtoista tai pakollista asumista. Monipaikkaisuus pitää sisällään Kupilan (2022) mukaan myös etätyön. Paikkariippumattomuus käsitteenä tarkoittaa taas sitä, että voi olla kyseessä mikä vain paikka, jossa voi vaadittu toiminta suorittaa. Paikka ei ole se, mikä vaatii toiminnan toteuttamista vaan sen voi hoitaa esimerkiksi digitalisaatio (Kupila, 2022.) Vastaavasti Tilastokeskuksen (2023) mukaan taloudellinen huoltosuhte kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien yhteenlaskettua määrää suhteessa työllisten määrään eli kuinka monta työtöntä ja työvoiman ulkopuolella olevaa on sataa työllistä kohden.

1.4 Perustiedot Kyyjärven kunnasta

Kyyjärven kunnassa päätösvaltaa käyttävät Kuntalain (410/2015) mukaan kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, tarkastus- ja keskusvaalilautakunta. Lisäksi kunnassa toimii sivistys- ja hyvinvointilautakunta, nuorisovaltuusto sekä vanhusneuvosto. Kunnanvaltuusto on luottamuselin, joka muodostetaan kuntavaaleissa. Kunnanhallitus on toimielin, jonka tehtävästä, toimivallasta ja jäsenten valinnasta säädetään kuntalaissa. Se valvoo kunnan etua ja käyttää päätös- ja puhevaltaa hallintosäännön ja kuntalain mukaisesti (Kuntalaki 410/2015.) Lautakunnat hoitavat sellaisia tehtäviä, joita valtuusto on päättänyt hallintosäännössään delegoida lautakunnalle (Kyyjärven kunta.)

1.4.1 Kyyjärvi hallinnollisena alueena

Kuntalaissa säädetään kuntien itsehallinnosta. Sen mukaan Suomen maakunnat jakautuvat kuntiin, joiden asukkailla on itsehallinto. Tämä itsehallinto on turvattu perustuslaissa. Perustuslaissa säädetään myös kunnallisesta ja muusta alueellisesta itsehallinnosta. Kuntalain mukaan kuntaan valitaan valtuusto, joka käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan tavoitteena on edistää asukkaidensa osallisuutta, hyvinvointia,

asumista ja kestäväää kehitystä alueellaan mahdollisimman hyvin (Kuntalaki 410/2015; Perustuslaki 731/1999.)

Maaseutumainen vuonna 1929 perustettu Kyyjärven kunta sijoittuu Suomessa pohjoisen Keski-Suomen alueelle, maakunnan läntiselle reuna-alueelle, Kyyjärven rantamaisemaan. Kunta on pinta-alaltaan 469,62 km², josta vesistöä 21,4 km². Länsipuolella sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunta ja pohjoisessa Keski-Pohjanmaan maakunta. Kyyjärvi sijaitsee kolmen maakunnan reuna-alueella, etäällä maakuntakeskuksista. Lähimmät kuntakeskukset ovat noin 20 kilometrin etäisyydellä pohjoisessa Perho ja etelässä Karstula. Lähin kaupunki Alajärvi sijaitsee noin 40 kilometrin etäisyydellä lännessä ja Saarijärven kaupunki noin 50 kilometrin etäisyydellä kaakossa (Karttapaikka; Kyyjärven kunta.)

Kyyjärven keskusta sijaitsee valtateiden 13 sekä 16 risteyksessä, jossa sijaitsee Kauppakeskus Paletti. Kauppakeskus Paletissa on matkailun palveluita kuin päivittäistavara- ja erikoiskauppaa. Kyyjärveltä pääsee meloen vesistö- ja Saarijärven koskireittejä pitkin Jyväskylään aina Päijänteelle saakka. Kyyjärven ranta-alueet on yleiskaavoitettu ja keskustajama-alueella asemakaavoitettu. Lisäksi alueelle on yleiskaavoitettu tuulivoimaa. Kyyjärvellä on myös kymmenen vireää kylää (Kyyjärven kunta.)

Maakunnallisesti kuntaa ohjaa maakuntasuunnitelma (Keski-Suomen strategia 2025–2050), maakuntaohjelma, jonka lisäksi on laadittu älykkään erikoistumisen strategia vuosille 2021–2027 sekä maakuntakaava 2040. Kyyjärven kuntaan on laadittu päivitetty 2019 kuntastrategia 2030 ja Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kyyjärvi (Kyyjärven kunta.) Lisäksi Sweco Oy on laatinut 2020 Keski-Suomen maakuntakaavamuutosta varten kuntien kanssa rakennemallin, joka osana on erikseen tehty Pohjoisen Keski-Suomen rakennemalli 23.4.2020.

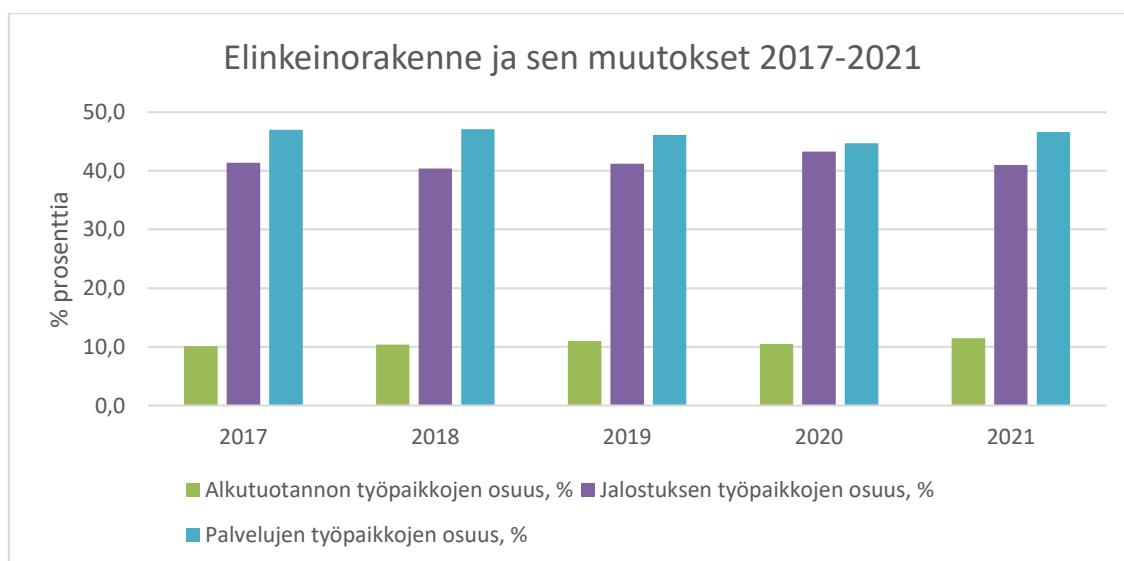
Vuonna 2020 Kyyjärven kunta laati hyvinvointikyselyn kuntalaisille. Kyselyyn vastasi 67 henkilöä, joista alle 40-vuotiaita oli 12 prosenttia, 40–60-vuotiaita 45 prosenttia ja yli 60-vuotiaita 37 prosenttia. Kysymykset koskivat tyytyväisyyttä kunnassa tarjottaviin

palveluihin muun muassa vaikutusmahdollisuuksiin, sote- ja terveystalouteen, vapaa-ajan palveluihin ja asumiseen. Vastaajien onnellisuus ja tyytyväisyys asuinkuntaan oli lisääntynyt edellisestä vuodesta. Myös asuinoloihin, luontoon sekä turvallisuuteen oltiin tyytyväisiä. Tyytymättömmämpiä oltiin aiempaa enemmän palveluihin, etenkin sotepalveluihin- ja asuinalueiden palveluihin. Huolena oli tulevaisuuden palveluiden väheneminen sekä siirtyminen etäämmälle, väestön väheneminen sekä puuttuva julkinen liikenne (Immonen, 2020.)

1.4.2 Kyyjärven tunnuslukuja

Kyyjärvellä kesämökkejä oli vuonna 2023 Tilastokeskuksen 27.3.2024 virallisen tilaston mukaan 248 kappaletta, omakoti- ja paritaloja 560, rivitaloja 34 ja kerros- ja asuntolarakennuksia 3 kappaletta (Tilastokeskus, 2024.)

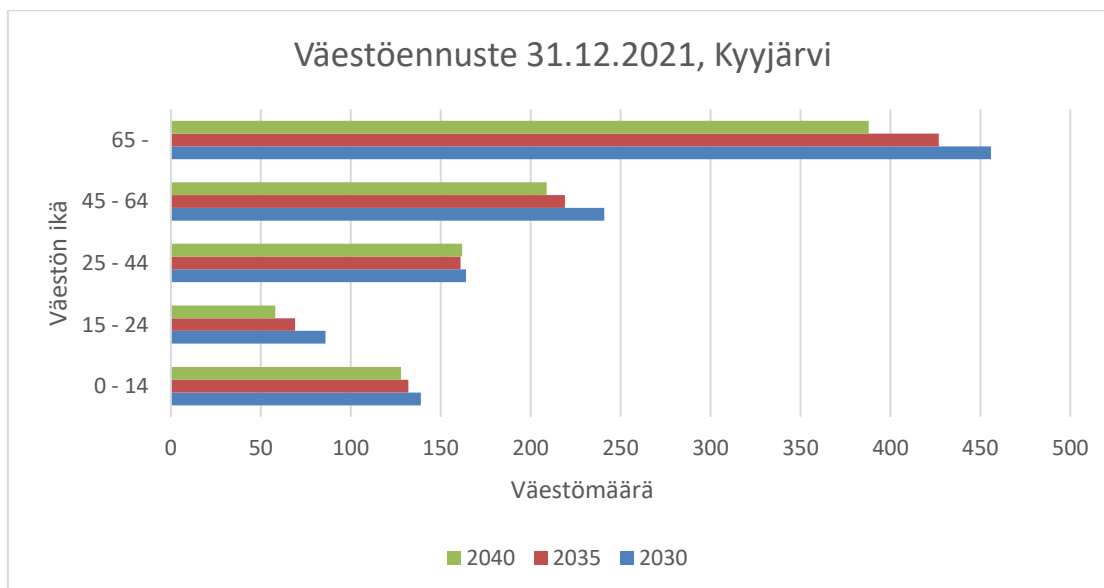
Tilastokeskuksen (2023) mukaan elinkeinorakenne kunnassa on painottunut jalostukseen ja palveluihin, josta seuraava kuvaaja kuviossa 1 esittää. Kyyjärven kuntastrategian mukaan kuntaa uhkaa kapea elinkeinorakenne, jossa työllisyys riippuu yhdestä suuresta betonielementtejä valmistavasta Betset Oy:stä, joka on nostanut työpaikkaomavaraisuuden jopa 100 prosenttiin. Palveluita taas löytyy kauppakeskuksesta sekä julkiselta puolelta sekä yksityisyrityksiltä (Kyyjärven kunta, 2019.)

Kuvio 1. Kyyjärven elinkeinorakenne ja sen muutokset 2017–2021 (Tilastokeskus, 2023).

Kyyjärven kunnan väkiluku on vuonna 2022 Tilastokeskuksen (2023) mukaan 1196. Väkiluku on heikentynyt edellisestä vuodesta 1,4 prosenttia. Alle 15-vuotiaita on 15,4 prosenttia ja se on pysynyt ennallaan vuodesta 2017. Kun taas työikäisten 15–64-vuotiaiden määrä on vähentynyt hiukan 46,2 prosenttiin sekä yli 64-vuotiaiden määrä on lisääntynyt 8 prosenttia 38,5 prosenttiin. Taloudellinen huoltosuhde on pysynyt ennallaan noin 200, joka koko Suomessa oli 2021 vuonna 133. Työpaikkaomavaraisuus on hiukan pienentynyt, mutta ollen noin 100 prosenttia omavarainen vuonna 2020. Asuntokuntien lukumäärä on tippunut noin 7 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2021 (Tilastokeskus, 2023.)

Tilastokeskuksen väestöennusteen 31.12.2021 mukaan kunnan väkiluku ennustetaan olevan 2030 vuonna 1086, 2035 vuonna 1008 ja 2040 vuonna 945. Väestöennusteen mukaan vuoteen 2040 vähenee eniten yli 64-vuotiaat noin 15 prosenttia, 45–65-vuotiaat noin 13 prosenttia, 0–14-vuotiaat noin 8 prosenttia ja 25–44-vuotiaat vain noin prosentin. Nämä ovat havainnollistettu seuraavassa kuviossa 2 (Tilastokeskus, 2023.)

Kuvio 2. Kyyjärven väestöennuste 31.12.2021 vuoteen 2040 (Tilastokeskus, 2023).

Kyyjärven kunnan alue on maaseutumaista kunta-alueita ja näin tutkimuksen mukaan matkailun merkitys on tällöin korostunutta. Erityisesti sitä korottaa se, jos alueella tai sen lähellä on matkailu- virkistys- tai loma-asuntoalueita. Tällaisia alueita Karttapaikan mukaan ovat Kauppakeskus Paletti, kirkko ja kotiseutumuseo, Honkalehdon Kievari, Kyyjärvi Camping, Harsunkankaan ulkoilualue, Nopola News, Salamajärven kansallispuisto, Karsulan Wanhat Vehkeet, Piispalan nuorisomatkailukeskus, Saarijärvenreitin koskimelontareitistö, alueen patikointireitit ja vesistöt, laskettelukeskukset ja alueen tapahtumat kesäteattereineen sekä markkinoineen. Kauempana päiväkäynnillä löytyvät Kraatterijärven GeoPark, Ähtärin Eläinpuisto, Veljekset Keski-Kylän kyläkauppa ja PowerPark-huvipuisto (Karttapaikka.) Nämä riittävän näkyvyyden avulla lisäävät majoittujien viipymää vuorokausina alueella ja näin myös tarjoavat mahdollisuuden työllistyä matkailualan töihin (Blinnikka, 2012).

1.4.3 Alueen suunnittelun strategiat ja rakennemallit

Maankäytön suunnittelu on Suomessa lakisääteistä Maankäyttö ja rakennuslain (132/1999) mukaan. Vuoden 2025 alusta Maankäyttö ja rakennuslaki jakautuu kahdeksi erilliseksi laiksi, alueidenkäyttölaiksi ja rakentamislaki. Maankäytön osalta lakien tarkoituksena on edistää avointa, vuorovaikutteista, kuitenkin ylhäältä alas ohjattua alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Suunnittelujärjestelmätasot pitävät sisällään valtakunnalliset, maakunnalliset ja kuntatason suunnittelujärjestelmätasot (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999). Muita maankäyttöä täydentäviä suunnitelmia ovat muun muassa strategiat, visiot ja tavoitteet. Nämä eivät ole lain vaatimia keinoja, vaan niillä voidaan parantaa suunnittelussa olevien suunnitelmien ja päätösten suuntia (Koskivaara & Lähinen, 2023, s. 4.)

Kyyjärven kuntastrategian 2030, Hyvinvoivan ja elinvoimaisen Kyyjärven missiona on *"Onni on kylässä"* ja visiona on *"Pieni kylä – suuri sydän"*. Kuntastrategiassa painotetaan onnellista asumista ja viihtyisyyttä sekä yhteenkuuluvuutta seuraavalla tekstillä:

Kyyjärven pienessä kylässä asuu ONNI ja vahva ME-henki. Kodikas elinympäristö sekä kaunis rantamaisema luovat kaiken ikäisille viihtyisän asuinpaikan ja vierailukohteen (Kyyjärven kunta, 2019, s. 2.)

Mission mukaan pieni kunta voi olla elinvoimainen, viihtyisä, luonnonläheinen ja tarjota hyviä palveluita sekä asuinympäristöjä eri ikäisille asukkaille. Tulevaisuuden visiolla tavoitellaan onnellisten ihmisten viihtyisää asuinpaikkaa ja lisääntyvien yritysten paikkaa, jonne syntyisi Suomenselän halutuin työssäkäyntialue. Kunta haluaa olla kodikas ja turvallinen asua, kustannustehokas ja yrittäjämäinen kehittämisessä, joustava ja uusiutumiskykyinen toimintatavoillaan sekä yhteistyötahtoinen ja -kykyinen kumppanina (Kyyjärvi, 2024.)

Strategiassa (Kyyjärvi, 2024) esitellään SWOT-analyysin kautta sisäisiä vahvuuksia, joita ovat asumiseen ja työntekoon liittyviä asioita sekä turvallisuuteen, sijaintiin valtateiden risteyksessä, hyviin palveluihin ja harrastusmahdollisuuksiin liittyviä. Lisäksi hyvä työllisyys ja työpaikkaomavaraisuus, suvaitsevaisuus ja avoin päätöksenteko sekä menestyvät yritykset nähtiin vahvuutena. Sisäisinä heikkouksina todetaan väestörakenne, talous, osaavan työvoiman puute ja elinkeinotoiminta. Ulkoisina uhkina nähdään valtion linjaukset, sote, kapea elinkeinorakenne, ikääntyvät yrittäjät, toisen asteen koulutustarjonta-puute, lähialueiden yhteistyön hiipuminen sekä liikenneväylien kunnossapito. Ulkoisina mahdollisuuksina nähtiin sijainti, etätyömahdollisuus, yrittäjähenkisyys, palvelut, sote, asumiseen houkuttimet esimerkiksi rantamaisemaan sekä EU:n rakennusrahastojen hankemahdollisuudet (Kyyjärvi, 2024; Kamensky, 2014, s. 59, 197–200.)

Strategiassa nähdään tärkeitä ja tarpeellisia asioita, joihin kunta on sitoutunut yhteisessä päätöksenteossa. Strategian toteuttaminen on pitkäjänteistä ja kauaksi tähtäävää toimintaa. Tämä luo Sotaraudan (1996) mukaan haasteita, koska päättämässä ovat eri näkökulmia omaavat luottamushenkilöt. Tällöin päätös on usein kompromissi, jolloin pitkän ajan tähtäin strategiassa saattaa hämärtyä. Myös Roinisen (2012) ja Hautamäen (1991) mielestä tulevaisuuden kehittäminen projektimaisten hankkeiden kautta

monitieteisessä toimintakentässä on haastavaa pirstoutuneiden tietojen takia. Roininen (2012) täsmentääkin, että pirstoutunut tieto tulee lähtökohtaisesti eheyttää riittävän laajoilla selvityksillä tulevaisuuden hankkeiden tai projektien yhteydessä. Bäklund (2009) tähdentääkin yhdyskunta- ja aluesuunnittelun kokonaisuusvaltaista otetta, koska juuri alue- ja yhdyskuntasuunnittelun tieteen kenttä on monitieteinen. Riittävän laajoilla selvityksillä ja niiden päivityksillä pysytään parhaiten etenemään oikeaan suuntaan myös kunnallisessa päätöksenteossa (Bäklund, 2009.)

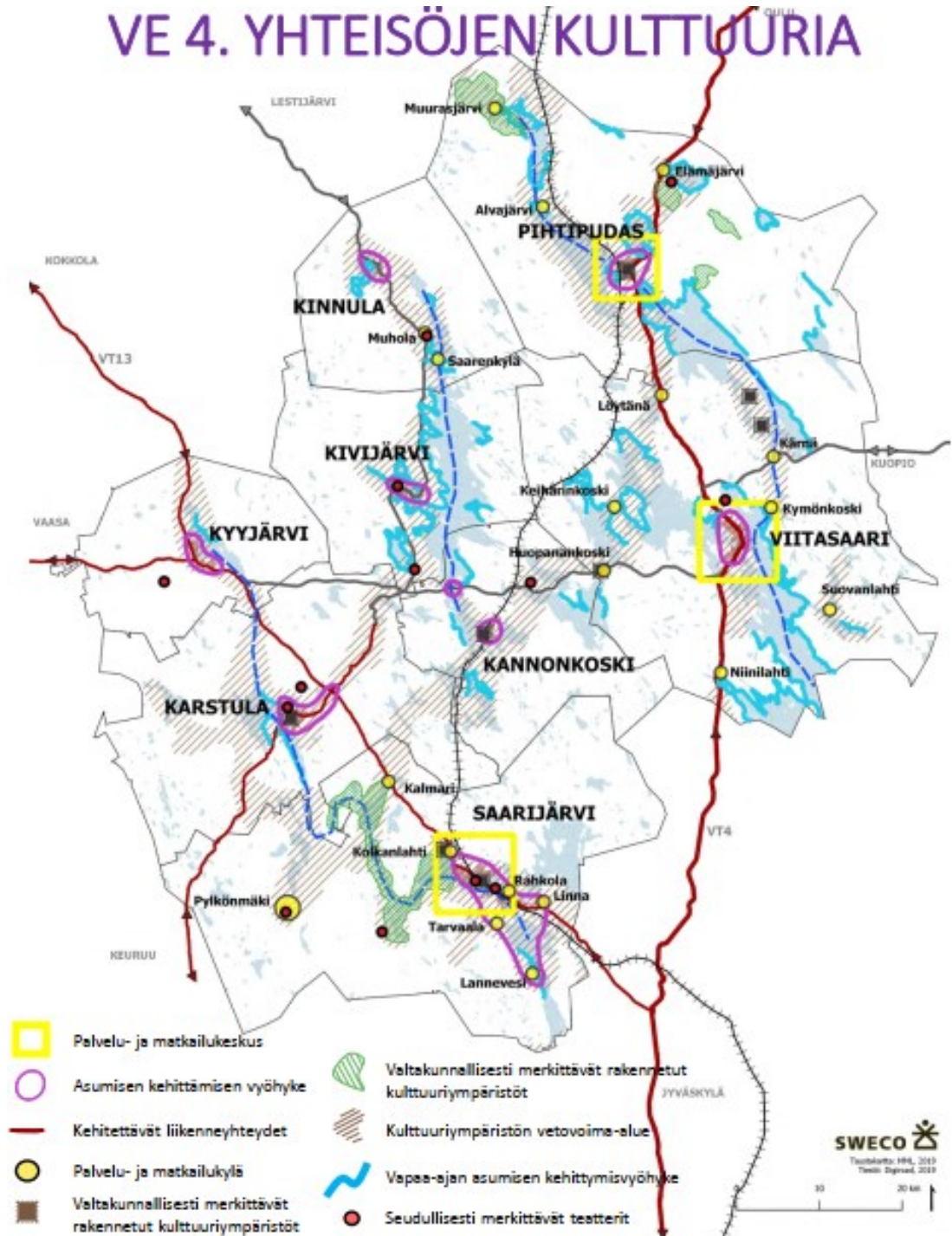
Sweco Oy (2020) laati Pohjoisen Keski-Suomen strategisen alueidenkäytön suunnitelman. Pohjoisen Keski-Suomen rakennemallin osa on nimetty 8K rakennemalliksi. Sen tavoitteena on löytää yhteinen suunta seutukunnan kehittämiseen erityisesti maankäytössä. Rakennemallissa laadittiin toimenpide-ehdotukset sekä niiden seuranta. Suunnitelmassa kuvailtiin aihepiireittäin kuntien painopisteet ja toimenpideohjelma sekä strategisen alueidenkäytön suunnitelman tavoitteita asumisen, elinvoiman, matkailun sekä virkistyksen suhteen kullekin kunnalle (Sweco, 2020.)

Rakennemallin mittareiden mukaan asumisen monet muodot nousivat selvityksessä esille. Tulevaisuuden suunnaksi asumisessa keskityttiin taajamiin ja niiden lähialueiden vapaa-ajan asuntojen muuttamiseen asunnoiksi. Myös kyläasuminen nähtiin tärkeänä lisäämässä elinvoimaisuutta. Työssäkäynnin sekä asumisen erilaisia toteutuksia nähtiin myös tarpeellisena. Lisäksi asumisen kehittämisvyöhyke sekä palvelut nähtiin tärkeänä perustuksena elinvoimamallin luomiselle erityisesti Kyyjärven alueelle (Sweco Oy, 2020, s. 20–24.)

Rakennemallin toimenpide-ehdotuksissa oli Pohjoisen Keski-Suomen kuntien yhteisiä tavoitteita matkailustrategian, markkinoinnin ja virkistyksen kokonaissuunnitelman tuottamiseksi. Siinä tavoitteena oli asumisen ja palveluiden kehittäminen, tapahtumat ja kohtaamispaikat, lähienergia ja -ruoka, logistiikka, e-sport, metalliteollisuuden yhteiskehittäminen, valtateiden maankäytön yhteistyömahdollisuudet eri maakuntien kanssa sekä puutavaran jalostuspotentiaali seutukunnalle. Näistä valittiin kärkitoimiksi

matkailustrategia, raskaan liikenteen logistiikka ja puutavaran seutukunnan jalostuspotentiaali. Haasteena havaittiin väestökato ja mahdollisuus houkutella asukkaita muun muassa monipaikkaisen työn tekemisen ja asuintonttien sekä virkistysalueiden suunnittelun ja niiden toteutuksen kautta. Eri kuntien nuorisovaltuutetuille pidettiin erikseen työpajoja ja lukiolaisia otettiin suunnitteluun myös mukaan. Kyyjärven nuorisovaltuutetuille ei järjestetty omaa työpajaa vaan lukiossa olevat kyyjärveläiset osallistuivat työpajoihin. Seuraavassa kuvassa 1 on esitetty kuntien yhteiseksi valittu yhteisöjen kulttuuria esittävä rakennemalli (Sweco Oy, 2020, s. 26–39.)

VE 4. YHTEISÖJEN KULTTUURIA

Kuva 1. Valitun rakennemallin kuvaus vuodelta 2020 (Sweso Oy, 2020, s. 34).

Nyt suunnitelman tulevaisuuden suuntaa voidaan tarkastella Kyyjärven kunnan nuorisovaltuutettujen tulevaisuustyöpajan sekä laadittujen skenaarioiden kautta tulevaisuuden asumiseen. Tulevaisuustyöpajan tavoitteita voidaan verrata muun muassa rakennemallin

tilanteeseen. Aineistossa kiinnostaa erityisesti asumisen tulevaisuuden hahmottaminen ja niiden tuomat kunnan tulevaisuuden ulkoiset uhkat ja mahdollisuudet sekä nykyiset sisäiset vahvuudet ja heikkoudet.

1.4.4 Nuorisovaltuutettujen vaikuttamisen paikka kunnallishallinnossa

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Ry:n (2022c) kertoo, että nuorisovaltuutetut toimivat omilla kunnissaan ja tuovat paikallisten nuorten äänen kuuluviin heitä koskevissa asioissa. Nuorisovaltuustot, joita yleisesti kutsutaan Nuvalaisiksi koostuvat nuorista vaikuttajista, jotka ovat poliittisesti sitoutumattomia. (Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Ry, 2022a.) Kuntalaki velvoittaa, että nuorisovaltuutetuille annetaan mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialoilla valmisteltaviin asioihin. Erityisesti niitä koskeviin asioihin, joilla on merkitystä hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen, liikkumiseen sekä muihin nuoria koskeviin asioihin (Valtiovarainministeriö, 2015).

Nuorisovaltuutetuilla on Nuva ry:n (2020) mukaan oikeus osallistua kunnan toimielimien toimintaan mm. valtuuston, hallituksen ja lautakuntien päätöksentekoon. Heille myönnetään läsnäolo- ja puheoikeus. Kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuustot nelivuotis- toimikausittain. Nuorisovaltuutetut voivat käyttää puheenvuoroja kokouksissa, mutta he eivät voi äänestää tai osallistua salassa pidettävien asioiden käsittelyyn. Nuorisovaltuutettujen toiminta näkyy kunnissa muun muassa osallistamalla, johon kuuluu esimerkiksi yhteisöllisyys, mielipiteen kysyminen ja tunne siitä, että kuuluu mukaan esimerkiksi johonkin yhteisöön. Nuoret voivat ottaa osaa myös sosiaalisen median keskusteluihin ja vaikuttaa tätä kautta asioihin. Nuorisovaltuutettujen osallistumisväylät ovat tärkeitä, koska niillä luodaan aito pohja nuorten kuulemiselle (Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Ry, 2022b.)

Nuorille on tärkeää, että heidän osallistumisensa tulokset näkyvät konkreettisesti. Nuoret voivat vaikuttaa osallistumalla oman kuntansa nuorisovaltuuston toimintaan, kirjoittaa mielipidekirjoituksia sekä tehdä aloitteita. Nuorilla on myös mahdollisuus mielenosoituksiin, epäkohtien nostamiseen esille sosiaalisen median kautta sekä he voivat

ottaa yhteyttä luottamushenkilöön. Myös erilaisten työpajojen kautta nuorten ideat pääsevät kehittymään ja ne tulevat paremmin konkreettisesti huomioitua. Työpajoissa nuoret esittävät heille tärkeitä asioita, joihin he haluavat vaikuttaa konkreettisesti. Tämän kautta he pyrkivät löytämään erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja lähiympäristönsä epäkohtiin (Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Ry. 2022c.) Osallistamiseen liittyy Kuntaliiton (2022) mukaan lisäksi käyttäjälähtöisyys. Käyttäjälähtöisyydellä tarkoitetaan sitä, että palveluita kehitetään asukkaiden tarpeiden mukaisiksi. Asukkaiden tarpeet huomioidaan myös kehittämisen painopisteen siirtämisessä tuottajakeskeisyydestä käyttäjälähtöisyyteen. Yhteiskehittämisellä taas tarkoitetaan sitä, että eri tahot esimerkiksi asiantuntijat, asiakkaat ja palvelun tuottajat ovat mukana palveluiden tai tuotteiden kehittämisprosessissa (Kuntaliitto, 2022.)

Kuntalaissa mainitaan erilaisia ja monipuolisia menetelmiä, jotka koskevat osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksista. Kuntalain mukaan kuntastrategian maininnat tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien kautta. Kuntalaissa sanotaan, että kunnan taloudesta ja toiminnasta on tuotettava tietoja palvelujen käyttäjien sekä kunnan asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien taakamiseksi. Erityisesti nuorten ideoinnin ja suunnittelun tukena on tärkeää olla heidän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi (Kuntalaki 410/2015.) Hyvinvoiva kunta tarjoaa monentyyppisiä osallistumisen mahdollisuuksia asukkaille. Osallistaminen voi olla kunnan omaa kehittämistä tai kuntien yhdessä tapahtuvaa yhteistoimintaa. Kuntalaisten osallistamisen avulla luodaan myös kunnan alueidenkäytön suunnitelmallisuutta (Kuntaliitto, 2022; Kuntalaki 410/2015.)

Kyyjärven kunnanhallitus on valinnut sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksestä nuorisovaltuutetut. Nuorisovaltuutetut Kyyjärven kuntaan on valittu 2022–2023 ajalle. Nuorisovaltuusto on perustettu lisäämään nuorten osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia heitä koskevissa asioissa. Nuorisovaltuutetut voivat tehdä aloitteita ja antaa lausuntoja valmistelussa oleviin asioihin, mutta heille ei ole osoitettu läsnäolo-oikeutta varsinaisiin lautakuntiin tai kunnanhallitukseen, kunnanvaltuustoa huomioimatta.

Nuorisovaltuutetuilla on kolme kummiluottamushenkilöä sivistys- ja hyvinvointilautakunnasta sekä toimintaa ohjaa 4H:n toiminnanohjaaja (Kyyjärven kunta.)

Vaikutusmahdollisuuksista on Suomen perustuslaissa sekä YK:n Lasten oikeuksien sopimuksessa osoitettu, että lapsilla ja nuorilla on oikeus vaikuttaa heitä koskeviin hallinnollisiin ja oikeudellisiin toimiin. Lisäksi perustuslain (731/1999) yhdenvertaisuus pykälässä todetaan, että lapsien on saatava vaikuttaa heitä koskeviin asioihin kehitystään vastavasti. Myös Nuorisolaissa (1286/2016) todetaan, että valtion ja kunnan viranomaisten tulee järjestää nuorille mahdollisuus vaikuttaa sekä osallistua paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskeviin asioihin sekä niiden valmisteluun (Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Ry. 2022c.)

2 TEORIAPOHJA JA MENETELMÄT

Euroopassa, samoin kuin Suomessa on havaittu nuorten maaseutumaisista kunnista pois muuttamista ja ylipäättään väen vähenemistä. Usea maaseutukaupunki ja kunta kamppailee asian kanssa etenkin jos sijaitsevat maakuntakeskuksesta etäällä, maakunnan reuna-alueilla. Kyyjärven kunnan hyvinvointikyselyn 2020 mukaan onnellisuus ja tyytyväisyys asuinkuntaan oli lisääntynyt edellisestä vuodesta vaikka tulevaisuuden huolena oli palveluiden väheneminen sekä siirtyminen etäämmälle ja väestön väheneminen sekä puuttuva julkinen liikenne (Immonen, 2020.)

2.1 Viitekehys

Tulevaisuudentutkimus Kyyjärven nuorisovaltuutetuille on ajankohtainen ja tärkeä, koska yleisesti väestökatoa on havaittu maaseutumaisissa kunnissa ja nuoria on haastava saada pysymään asumassa niissä kunnissa, jotka ovat etäällä maakuntakeskuksista. Myös Tilastokeskuksen väestöennusteet eivät näytä, että asia olisi suuresti paranemassa. Tästä syystä etenkin nuoret itse pystyivät parhaiten kertomaan, mistä heidän mielestään asumisen haaste johtuu maaseudun kunnissa.

Tutkimuksen viitekehysten luonnissa tulee huomioida Sotaraudan (2018, s. 20-21) mukaan se, että tutkimus voidaan rajata hallinnollisesti, toiminnallisesti sekä kulttuurillisesti kokonaisuudeksi ja tulevaisuuden kehittämistä tavoittelevaksi tulevaisuudentutkimukseksi. Tutkimus kuuluu etnografisen tutkimusmenetelmien joukkoon. Tässä tutkimuksessa lähestytään laadullisen ja osittain määrällisen tulevaisuudentutkimuksen kautta tulevaisuuden maaseutumaisten kuntien houkuttelevuutta nuorten asumisessa. Tutkimuksessa käytetään tulevaisuudentutkimukseen ja tulevaisuustyöpajaan sopivia menetelmiä sekä siihen liittyviä keskeisiä tutkimuksia sekä teorioita. Nuorisovaltuutettujen tulevaisuuden asumiseen lähestytään tulevaisuudentutkimuksen ja strategisen paikkaperustaisen aluesuunnittelun teoriaa avaamalla sekä käyttämällä skenaariotyöskentelyn tulevaisuustyöpajaa menetelmänä. Tulevaisuustyöpajassa käytetään menetelmänä skenaariotyöskentelyn strategista

analyysiä (Rubin, 2004; Koppa, 2024; Aalto ja muut 2022.) Strategisella analyysillä (SWOT), Hautamäen (1991) mukaan on mahdollista selvittää nuorisovaltuutettujen tulevaisuuden uhat, mahdollisuudet sekä nykyiset heikkoudet ja vahvuudet kunnan asumisessa. Näistä laaditun synteesin avulla syntyvät mahdolliset strategiset tulevaisuuden alueidenkäytön paikkaperusteiset asumisen ennakoivat kontrastiset skenaariot Kyyjärven kuntaan (Hautamäki, 1991.)

2.2 Paikan muuttuvat merkitykset

Dufa & Rekola (2023) toteavat Megatrendit-julkaisussaan, että elämme postnormaalia yllätyksen aikaa, johon on vaikuttanut COVID-19 -pandemia, energianmurros ja sodat lähi- sekä kauko-alueilla. Tätä varten tarvitaan ennakkointia, kun tulevaisuutta kohti astellaan. Jauhiainen & Niemenmaa (2006, s. 58–59) toteavatkin, että on haastavaa epävarmassa ajassa yhdistää suunnittelu ja sen teorian postmoderniin aikaan. Metodina postmodernissa ajassa on muun muassa etsiä joustavia ratkaisuja tulevaisuuksille, joka taas tarkoittaa postmodernismin suunnittelun purkamista. Filosofi Jürgen Habermas nostakin esille kommunikatiivisen eli viestinnälliseen vuorovaikutukseen perustuvan suunnittelun merkityksen tärkeyden. Tämä suunnittelu perustuu keskustelun kautta ja päättyy yhteiseen näkemykseen (Jauhiainen & Niemenmaa 2006.) Toisaalta Sotaraudan (1996) mukaan tämä tuo haasteita strategian hämärtymisessä, koska päättämässä ovat eri näkökulmia omaavat sekä puuteellisen asiantuntijuuden omaavat tahot.

Aalto ja muut (2022) toteavatkin, että etnografiseen teoriaan pohjautuvassa tulevaisuudentutkimuksessa määritellään aihe, kysymykset, ja osallistujat itse määrittävät tapahtumat yhteisen vuorovaikutusprosessin kautta. Sotarauta (1996) nostakin esille strategian laadinnan sekä siihen sitoutumisen tärkeyden tulevaisuudentutkimuksessa, jolloin se tuo tasapainoa kunnan hallintoon sekä selkeyttä toteutuksen suunnittelussa. Sotarauta (1996) on esitellyt strategian tieteessä esitetyn Näsin strategisen ajattelun kolmiona, jossa tiede, taito ja käytäntö ohjaavat strategiseen ajatteluun. Samassa teoksessa Sotarauta (1996) kuvaa Pettigrewin kolmiota, jossa tärkeää onkin ymmärtää strategia jatkuvana prosessina. Vastaavasti John Friedmannin ja Barclay Hudsonin

suunnitteluteorioita kuvaa Hautamäki (1991, s. 13) toiminnan prosessiksi, jossa osa on tiedettä ja osa on taidetta tai oivalluksia. Myös Hautamäen (1991) teoksessa Friedmann ja Hudson näkevät suunnittelun olevan tiedon ja toiminnan välistä yhteyttä, kun taas Weberin mukaan suunnittelu on järkipäistä. Sotaraudan (1996) mukaan Fauldin suunnitteluteorioita ovat menettelytapateoria ja sisältöteoria, josta ensimmäinen kohdistuu prosessiin ja analyysimenetelmiin sekä toinen suunnittelukohteen ilmiöihin. Suunnitteluteoria strategisen aluesuunnittelun näkökulmasta Hautamäen (1991) mukaan tarkoittaa ihmisten toiminnan järjestämistä hallinnon, yritysten ja ihmisten kautta eri rajoituksin. Samaa korostavat myös Luoto ja Virkkala (2020) paikkaperustaisessa aluekehittämisessä. Siinä kehitetään poikkihallinnollisesti paikallista aluetta yhdessä kunnan, aluehallinnon, kuntalaisten, yritysten tai muiden neljännen sektorin toimijoiden kanssa. Tärkeänä on havaita kehittämisessä paikallisten asukkaiden ja toimijoiden paikallistuntemus sekä verkostot, kun samalla he oppivat ymmärtämään alueen toimintaa ja luomaan verkostoja (Luoto & Virkkala, 2020.)

Strategista suunnitteluteoriaa voidaan taas lähestyä tulevaisuudentutkimuksella, joka sijoittuu tieteiden kentässä humanististen tieteiden, luonnontieteiden ja yhteiskuntatieteiden kentän keskelle sekä se on poikkitieteellinen tiedon ala (Koppa, 2024.) Hämeenaho & Koskinen-Koivisto ovat havainneet Aallon ja muiden (2022) kirjoittamassa Tulevaisuudentutkimus tutuksi -perusteita ja menetelmiä -teoksessa, että tulevaisuudentutkimusta voidaan lähestyä etnografisen tutkimusotteen kautta. Etnografisen tutkimusstrategian tavoite on kuvata ja selittää ihmisten toimintaa heidän ympäristössään ja toimissaan sekä luoda muun muassa keskustelujen kautta tulkintoja. Siinä tähdätään aiheen kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen ja monipuoliseen havainnointiin (Koppa, 2024.) Metsämuuronen (2006) toteaaakin etnografian olevan lähtöisin ihmisopista eli antropologiasta ja se on laadullista tutkimusta eri tieteenaloilla. Etnografisen tutkimuksen taustafilosofia perustuu symboliseen interaktionismiin, jossa kulttuuri muovaa ihmisen käyttäytymistä tiedon sekä tuntemusten kautta päätöksenteossa. Etnografista tutkimuksen teoriaa voi suunnata kiinnostuksen kohteen mukaisesti, joten tämä tutkimusnäkökulma sopii hyvin myös tulevaisuudentutkimukseen (Metsämuuronen, 2006.)

Hirsijärvi ja muut (2008) tuovat esille teoreettisen taustan tärkeyden laadullisen eli kvalitatiivisen sekä määrällisen eli kvantitatiivisen tulevaisuudentutkimukseen liittyvien teorioiden osalta. Tätä kautta avautuu, miten teoriaa käytetään tutkimuksessa ja miten sitä on tulkittu johtopäätöksissä. Metsämuurosen (2006) mukaan laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohteen toimintaa eli kuvata kokonaisvaltaisesti tilanteen todellisuutta. Muun muassa Hirsijärven ja muiden (2008) teoksessa kvalitatiivisissa tutkimuksissa on kuvailtu kirjailija Teschin luokittelua, josta tutkimukseen sopii säännönmukaisuuden etsiminen sekä tekstin tai toiminnan merkityksen ymmärtämisen yhdistäminen. Kvantitatiivinen tutkimusote mittaa aineistoa ja sitä on tässä tutkimuksessa käytetty tulevaisuustyöpajan tulosten luokittelussa sekä toimenpide-ehdotusten painopisteissä (Hirsijärvi ja muut, 2008.)

Tulevaisuudentutkimuksen- ja strategisen paikkaperustaisen aluesuunnittelun teorioista löytyy teorioita sekä menetelmiä tulevaisuuden maaseutumaisten kuntien asumisen tutkimiseen, eikä mikään niistä ole yksi ainoa oikea (Hautamäki, 1991; Luoto & Virkkala, 2020.) Sotarauta (1991) nostaa esille Kohti epäselvyyden hallintaa -julkaisussaan strategian ja suunnittelun teorioiden yhdistämistä tulevaisuudentutkimuksen näkökulmaan. Teorian lähestymistavat muuttavat näkökulman, kun näitä lähestytään tulevaisuutta tavoittelevasti. Tutkimuksen viitekehyksen ominaispiirteet tulee Metsämuurosen (2006) mukaan tuntea, koska ne ovat tärkeässä asemassa tutkimuksessa. Strateginen aluesuunnittelu sisältää Hautamäen (1991) mukaan maankäytön lisäksi alueen toimintojen järjestämisen skaalautuen eri tasoille. Jauhiainen & Niemenmaa (2006, s. 97) ovat samaa mieltä. Lisäksi he toteavat, että aluekehitys pystyy jatkumaan, kun laajempaan strategiaan liitetään paikallisesti tärkeät prosessit. Näin saadaan paikalliselta tasolta vietyä tietoa sekä alueiden erityispiirteistä ja tahtotiloista kansalliselle ja kansainväliselle tasolle saakka (Jauhiainen & Niemenmaa 2006.) Lisäksi paikkapohjainen ulottuvuus tutkimukselle antaa alueelle konkreettista hyvinvointia ja auttaa elinvoimaa. Paikkaperustainen kehittäminen huomioi luonnon ja ihmisen yhteyden sekä paikallisuuden erityispiirteet, jossa valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen (Luoto & Virkkala, 2020.)

Tervo (2000) esittää, että tulevaisuuden alueidenkäytön skenaarioita lähestyttäessä on alueidenkäytön teoria ymmärrettävä. Suomen aluekehitykseen liittyy merkityksellisiä alueidenkäytön haasteita. Esimerkkinä on pohjoinen sijainti, pitkät etäisyydet, harva kaupunkiverkosto, väestörakenne syrjäisillä alueilla sekä kaupungeissa voimakas kaupungistuminen jatkaa etenemistään. Digitalisaatio on auttanut etätyön kehittymistä ja muuttanut yhteiskunnan aluerakennetta monipaikkaisemmaksi. Silti julkisella vallalla on suuret laajan aluepolitiikan avaimet. Pienet kunnat eivät pysty estämään kaupunkiseutujen keskittämistä (Tervo, 2020.) Samoilla linjoilla on myös Petri Mikkola Oppiva alue, menestyvä alue -julkaisussa (Luoto ja muut, 2015), jossa on tarkasteltu uutta keskuspaikkateoriaa ja jossa erityisesti informaatiovirrat synnyttävät verkoston alueelle ja alueiden välille. Eli etäisyydet eivät enää pelkästään määritä yhteydenpitoa. Pflieger ja Rozenblat kuvaavatkin kaupunkeja verkostona. Taylorin keskuspaikkateorian lisäksi tarvitaan verkostoja eri kaupunkien välillä. Verkostot ovat raaka-aineita, tavaroita ja tietoja, ja tällöin puhutaan Castellsin prosessista, jolla yhteiskuntamme ylipäättään toimii. Muun muassa sijaintiteoria Piilaakson tapauksessa ei kerro korkean teknologian sijainnin vaatimuksien olevan kaupunkikeskustoissa, vaan merkittävyys tulee solmuista verkostossa globaalilla tasolla (Luoto ja muut 2015.) Kurikka ja muut (2016) toteavatkin Aluerakenteen tulevaisuuskuva 2040 -julkaisussa, että kasvua tuottavia vetovoimatekijöitä ovat polkuriippuvuus, saavutettavuus, luonnollinen väestönkasvu, strategisen toiminnan etu ja vahva tulevaisuusajattelu.

Suunnitteluteorioita voidaan jaotella teoreetikko Hudsonin mukaan myös rationalismin eli kokonaisvaltaisuuden optimiratkaisun mukaan, jossa suunnitteluprosessissa ennustetaan tavoitteiden kautta tulokset ja niiden vertailun. Tämä luo pohjan strategiseen suunnitteluun ja tulevaisuuden tutkimukseen ja sen menetelmiin. Uushumanistisen käsityksen mukaan suunnittelun tulisi tapahtua paloitelluissa projekteissa oppimisen kautta monimutkaisten kokonaisuuksien sijasta jatkuvasti oppivana yhteiskuntana. Vastaavasti kriittisen käsityksen teoria pitää suunnittelua tärkeimpänä ja asettaa tarkkoja ohjeita suunnitteluun marxilaisen sosiaalisen ajattelun mukaan (Hautamäki, 1991, s. 13–28.)

Vastaavasti rationalistisen suunnittelun vastakohta on inkrementalistisen suunnittelun teoria, jossa päätöksenteossa ongelma yksi kerrallaan ratkaistaan suppeamman tietopohjan perusteella (Voutilainen ja muut, 2021, s. 34–41). Hautamäki (1991) toteaaakin, että muun muassa Falud on pyrkinyt yhdistämään näitä vastakkaisia suuntauksia.

Kyttä (2018) vastaavasti esittelee paikkalähtöisen ihmisympäristötutkimuksen *Urbaani Onni* -tutkimuksessa vuorovaikutuksia lisääviä sovelluksia. Suunnittelussa otetaan mukaan ihmisten mielipiteet laajemmin ja käyttäytyminen sekä kokemus ennen kunnallista päätöksen tekoa. Näin saadaan faktatietojen lisäksi mukaan kokemukselliset ja käyttäytymiseen liittyvät tekijät. Nämä yhdessä luovat paikkaan ja alueelle hyvinvointia. Näitä vaikutuksia voidaan laatia niin urbaaniin ympäristöön kuin maaseutukaupunkeihin tai jopa maaseudulle (Kyttä, 2018.)

Maaseudun *Uusi Aika*-lehden artikkelissa Pitkänen & Strandell (2018, s. 15–35) nostavat esille tulevaisuuden kehityksenä Suomessa monipaikkaisuuden, joka etenkin maaseudulla on vapaa-ajan asumisessa. Maaseutu ja maaseutumaiset kunnat ovat muuttunut monipaikkaisuuden myötä vilkkaammaksi, jossa käydään useimmin ja jossa vietetään aiempaa enemmän aikaa. Tästä syystä maaseutua ja maaseudun elinvoimaisuutta pidetään kehittyvänä ja kehitettävänä paikkana, joka vastustaa kaupungistumisen etenemistä. Arvion mukaan Suomessa maaseudulla viettää säännöllisesti aikaa noin kaksi miljoonaa ihmistä. Saman verran Suomessa on myös kesämökkejä, joiden käyttövuorokaudet ovat kasvaneet 79 vuorokauteen vuodessa. Tämä osa on merkittävä määrä suomalaisista, ja näin myös asumisen ja loma-asumisen raja on muuttumassa (Pitkänen & Strandell, 2018.) Pitkänen ja Strandell (2018) viittaavat Sitran 2014 tekemään tutkimukseen, jossa havaittiin osan kaupunkilaisista pitävän itseään maalaisina juuri monipaikkaisuuden identiteettiä tutkittaessa. Ilmiötä on ennakoitu tuolloin tulevaisuuteen painottuvaksi. Monipaikkaisilla on maaseudulle ja maaseutumaisiin kuntien palveluihin vaatimuksia ja näin myös vaikutusta. Lisäksi uskotaan myös, että COVID-19-pandemian aiheuttama etätyösuositus lisäsi monipaikkaista asumista (Pitkänen & Strandell, 2018, s. 15–35.)

Blinnikka (2012) toteaaakin KESMA I -Kilpaile kestävyydellä—menesty matkailussa -hankkeen toteuttamassa kartoituksissa, että Suomessa matkailu on alueellisesti merkittävä elinkeino, jolla aluerakennetta tasapainotetaan ja vahvistetaan. Matkailua ovat muuttaneet Venäjän toimet Ukrainassa ja COVID-19. Globaalia matkailua on onnistuttu avaamaan paremmin vuonna 2022 ja kotimaan matkailu onkin noussut pandemian ajalla sekä lisääntynyt vielä lisää (Visit Finland, 2022.) Elämme tällä hetkellä aikaa, jossa yleisesti on tiedossa Suomen hallituksen menoleikkaukset ja sen vaikutukset osuvat yksilön tasolta aina globaalille.

Luoto ja Virkkala (2020) toteavat, että työpaikat kasautuvat herkästi suurille kaupunkialueille ja maaseutumaiset kunnat etäällä maakuntakeskuksista näivettyvät. Tämä lisää nuorten poismuuttoa työn perässä kaupunkiin. Paikkaperustainen poikkitieteellinen ketterä kehittäminen ja verkostoituminen auttaa alueita kehittymään vastoin, kun usein käytössä ollut sektoreittain kehittäminen. Kaupunkien ja maaseutujen väliset verkostot tulisikin saada tasapainoiseen kuntoon, minkä kautta päästään eroon kaupunki vastaan maaseutu ajatuksista. Maaseutu tarvitsee kaupunkia ja vastaavasti kaupunki maaseudun energiaa ja elintarvikkeita. Mosaiikkimaisessa verkostotarkastelussa unohdetaan vastakkainasettelu ja pidetään kaikkia paikkoja ainutlaatuisina (Luoto & Virkkala, 2020.)

Maaseutukuntien ja kaupunkien välisiä verkostoja Luodon ja Virkkalan (2020) mukaan tukevat vastavuoroisuus paikkojen välillä sekä tuotteiden, ihmisten, tiedon ja rahan liikuminen. Haasteena on löytää verkostojen eri tasot paikallisuudesta globaalille tasolle. Paikalliselle tasolle on tärkeä löytää verkostojen kautta näkyvyyttä, vetovoimaa ja kilpailukykyä. Kun paikallisen tason näkyvyys ulottuu valtakunnalliselle ja globaalille tasolle on verkostojen kautta saavutettu kilpailukykyä ja näkyvyyttä. Se myös lisää alueen kiinnostavuutta. Tätä voivat estää paikkasokeus, jolloin nähdään muutokset alueella mutta ei osata arvostaa paikan erityispiirteisyyttä. Tämä lähestymistapa on valitettavan usein käytössä valtion kehitysohjelmissa ja se ei tuo esille kuntien erilaisuutta. Paikkaperustaisen aluekehittämisen tarkoituksena onkin sisällyttää poikkihallinnollista lähestymistapaa politiikkaan, lisätä verkostoja ja sisällyttää paikkaperustaisuutta strategioihin

(Luoto & Virkkala, 2020.) Paikkaperustaista kehittämisen neljä kulmakiveä pohjautuu Luodon ja Virkkalan (2020) mukaan valtion- ja aluehallinto mahdollistajana, älykäs erikoistuminen aluetalouden uudistajana, korkeakoulut alueellisena tutkimus- ja tiedeyhteisönä sekä kansalaisyhteiskunta paikallisena osallistumisena verkoston toimintaan (Luoto & Virkkala, 2020.)

3 Tulevaisuustyöpaja

Tulevaisuudentutkimuksen Jungkin ja Müllertin kehittämästä skenaariotyöskentelyn (Rubin 2004) menetelmässä pyydetään tulevaisuustyöpajaan noin kymmenen henkilöä. Työpaja suunnataan tässä tutkimuksessa alueen kunnan nuorisovaltuutetuille. Työpajan kestoksi arvioidaan kolme tuntia. Nuorisovaltuutettuja Kyyjärven kunnassa on vuoden 2022–2023 ajalle valittu seitsemän kappaletta. Valtuutetut edustivat vain toista sukupuolta, nuoria naisia. Nuorisovaltuutetuille etsittiin sopivaa työpaja-aikaa nuorisovaltuutettujen ohjaajan kanssa yhdessä sovittaessa aikaa kahdeksaan eri päivään.

3.1 Tulevaisuudentutkimuksen teoria

Tulevaisuuden hahmottamien vaatii uskoa vaikuttaa tulevaisuuteen, joka taas vaatii tavoitteita. Tulevaisuuden tutkimuksella on tarkoitus selvittää todennäköisiä tulevaisuuksia ja niiden vaihtoehtoja (Rubin, 2004). Strategisen aluesuunnittelun teorioissa on myös mukana Hautamäen (1991) mukaan, suunnittelu, tulevaisuus ja toiminta.

Rubin (2004) toteaa, että Bellin ja Maksinin mukaan voidaan laatia suunnitelmia, jotka edistävät toivotun tulevaisuuden tulemisessa. Esimerkiksi Hautamäen (1991) mukaan teoreetikko Chadwick toteaa suunnittelun olevan prosessi, joka kohdistaa toiminnan ja ajattelun tulevaisuuteen, ollen vain osin tiedettä ja osin päättelyä sekä ideoita. Näin tulevaisuustutkimuksessa käytetään apuna monen tieteenalan tutkimuksia, joilla synteessin avulla mahdollistetaan haluttuja tulevaisuuksia. Tutkimukset synteeseineen tulee olla toistettavissa ja perustelut tulee laatia synteeseille huolellisesti. Tulevaisuudentutkimuksen tarkoituksena on antaa riittäviä perusteltuja näkemyksiä tulevaisuudesta suunnittelun ja toiminnan sekä visioinnin pohjaksi. Lähes samaa mieltä on Hautamäki (1991) ja toteaa, että teoreetikot Friedman ja Hudson kokivat suunnittelun olevan tiedon keräämistä, käsittelyä ja tulosta, jolloin suunnittelussa käytetään hyväksi tieteellistä tietoa (Hautamäki, 1991 s. 13–28). Rubinin (2004) mukaan tulevaisuudentutkimukselle on tulevaisuustutkijan Weber Bell asettanut ehtoja, että tutkimus voidaan

määritellä tulevaisuudentutkimukseksi. Näitä ehtoja ovat, että tutkimuksen päätelmät tulee perustua faktoihin ja teoreettisesti moitteettomiin oletuksiin. Lisäksi päätelmä tulee olla looginen ja vahvistettavissa eikä tulevaisuuden oletuksia voida osoittaa valheelliseksi pelkästään tarkastelemalla päätelmää. Aalto ja muut (2022) tuovat esille samat kolme tarkastelutapaa tieteenfilosofioiden perusteiden kautta. Tulevaisuutta voidaan tavoitellen katsoa esimerkiksi erilaisten avainhenkilöiden haastatteluilla, tulevaisuustyöpajojen tai käyttäjäryhmäkyselyiden sekä innovointitoiminnan kautta (Rubin, 2004.)

Rubin (2004) toteaaakin tulevaisuudentutkimuksen lähtökohdista seuraavaa:

- *Tulevaisuus ei ole ennustettavissa. Voimme muodostaa mielikuvia ja käsityksiä vain siitä, millaisia tapahtumia on edessämme – puhutaankin useista vaihtoehtoisista tulevaisuuksista.*
- *Tulevaisuus ei ole ennalta määrätty. Voimme pohtia sitä, mitä todennäköisesti tulee tapahtumaan, kun mietimme eri mahdollisuuksia.*
- *Voimme vaikuttaa tulevaisuuteen teoillamme ja valinnoillamme. Sen vuoksi on tärkeää tietää, mikä on mahdollista, mikä on todennäköistä ja mikä on toivottavaa. Arvojen ja arvokeskustelun merkitys tulevaisuuden vaihtoehtojen pohtimisessa on siten väistämätön (Rubin, 2004.)*

Tulevaisuudentutkimuksen perustaja Ossip Flechtheimin päällimmäisiä tutkimuksen asioita oli Rubin (2004) mukaan esimerkiksi sotien estäminen ja rauhan edistäminen sekä demokratian lisääminen. Laadullista tulevaisuustutkimusta voidaan pitää luotettavana, jos se täyttää viisi vaatimusta, joista ensimmäinen on, että se on merkittävä tieteellisesti, johdonmukainen, tieteellisesti uskottava, avoin sekä merkityksellinen. Lisäksi tuloksena on erilaisia tulevaisuuden mahdollistavia vaihtoehtoja (Rubin, 2004.)

Kun puhutaan tulevaisuuden strategisesta aluesuunnittelusta, siihen kuuluvat viestintä ja alue. Siihen kuuluu lisäksi kuntien strateginen suunnittelu. Strategista suunnittelua voidaan toteuttaa erilaisten työpajojen kautta, johon kuuluvat muun muassa

tulevaisuustyöpajat (Katajamäki & Lundström 2012.) Aluekehittämisessäkin voidaan myös paikkaperusteisesti kehittää paikallisesti tulevaisuuteen tähtääviä tulevaisuuskuvia, joilla voidaan ennakoida alueen tulevaisuuteen vastaamista ennakolta (Luoto ja muut, 2016.)

Tulevaisuudentutkimus saa tietoa tehdyistä tieteellisistä tutkimuksista ja tulevaisuuden tahtotilojen tiedoista mitä tutkimuksen tekohetkellä on mahdollista saada. Tätä tietoa, näkökulman mukaan, tulevaisuudentutkimus jäsentää teorioiden ja metodien avulla sekä perustuen muihin tutkimuksiin (Rubin, 2004.) Tärkeää on havaita Aallon ja muiden (2022) mukaan, että tulevaisuustutkimus on keskusteluun pohjautuvaa osallistamista, joka etenee askeleittain. Sen tarkoitus on etsiä muutoksen kohteita ja edistää muutosta. Keskustelut työpajassa osallistuvien asiantuntijoiden välillä ovat niitä, jotka erityisesti vaikuttavat ideoihin ja oivalluksiin sekä tiedon jakamiseen.

Aallon ja muiden (2022) mukaan osallistavat menetelmät ovat osa demokratiaa, mutta ne eivät kerro yleistä yhteiskunnallista mielipidettä. Alueiden strateginen kehittäminen vaatii myös Bäcklundin & Mäntysalon (2009) mukaan keskustelemaa demokratiaa ja osallistamista, joka tulee ottaa mukaan alueiden kehittämistarpeiden selvittämiseen (Luoto ja muut, 2016). Samaa toteaa osallistumisen teoriasta Bäcklund & Mäntysalo (2009, s. 20–26), jonka mukaan yhdyskuntasuunnittelun teorioiden asukkaiden osallistumisen tarkoituksesta on komprehensiivis-rationalistinen suunnitteluteoria, jossa suunnittelua toteutetaan järkiperäisesti, ylhäältä alaspäin johdettuna. Suunnitteluteorioista taas inkrementalismi on se, jossa suunnittelua toteutetaan asukkaiden kanssa. Vastaavasti kommunikatiivisen teorian takana on tasa-arvoisten kansalaisten tavoitetila ja vastaavasti agonistisen suunnittelun teoria viittaa erilaisuuteen ja sen sietämiseen (Bäcklund & Mäntysalo, 2009.) Varsinaista muutosta tällä tulevaisuusverstaan tiedoilla ei ole helppoa saada aikaiseksi. Se kuitenkin antaa käyttökelpoista tietoa tulevaisuuden ennakkointiin nuorten asumisen houkuttelevuudesta Kyyjärven maaseutumaiseen kuntaan. Asumiseen liittyy lisäksi strateginen aluesuunnittelu ja sitä kautta se liittyy yhdyskuntien tulevaisuuden toimivuuteen strategisen aluesuunnittelun näkökulmasta

katsottuna. Se sisältää kokonaisuuden julkisesta hallinnosta yritysten kautta yksittäisen ihmisen toimintaan reunaehtoineen (Hautamäki, 1991, s. 13.)

Robert Jungkin ja Norbet Müllert (Aalto ja muut 2022) ovat kehittäneet tulevaisuusvertas menetelmän ja se on yksi skenaariotyöskentelyn menetelmistä. Skenaariotyöskentelyn työpajamenetelmä on sellainen, jossa työpaja opettaa ja osallistaa osallistujia tulevaisuusajatteluun, joten ennakkotietoja tulevaisuudentutkimukseen ei tarvita. Tulevaisuuden skenaariotyöskentelyssä monesti käytetään tulevaisuustyöpajaa menetelmänä. Yhteistä kaikille tulevaisuusverstaalle on yhteistyö, oppiminen ja ideoiden sekä niihin ratkaisujen luominen (Rubin, 2004.)

Skenaariotyöskentelyä käsitteenä kuvaa Rubin (2004) menetelmien joukkona, joka sisältää niin kvalitatiivisia kuin kvantitatiivisia menetelmiä sekä niiden yhdistelmiä. Skenaariota määritellään tulevaisuuskuvien sarjana, jotka ovat ajallisesti ja loogisesti eteneviä sekä perusteltavissa. Skenaario päättyy usein visioon tai tavoitteeseen. Tulevaisuustutkimus tarkoittaa Rubinin (2004) mukaan eräänlaista ennakointia, jossa intuitiivista tietoa kerätään, analysoidaan kriittisesti sekä luodaan synteesiä, josta lopuksi esitetään tulokset. Näkökulma tutkimukseen määräytyy tutkimukseen osallistuvalla, minkä ajatusten kautta asiaa tarkastellaan (Rubin, 2004.) Työpaja pitää sisällään valmisteluvaiheen, kriittikkivaiheen, mielikuvitusvaiheen ja toimeenpanovaiheen (Aalto ja muut, 2022).

Heino (2021) on tutkinut kuntien strategioita ja havainnut, että suurikokoiset kunnat tarvitsevat aikaa ennakointiin enemmän kuin pienet. Lisäksi kaikki kunnat eivät käytä strategioitaan tulevaisuuden ennakointiin. Ne ovat usein myös kapea-alaisia sekä näkökulmat ovat varsin lyhyitä ja ylhäältä alas johdettuja. Kuntien kannattaisi ottaa enemmän mukaan sidosryhmiä näiden laatimiseen, jolloin ne olisivat joustavampia ja laaja-alisempia sekä kokonaisvaltaisempia tiedoiltaan. Erityisesti, jos kuntalaiset otetaan visioimaan yhdessä asiantuntijoiden kanssa se avaa keskustelua ja ymmärrystä laajemmin, kun yhdessä koetetaan katsoa tulevaisuutta. Heino (2021) kirjoittaakin, että tulevaisuustiedon luomisesta päätöksenteon avuksi olisi apua, jos työpajoja järjestettäisiin enemmän.

Tämä laajentaisi myös asukkaiden luottamusta kuntaan ja tulevaisuuteen. Erityisesti yhteisen poikkitieteellisen rajapinnan kautta innovaatiotoiminta ja kehittäminen tukee laajasti sekä kattavasti eri suunnitelmissa. Yhteinen rajapinta ja siitä syntynyt yhteinen innovointi onkin tästä syystä tulevaisuuden asumisen rakentamisessa keskiössä (Kortelainen ja muut, 2021).

Tulevaisuudentutkimuksen skenaariotyöskentelyn tapa opettaa tulevaisuusajatteluun. Skenaariotyöskentelyä käsitteenä kuvaa Rubin (2004) menetelmien joukkona, joka sisältää niin kvalitatiivisia kuin kvantitatiivisia menetelmiä sekä niiden yhdistelmiä. Työpajassa saatujen tietojen perusteella voidaan laatia Hautamäen (1991, s. 86–90) tulevaisuuden skenaariot, joita voi olla 3–5 kappaletta. Suuntaviivat skenaarioihin saadaan strategisella analyysillä tulevaisuustyöpajan aineistosta. Laadittuja skenaarioita voidaan pitkällä tähtäimellä käyttää paikkaperusteisen suunnittelun, strategisen aluesuunnittelun periaatteiden mukaisesti alue- ja yhdyskuntasuunnitteluun sekä päätöksentekoon (Rubin, 2004; Hautamäki, 1991; Luoto & Virkkala, 2020.)

Myös Aalto ja muut (2022) toteavat, että filosofinen lähestymistapa auttaa epäselvyyksien ja sekavien asioiden tunnistamisessa. Samalla se avaa mahdollisuuden käsitettä, miten tärkeä on arvioida sen merkitystä tulevaisuudentutkimuksessa. Rubin (2004) avaa *mahdollisuus*-käsitettä, että sen mukaan voi arvioida loogisuuden perusteella, teoreettisuuden ja kausaalisuuden mukaan, eettisyyden sekä toteuttavan mahdollisuuden mukaan skenaarioiden mahdollisuudet. Myös Hautamäki (1991, 86–90) toteaa, että ainoastaan ennakoivat skenaariot sopivat tulevaisuudentutkimukseen. Ennakoivat skenaariot jakautuvat normatiiviseen- ja kontrastiseen skenaarioon. Tässä tutkielmassa käytetään kontrastista skenaariota, jossa skenaarion tavoite selvittää halutun tulevaisuuden mahdollisuudet. Skenaario olettaa halutun tavoitteen, johon visiot antavat suunnan. Skenariolle laaditaan synteesi toteutettavista tavoitteista yhdistämällä tulevaisuudenkuvan nykyisyyteen (Hautamäki, 1991.) Lopuksi tulevaisuusskenaariolla määritellään tulevaisuuskuvioiden sarja ja johtopäätöksissä avataan mahdollisuuksien visiota (Rubin, 2004.)

3.2 Menetelmät

Hautamäen (1991) mukaan tulevaisuudentutkimuksen strategisessa analyysivaiheessa voidaan selvittää tutkittavaan aiheeseen liittyviä suuntia skenaarioita varten sisäisten vahvuuksien ja heikkouksien sekä ulkoisten mahdollisuuksien ja uhkien kautta, jota Rubin (2004) kuvaa skenaariomenetelmäksi. Skenaariomenetelmä tulevaisuudentutkimuksessa voi Hautamäen mukaan toimia aluesuunnittelun apuvälineenä (Hautamäki, 1991, s. 82–90.) Skenaariomenetelmän analyysivaihe on Rubinin (2004) mukaan nimeltään SWOT-analyysi. Näistä vahvuuksista ja mahdollisuuksista sekä uhkista ja mahdollisuuksista voidaan jäsentää tulevaisuuden näköviivoja ja myös strategiavaihtoehtoja. SWOT on nelikenttämenetelmä, joka on toimintaväline, jolla saadaan selville muutospaineita erityisesti tässä tapauksessa skenaarioiden luomisen suuntaviivoiksi. SWOT-analyysi laaditaan kvantitatiivisia menetelmiä käyttäen. Analyysi etenee ennalta laadittujen apukysymysten avulla listaten kuhunkin nelikentän kohtaan tietoja, joista luokitellaan 4–7 kappaletta avainryhmiksi osallistujien synteisiä varten. Yhteinen synteesi kokoaa avainryhmiin mahdolliset toimenpide-ehdotukset asioiden mahdollistamiseksi (Hautamäki, 163–167.) Tulevaisuudentutkimus järjesteeleee skenaariotyöskentelyn kautta luomat suuntaviivat teorioiden ja metodien sekä muiden tutkimusten tulosten avulla tulevaisuuden visioksi tai strategioiksi (Rubin, 2004). Hautamäen (1991) mukaan tätä varten tarvitaan aluesuunnittelua tulevaisuuden apuvälineenä. Ennakoivalla, kontrastisella skenaariomenetelmällä voidaan laatia tulevaisuuden strategisen alueidenkäytön skenaariot, joita tulisi löytyä 2–7 kappaletta (Hautamäki, 1991.)

Hautamäki (1991, s. 83) toteaaakin, että ennakoiva, kontrastinen skenaario pyrkii mahdollistamaan toimintalinjan muutoksella paremman tai vastaavasti synkemmän tulevaisuuden. Se myös vaatii määrittelemään tavoitteet aluksi tielle, millaisilla viitoilla siellä edetään ja millaista tavoitellaan halutulla tulevaisuudella. Skenaarioiden eri vaihtoehtoisissa pyritään mahdollistamaan haluttua ja mahdollista tulevaisuutta. Skenaariot ovat eräänlaisia kehityssuuntien eri vaihtoehtoja. Menetelmänä skenaario on synteisillä synnytettyä asiaa, joka piirtää todennäköisten tapahtumien kautta skenaariolle polun, joka johtaa skenaarioon eli tiettyyn tulevaisuudentilanteeseen. Polku perustuu syy-

seuraussuhteeseen ja on näin perusteltavissa ja toistettavissa. Erityisen haastavia ovat aineiston laadukkuus sekä skenaariot kunta ja seututasolla. Ne jäävätkin usein mahdollisuuksiksi (Hautamäki, 1991, s. 87.) Lopuksi näistä syntyy tulevaisuuden strategisen paikakaperustaisen alueidenkäytön skenaariota (Hautamäki, 1990; Luoto & Virkkala, 2020.)

3.3 Tulevaisuustyöpajan eteneminen

Tulevaisuustyöpajan kulku etenee seuraavasti:

1. Työpajan aluksi kerrotaan työpajan aihe sekä käytännön järjestelyt ja viritystään tulevaisuuteen.
2. Osallistujat jaetaan kahteen eri ryhmään, puolet Vahvuudet ja mahdollisuudet-ryhmään ja loput Haasteet ja uhat -ryhmään. Ryhmät ohjataan etukäteen valmistetuille pisteille, joissa ryhmän jäsenet kertovat ajatuksensa enintään kymmenelle tarralapulle kirjoittamalla ja kiinnittävät kunkin lapun siihen tarkoitettuun aiheen paikkaan. Aiheina molemmilla pisteillä ovat houkutteleva asuminen Kyyjärvellä. Kussakin pisteessä on myös aiheisiin liittyviä apukysymyksiä.
3. Vastausten jälkeen käydään kaikki vastaukset läpi ja ryhmitellään antamat vastaukset erityisesti silloin, jos löytyy päällekkäisiä vastauksia.
4. Tämän jälkeen ideat arvioidaan. Jokainen saa kymmenen vihreää ja kymmenen punaista lappua. Ryhmät siirtyvät arvioimaan toisen ryhmän vastauksia. Kukin käy antamassa hyvästä ideasta vihreät laput mieleisilleen hyvälle idealle ja punaiset laput vastaavasti haasteellisille ideoille. Näin jokainen saa arvioida lapun väriä käyttämällä hänelle merkityksellisten asioiden vahvuudet ja haasteet sekä mahdollisuudet ja heikkoudet.
5. Seuraavassa vaiheessa lasketaan molemmista pisteistä kolmen eniten saaneen kannatukset jatkotyöskentelyyn.
6. Jakaudutaan kahteen ryhmään, joissa ryhmät laativat omat käytännön toimenpide-ehdotukset vastaten ennakkoon laadittuihin kysymyksiin

ehdotuksessaan. Mitä toimia asia vaatii? Mitkä ovat esteitä ja kuinka ne voidaan ratkaista? Millaisia mahdollisuuksia idea tuo eri aiheisiin?

7. Ryhmät esittelevät muille toimenpide-ehdotuksensa.
8. Lopuksi käydään keskustelu ehdotuksista ja määritellään jatkotoimet.

Työpajassa saatujen tietojen perusteella voidaan laatia Hautamäen (1991, s. 86–90) tulevaisuuden skenaariot, joita voi olla 3–5 kappaletta. Suuntaviivat skenaarioihin saadaan strategisella analyysillä tulevaisuustyöpajan aineistosta.

3.4 Työpajan sisältö

Kyyjärven vuoden 2023 nuorisovaltuutettuja on nimetty valtuustokaudelle seitsemän kappaletta. Työpajaan 5.6.2023 ilmoittautui 71,1 prosenttia nuorisovaltuutettuja. Työpaja pidettiin kunnan nuorisotalolla 5.6.2023 kello 12–15 välisenä aikana. Ilmoittautuneista yksi ei päässyt äkillisen esteen takia osallistumaan. Työpajaan osallistui Kyyjärven nuorisovaltuutetuista 57,1 prosenttia eli reilu puolet, joka edustaa yli puolen nuorisovaltuutettujen mielipidettä. Työpajaa ei enää lähdetty siirtämään, koska osanottajamäärä olisi vähentynyt lisää koulujen loputtua ja kesäloman alettua.

Työpajaan osallistujat olivat yläkoululaisia sekä toisen asteen opiskelijoita, iältään 14–16-vuotiaita. Suurin osa opiskeli Kyyjärvellä ja yksi naapurikunnan toisen asteen oppilaitoksessa. Suurin osa oli suuntaamassa toiselle asteelle opiskelemaan Kyyjärven ulkopuolelle muun muassa Perhoon ja Karstulaan tai kauemmaksi. Naapurikuntiin opiskelu onnistuu heiltä saamani tietojen mukaan Kyyjärveltä käsin, mutta päivät ovat yleensä pitkiä matkojen takia. Työpajaa varten oli alle 16-vuotiaiden huoltajilta lupa osallistua tutkimukseen. Kaikilta luvan vaatineilta saatiin huoltajan suostumus.

Työpajan aluksi tiedotettiin tilaisuuden tarkoituksesta ja dokumentoimisesta muun muassa äänityksestä sekä kuvaamisesta. Lisäksi kerrottiin, että materiaalit hävitetään tutkimuksen valmistuttua ja kenenkään osallistumista työpajaan ei voida kohdentaa tai yksilöidä. Työpajan aluksi tunnelmaan siirryttiin asiaa pohjustavan erillisen PowerPoint-

esityksen kautta (liite 1). Esitykseen sisältyi alkuherätyksenä Saudi-Arabian toteutusvaiheessa oleva tulevaisuuden Neom-kaupungin esittely, Suomen asutuksen historiaa eri aikakausilta, kaupungistuminen ja maalla asumisen haaveilua ja tulevaisuuden asumista Marssissa. Esityksen lopuksi tutkittiin ilmakuvan kautta nykyisyyttä Kyyjärvellä. Näillä eri teemoilla heräteltiin Kyyjärven nuorisovaltuutetut tulevaisuustyöpajaan. Työpajassa haluttiin saada selville nuorisovaltuutettujen ajatukset ja suuntaviivat tulevaisuuden asumisesta Kyyjärvellä. Näitä teemoja lähestyttiin SWOT analyysillä, jossa kartoitettiin Kyyjärven tulevaisuuden asumisen sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä vastaavasti ulkoisia uhkia ja mahdollisuuksia. Työpajassa haluttiin selvittää nuorisovaltuutettujen ajatuksia tulevaisuuden asumisesta Kyyjärvellä sekä samalla ideoitettiin toimenpide-ehdotuksia, joilla voitaisiin haluttuja tavoitteita saavuttaa.

Osallistujat jaettiin kahteen eri ryhmään, puolet Vahvuudet ja mahdollisuudet -ryhmään ja loput Haasteet ja uhat -ryhmään. Ryhmät ohjattiin etukäteen valmistetuille pisteille, joissa ryhmän jäsenet kertovat ajatuksensa (1 ajatus/tarralappu). Tavoitteena saada määrällisesti mahdollisimman paljon asioita kirjoittamalla niitä ylös tarralapulle kymmenminuutin aikana, johon on arvioitu mahdollisuus lisäaikaan kaksi minuuttia. Kussakin pisteessä oli myös aiheisiin liittyviä apukysymyksiä (liite 2).

Vastausten jälkeen ryhmäläiset kävivät kaikki vastaukset läpi ja ryhmittelivät samankaltaiset tarralappuasiat vierekkäin. Tämän jälkeen jokainen ryhmäläinen sai 20 vihreää lappua eli ääntä. Näistä 10 ääntä sai ensiksi jokainen ryhmäläinen käyttää Vahvuudet ja mahdollisuudet -ryhmän tärkeiksi pitämiin asioihin ja loput 10 ääntä Haasteet ja uhat -ryhmän tärkeiksi pitämiin asioihin. Ääniä oli mahdollista käyttää yhden tai useampaan itselle tärkeäksi katsomaansa asioihin niitä äänimäärillä painottaen. Näin jokainen saa arvioida hänelle merkitykselliset asiat mieleisellään painoarvolla eli äänimäärällään.

Seuraavassa vaiheessa valittiin molemmista äänestyspisteistä kolme eniten kannatusta saanutta asiaa (eli vihreät laput) jatkotyöskentelyyn. Tämän jälkeen jatkettiin

työskentelyä samoissa omissa ryhmissä. Ryhmät vastasivat toisen ryhmän laatimiin kolmeen jatkoon äänestetyyn idean toimenpide-ehdotuksiin. Ryhmien tavoitteena oli laatia käytännön toimenpide-ehdotukset vastaten ennakkoon laadittuihin kysymyksiin (liite 3). Ennalta laadittuja kysymyksiä olivat : Mitä toimia asia vaatii? Mitkä ovat esteitä ja mahdollisuuksia idealla on, ja kuinka ne voidaan ratkaista?

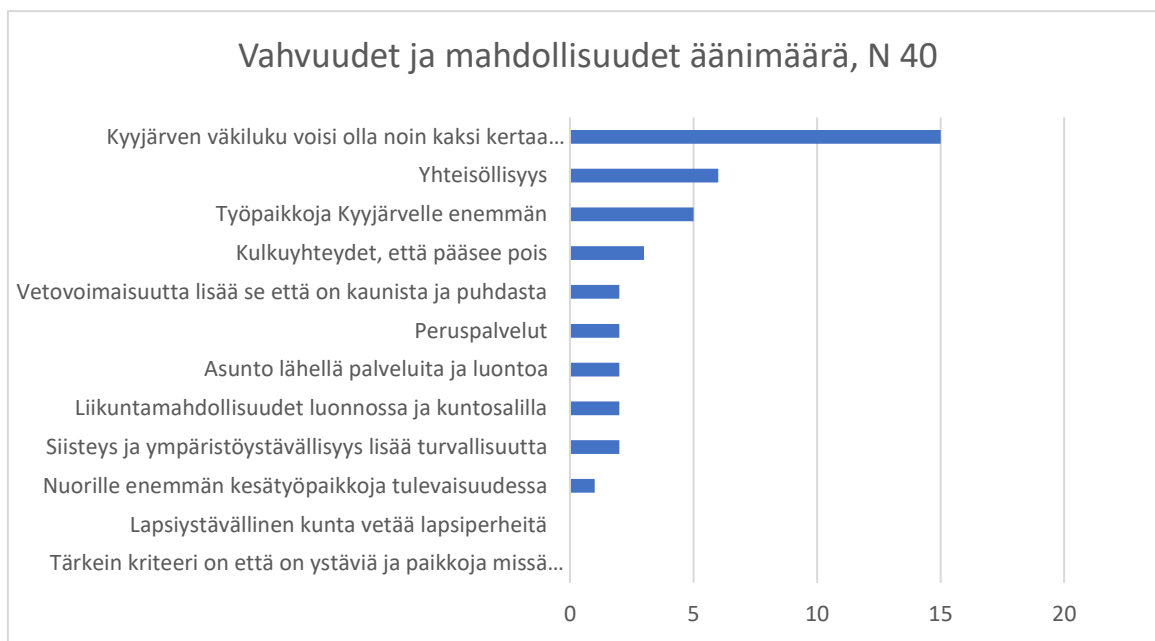
Ryhmien toimenpide-ehdotukset käytiin läpi ja kirjattiin ylös näihin ideoidut jatkotoimenpiteet. Työpaja eteni ennalta suunnitellusti työpajan kulun mukaisesti, ainoastaan arvioitu kokonaisaika ylittyi kymmenellä minuutilla. Koko työpaja kesti kaksi tuntia ja 10 minuuttia. Enemmän olisi aina voinut varata ja käyttää aikaa toimenpiteiden käsittelyyn ja sekä visointiin.

4 TULOKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Tuloksissa käytän Hirsijärvi ja muut (2008, s. 158–162) Tutki- ja Kirjoitan-kirjan vertailevaa synteisiä siltä osin, kun teemat aineistossa sopivat tulevaisuudentutkimuksen pohjatietoa varten skenaarioiden luomiselle (Metsämuuronen, 2006, s. 21–34.)

4.1 Työpajan äänestyksen tulokset

Vahvuudet ja mahdollisuudet -aiheessa kaikki nuorisovaltuutetut saivat yhteensä antaa 40 kappaletta ääniä haluamallensa tärkeälle asialle. Jokainen nuorisovaltuutettu sai antaa 10 ääntä niihin asioihin, jotka hänen mielestään ovat merkityksellisiä. Ääniä sai käyttää yhden tai useamman itselle tärkeäksi katsomiinsa asioihin. Näin äänimäärällä pystyi painottamaan helposti äänestäjälle itselle mieleisiä asioita. Äänten jakautumista on esitetty seuraavassa kuviossa.

Kuvio 3. Vahvuudet ja mahdollisuudet äänimäärä, N 40.

Vahvuudet ja mahdollisuudet -ryhmän kaikki ideat esitellään seuraavassa taulukossa. Näistä valittiin kolme eniten kannatusta saanutta ideaa tarkempaan jatkotarkasteluun toimenpide-ehdotuksia varten.

Taulukko 1. Vahvuudet ja mahdollisuudet, äänestyksen tulos ja jatkotarkasteluun menevät.

Vastaus	Äänimäärä 40	Jatkotarkasteluun
Tärkein kriteeri on että on ystäviä ja paikkoja missä viettää aikaa. Kokemus että kuuluu johonkin	-	
Nuorille enemmän kesätyöpaikkoja tulevaisuudessa	1	
Lapsiystävällinen kunta vetää lapsiperheitä	-	
Siisteys ja ympäristöystävällisyys lisää turvallisuutta	2	
Liikuntamahdollisuudet luonnossa ja kuntosalilla	2	
Asunto lähellä palveluita ja luontoa	2	
Peruspalvelut	2	
Vetovoimaisuutta lisää se että on kaunista ja puhdasta	2	
Kulkuyhteydet, että pääsee pois	3	
Työpaikkoja Kyyjärvelle enemmän	5	X
Yhteisöllisyys	6	X
Kyyjärven väkiluku voisi olla noin kaksi kertaa suurempi	15	X

Uhat ja heikkoudet -ryhmässä kaikki nuorisovaltuutetut saivat myös käyttää yhteensä 40 kappaletta ääniä haluamillensa tärkeille ajatuksille. Yksi nuorisovaltuutettu siis sai antaa 10 ääntä niihin asioihin, jotka hänen mielestään ovat merkityksellisiä ja uhkana tai haasteena tulevaisuudessa. Äänien jakautumista on esitetty seuraavassa kuviossa.

Kuvio 4. Haasteet ja uhat äänimäärä, N 40.

Haasteet ja uhat -ryhmän kaikki ideat esitellään seuraavassa taulukossa. Näistä valittiin myös kolme eniten kannatusta saanutta ideaa tarkempaan jatkotarkasteluun toimenpide-ehdotuksia varten.

Taulukko 2. Haasteet ja uhkat, äänestyksen tulos ja jatkotarkasteluun menevät.

Vastaus	Äänimäärä 40	Jatkotarkasteluun
Huono terveydenhuolto	11	X
Huonot asumismahdollisuudet (liian vähän asuntoja, kalliit vuokrat)	1	
Vain yksi ruokakauppa (kallis ja suppea valikoima)	2	
Vanhuksena vaikea asua	3	
Pitkät etäisyydet	4	
Jatko-opiskelumahdollisuutta ei ole	8	X
Rauhallinen asuinalue pitää olla	-	
Pieni tarjonta työpaikoista	5	
Huonot harrastusmahdollisuudet	6	X

4.2 Työpajan toimenpide-ehdotukset

Molempien ryhmien kolme eniten ääniä saaneet vastaukset painottuivat mielenkiintoisesti, koska ääniä sai selkeästi kaikista eniten huono terveydenhoito. Vastauksille pyydettiin esittämään myös toimenpide-ehdotuksia ennalta annettujen kysymysten mukaisesti.

Toimenpide-ehdotukset jakoutuivat Vahvuudet- ja mahdollisuudet -ryhmässä selkeästi. Tärkeimmäksi äänestetty kohta oli, että Kyyjärven väkiluku voisi olla noin kaksi kertaa isompi. Se sai 37,5 prosenttia äänistä. Lisäksi yhteisöllisyys sai äänistä 15 prosenttia ja työpaikkoja Kyyjärvelle enemmän sai 12,5 prosenttia äänistä. Näille laadittiin toimenpide-ehdotuksia, jotka on avattu seuraavassa koonnissa.

A. Kyyjärven väkiluku voisi olla noin kaksi kertaa suurempi

Mitä toimia kukin asia vaatii?
- Lisää työpaikkoja uusien yritysten kautta tai etätyömahdollisuudet
- Terveydenhuollon parannus
- Uusien asuinalueiden rakentaminen
Millaisia esteitä asian hoitamisessa on?
- Budjetointi järkevämpiin asioihin
Millaisia ratkaisuja asian eteenpäin vieminen vaatii? Millaisia taloudellisia ratkaisuja haluaisit asumispaikassasi olevan?
- Koulut
- Bussikuljetukset

B. Yhteisöllisyys

Mitä toimia kukin asia vaatii? Millaisia ratkaisuja asian eteenpäin vieminen vaatii?
- Kaikkien ihmisten huomioiminen voisi lisääntyä
Millaisia esteitä asian hoitamisessa on?
- Uuden ihmisen vaikea päästä porukkaan

C. Työpaikkoja Kyyjärvelle enemmän

Mitä toimia kukin asia vaatii? Millaisia esteitä asian hoitamisessa on?
- Uskallus lähteä yrittäjäksi

Muita, mutta vähemmän nuorisovaltuutettujen äänestämiä Kyyjärven vahvuuksia ja mahdollisuuksia alueella asumiselle olivat kulkuyhteydet, kauneus, siisteys ja puhtaus, peruspalvelut, asunto lähellä luontoa, liikuntamahdollisuudet luonnossa ja kuntosalilla, kunta lapsiystävällinen, ystäviä ja kesätyöpaikkoja toivottiin enemmän.

Tulevaisuuden Kyyjärven alueen asumisen toimenpide-ehdotuksissa tulivat Haasteet ja uhkat -ryhmässä esille selkeästi. Tärkeimmäksi äänestetty kohta oli, että 27,5 prosentilla äänestäneistä se, että terveydenhoito oli huonoa Kyyjärvellä. Vastaavasti 20 prosenttia äänestäneistä piti Jatko-opiskelumahdollisuuksia ei ole -kohtaa toiseksi haasteellisena ja 15 prosenttia piti Huonot harrastusmahdollisuudet -kohtaa myös haasteellisena. Näille laadittiin toimenpide-ehdotuksia, jotka on avattu seuraavassa koonnissa.

A. Huono terveydenhoito

Mitä toimia kukin asia vaatii?
- <u>Paikallisen</u> terveydenhuollon parantamista. Saatavuus parempi.
Millaisia esteitä asian hoitamisessa on?
- Terveydenhuollon keskittäminen isoihin paikkoihin.
Millaisia ratkaisuja asian eteenpäin vieminen vaatii?

- Pieniä vammoja/ vaivoja voitaisiin hoitaa paikkakunnalla, isommat vaivat JKL. Useampana päivänä lääkäri paikalla
--

Millaisia taloudellisia ratkaisuja haluaisit asumispaikassasi olevan?
--

B. Jatko-opiskelumahdollisuutta ei ole

Mitä toimia kukin asia vaatii?
- Rahoitusta opiskelulle. Täsmäkoulutusta.
Millaisia esteitä asian hoitamisessa on?
- Taloudellisesti ei kannattavaa.
Millaisia ratkaisuja asian eteenpäin vieminen vaatii?
- Lähikuntien koulutuksia mainostettaisiin paremmin, että nuoret pysyisi omassa kunnassa asumassa. Täsmäkoulutusten lisäämistä (esim tuulimyllyjen rakennus)
Millaisia taloudellisia ratkaisuja haluaisit asumispaikassasi olevan?
- Rahoitusta täsmäkoulutukseen

C. Huonot harrastusmahdollisuudet

Mitä toimia kukin asia vaatii?
- Enemmän ihmisiä, että kysyntä lisääntyy
Millaisia esteitä asian hoitamisessa on?
- Ei ole taloudellisesti kannattavaa järjestää harrastusta, jos kunnasta löytyy vain muutamia tietyn harrastuksen harrastajaa/harrastuksesta kiinnostunutta.
Millaisia ratkaisuja asian eteenpäin vieminen vaatii?
- Kyyjärven mahdollisuuksia voitaisiin mainostaa ja ottaa ulkopaikkakuntalaisia mukaan esim. frisbeegolfkerho. Tempauksia yhteistyössä naapurikuntien kanssa.
Millaisia taloudellisia ratkaisuja haluaisit asumispaikassasi olevan?
- Ulkoinen rahoitus harrastuksiin, jos kunnan rahat ei riitä.

Muita, mutta vähemmän nuorisovaltuutettujen äänestämiä haasteena ja uhkana -kohtia alueella asumiselle olivat alueen huonot asumismahdollisuudet, muun muassa liian vähän asuntoja ja kalliit vuokrat, vain yksi ruokakauppa, jossa kallis ja suppea valikoima, vanhuksena vaikea asua, pitkät etäisyydet, pitäisi olla rauhallinen asuinalue sekä pieni tarjonta työpaikoista.

5 KYJJÄRVEN ASUMISEN TULEVAISUUS

Tässä tutkimuksessa perehdytään aikaisemmin laadittuihin selvityksiin ja tutkimuksiin muun muassa Pohjoisen Keski-Suomen vuoden 2020 rakennemalliin sekä irlantilaisia nuoria koskevaan maaseudun houkuttelevuuteen asumisessa liittyvään tutkimukseen (Murtagh ja muut, 2023.) Lisäksi kun tutkielmassa on pohjana strategisen paikkaperusteisen aluesuunnittelun teoria asumisen näkökulmasta, antaa se visioita tulevaisuuteen. Etenkin, kun tutkimus on tulevaisuudentutkimus, jossa tutkimuksen pääpainona on tulevaisuuden asuminen Kyyjärvellä nuorten silmin, on tutkimuksessa tärkeä edetä systemaattisesti ja vertailla kriittisesti tietoihin sekä tutkimuksiin (Rubin, 2004.; Luoto & Virkkala, 2020.)

5.1 Toimenpide-ehdotusten käsittely

Nuorisovaltuutetut laativat tulevaisuustyöpajan loppuksi tiedoille jatkotoimet eli suunta-
viivat, miten tavoitteet voitaisiin saavuttaa. Vahvuudet ja mahdollisuudet – kohdassa
nähtiin Kyyjärven väkiluvun kaksinkertaistuvan, silloin tulisi työpaikkoja enemmän ja etä-
töitä sekä oppimismahdollisuuksia enemmän. Tähän auttaisi nuorisovaltuutettujen mie-
lestä imagon nostaminen, tiedotus, budjetointi järkeviin asioihin esimerkiksi opiskeluun
ja työhyvinvointiin.

Yhteisöllisyys nähtiin hyvänä asiana, mutta nuorisovaltuutetut kävivät keskustelun siitä,
kuinka vaikea on uusien ihmisten päästä mukaan. He huomasivat myös, että paikkakun-
nalla ei ole maahanmuuttajia kohtaan rasismia. Koettiin kuitenkin, että olisi hyvä sekoit-
taa eri ihmisiä keskenään, jolloin ennakkoluuloisuus pienenesi. Lisäksi he näkivät tukiop-
pilaskäytännön tärkeänä tilanteessa, kun uusi oppilas tulee paikkakunnalle. Heidän mie-
lestään tukioppilaskoulutuksen tarjoaminen valinnaisaineena koulussa olisi tärkeää.
Myös paikkakunnalle muuttajille olisi hyvä tulla tieto siitä, millaisia eri palveluita esimer-
kiksi tiloja, kerhoja kunnassa on tarjolla. Esimerkiksi hirviporukat ja avantouinti voisivat
olla tällaisia tarjolla olevia palveluita.

Työpaikkoja nuorisovaltuutetut näkivät tarvittavan Kyyjärvelle enemmän. Siihen heidän mielestensä auttaisi uusien fyysisten yritysten perustaminen. Myös nähtiin tarpeellisena, että paikkakunnalla olisi esimerkiksi Lidl-ketjuliikkeitä ja parturia. Myyvälöissä nähtiin tarpeellisena olla mahdollista ostaa ja tilata tuotteet kotiin tuotaviksi esimerkiksi ikäihmisille. Se helpottaisi esimerkiksi kotihoitoa, ettei aika mene kaupassa käymiseen vaan voitaisiin hoitaa ikäihmisiä paremmin kotona ja aikataulut pitäisivät myös paremmin heidän kanssaan.

Uhat ja haasteet -kohdassa huonon terveydenhoidon tilan muuttaminen paremmaksi olisi nuorisovaltuutettujen mielestä tärkeintä. Heidän mielestensä aikuisten terveydenhoitoa tulisi saada ja työterveyden ruuhkautumista pitäisi estää. Tähän jatkotoimeksi suunniteltiin, että lääkäri pitäisi olla paikalla Kyyjärvellä useammin, ettei tarvitsisi lähetää kauemmaksi saadakseen hoitoa. Yhtenä ratkaisuna tähän nähtiin terveydenhuollon ostopalvelu yksityiseltä sektorilta. Erityisen tärkeänä nähtiin oma röntgenlaite kunnassa.

Huonot harrastusmahdollisuudet koettiin syrjäyttävänä ja haluttiin ulkopaikkakuntalaisia yhteisöön mukaan. Tämä olisi välttämätöntä hyvinvoinnin kannalta. Tähän jatkotoimeksi suunniteltiin tilojen mainostamista muun muassa koulun ja 4H-yhdistyksen kautta. Tämän lisäksi jatko-opintojen mahdollistamiseksi nähtiin tarpeellisena rahoituksen sekä täsmäkoulutuksen lisäämisen alueen nuorille ja täten myös osallistettaisiin paremmin nuoria koulussa opintoihin. Opinto-ohjaajalla olisi hyvä olla tietoja, jos joku opiskelija-nuori haluaisi jäädä paikkakunnalle töihin esimerkiksi tuulivoimaloille.

5.2 Aluesuunnittelun ohjaustoimenpiteet

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan toiminta perustuu omaan vahvaan yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteensa. Kunnalla on suuri vastuu julkisista palveluista. Kunnan tehtävät ja toiminta koostuu laajasta tehtäväkentästä. Kunta hoitaa itselleen ottamansa ja laissa määrätyt tehtävät. Kuntien monipuolisten tehtävien toiminnan lähtökohtana on tarjota asukkailleen peruspalveluita, jotka ovat määrätty laissa. Näistä välttämättömistä peruspalveluista tärkeimpiä ovat sosiaali- ja terveydenhuolto, ympäristö ja tekninen

infrastruktuuri sekä opetus- ja sivistystoimi. Lakisääteisiin tehtäviin kuuluvat esimerkiksi ympäristöpalvelut, kaavoitus, kulttuuri-, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalvelut sekä koulutus ja varhaiskasvatus (Valtiovarainministeriö 2015.)

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra on tutkinut muutoksen suuntaa, joka koostuu monista ilmiöistä. Ilmiöiden mukaan tulevaisuutemme voimme itse vaikuttaa. Esimerkiksi täyttä totta näyttää olevan teknologiailmion liittyminen aivan arkipäiväisiin asioihin. Samalla kun teknologia lisääntyy, tuottaa se eriarvoistumista yhteiskunnan eri yksilöiden välillä. Kuinka voidaan yksityisyyttä suojata vai onko tulevaisuudessa luksusta se, että pääsee irti digilaitteista vai voi omistaa lemmikin (Vainio, 2024). Erityisesti ekologinen katastrofi on tulevaisuudessa keskeinen tekijä, johon pitäisi nopeasti päästä tarttumaan. Lisäksi verkostomaisuus päätöksenteossa muuttuu tasapainoiluksi osallistumisen ja demokratian mukaisessa päätöksenteossa.

Nuorten tulevaisuuskuvat 2067-hankeessa Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisussa 12/2018 käsiteltiin nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Hankkeen tavoitteena oli saada nuoret ideoimaan rohkeasti erilaisia vaihtoehtoisia tulevaisuuksia. Hankkeesta saatujen tuloksien perusteella valmistettiin tutkimustietoa nuorten tärkeinä pitämistä asioista tulevaisuudessa. Tulokset käsittivät seuraavia teemoja: palvelujen saatavuus, luonnon ympäristö sekä asuminen. Tutkimuksessa painotettiin tulosten huomioon ottamista yhteiskunnallisesti tulevaisuuden rakentamisessa. Nuorten valintojen takana on heidän omat arvonsa. Kunnissa onkin hyvä miettiä myös vetovoimatekijöitä nuorilta saatujen arvojen kautta. Nuorten ajattelua näyttää ohjaavan halu saada rakennettu ympäristö ja luonto kulkemaan tasapainossa keskenään (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta, 2018.)

Samaa mieltä on myös Dufvan (2020), jonka mukaan ympäristövaikutukset ajavat taloutta uudistumaan ja tukevat nuorten ajatuksia tasapainoisesta ympäristöstä. Tätä tukevat myös Nuorten tulevaisuuskuvat 2067-hankkeen tutkimuksen tulokset, minkä mukaan näyttää siltä, että nuoret esittivät tulevaisuuden yhteiskunnalliseen kehittämiseen

seitsemän näkökulmaa. Ensimmäinen kohta koski monimuotoista asumista. Seuraavat kohdat koskivat liikkumista luonnossa, teknologisia ympäristöystävällisiä innovaatioita, palveluiden helposti saatavuutta, yhteisöllisyyttä, työn monimuotoisuutta ja siinä joustavuutta sekä nuorten näkemysten huomioon ottamista yhteiskunnan kehittämisessä (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta, 2018.)

Suomessa on tutkittu vuonna 2021 syrjäisten alueiden heikkoon kehittämiseen liittyviä myös kestäväen rakentamisen syitä (Koskivaara & Lähtinen, 2023). Alueilla itsellään on aina avaimet tulevaisuuden kehittämiseksi uusiutuviin materiaaleihin niin maa- ja metsätaloudessa kuin teollisuudessakin. Tutkimuksessa selvisi myös, että Suomen eri maaseutukuntien ja pienten kaupunkien maankäytön hallintatehtävissä ei usein ole käytetty epävirallisia suunnittelutapoja. Suunnittelu on usein pohjautunut lakiin perustuvaan suunnittelujärjestelmään. Epävirallisessa suunnittelussa näkyisi paremmin innovointi ja uuden tiedon luominen kestäväen asuinrakentamisen näkökulmasta maaseutukunnissa ja kaupungeissa. Samassa tutkimuksessa huomattiin, että paikallisen lakisääteisen suunnittelun kehittämisessä ja visioimisessa jäädään merkittävästi jälkeen verrattuna epäviralliseen osallistavaan suunnitteluun (Koskivaara & Lähtinen, 2023, s. 16–24.)

Tulevaisuuden kehitys maaseutumaisissa kunnissa näyttäisi Pitkänen & Strandellin (2018) tekemän monipaikkaisuuden tutkimuksen mukaan tulevaisuudessa lisääntyvän työn ja opiskelun myötä kausityöläisten, kakkosasuntojen työhuonevähennyksen ja vapaa-ajan asunnoilla tapahtuvan etätyömahdollisuuden lisääntymisenä. Noin 50 prosenttia työperäisistä kakkosasunnoista sijaitsee maaseutumaisissa kunnissa. Tutkimuksessa arvioidaan tulevaisuudessa opiskelevien nuorten määrän maaseutualueilla vähentyvän. Tätä lisäävät koulutusleikkaukset ja tutkintovaatimukset. Maaseutumaisilla kunnilla lukioita koko maahan verrattuna on 32 prosenttia, ammatillisia oppilaitoksia 15 prosenttia, opistoja tms. 24 prosenttia ja ei yhtään korkeakoulua. Vapaa-aikaan liittyvä monipaikkaisuus näyttäisi lisääntyvän maaseudun vapaa-ajan asumisessa, etätyössä, talviasuttavuudella sekä tyhjillään olevissa taloissa ja maaseutumatkailussa. Näiden lisäksi on havaittu maaseudun väestön ikääntymisestä johtuvien läheisten hoivan tuovan monipaikkaisuutta.

Vastaavasti perheisiin liittyvä monipaikkaisuus vähenee vuoroasuvien lasten perheiden siirtyessä palveluiden perässä kaupunkeihin (Pitkänen & Strandellin 2018, s. 18–19.)

Tätä tukee artikkelissaan Tödtling & Trippel (2005) jotka toteavat, että monessa kehitettävässä asiassa on huomioitava jo tutkitut aihealueen teorit, kuten lineaarisen kasvun tavat, kasvuteorit, klusterilähestymistavat ja tietotalous. Yksi malli ei sovi kaikille alueille eikä erityisesti yritysten ulkopuolelle. On huomattava, että etenkin syrjäisille seuduille tarvitaan oman tyyppisien vahvuuksien ja heikkouksien selvittämistä. Alueellinen innovaatiojärjestelmä (RIS) on todettu käyttökelpoiseksi ja sillä voidaan rajallisesti tutkia innovoinnin esteitä. Julkaisussaan Autio (1998) toteaa, että innovaatioprojektin onnistuminen vaatii aiheen, alueen ja sen ympäristön kokonaisuuden tuntemista sekä alueellinen innovaatiojärjestelmän RIS:n terävöittämistä vuorovaikutuksen sekä myös tietovirtojen osalta. Eli alueellisella kontekstilla sekä sosiaalisella että kulttuurisella ymmärryksellä on tässä tilanteessa suuri merkitys. Tätä kautta voidaan selvittää myös alueellisesti uuden asumisen vetovoimaisuuden esteitä ja mahdollisuuksia (Autio, 1998.)

Lakisääteisessä maankäytön suunnittelussa on tärkeänä laillisuus lakipohjan sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) kautta. Laki VATteineen ja oikeuslaitos ohjaavat suunnittelua ja suunnittelun vaatimia selvityksiä valtakunnan tasolta kunnalliselle tasolle. Heinilä & Partainen (2022, s. 9, 90–117) toteavat VATit tärkeiksi ohjausvälineeksi kuntiin. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttuminen alueidenkäyttölainsäädäntöä tukevan aiemman lain mukaiseksi ja pitäen kunnissa vastuuta ja päätösvaltaa, aluerakenteen toimivuutta, yhdyskunnan elinympäristön laadukkuutta, kulttuuria ja luonnonperintöä, yhteysverkostoja ja energiahuoltoa (Heinilä & Partainen, 2022.) Koskivaara & Lähtinen (2023, s. 4) ovat havainneet, että kuntia koskevissa strategioissa, visioissa yms. näitä ei painoteta. Tämä lakiperusta mahdollistaa visioinnin ja tulevaisuuden erilaisen suunnittelun eikä kangista liikaa haluttuja tavoitteita esimerkiksi asuinrakentamisen sijoittelussa. Hajarakentaminen on jätetty kuntien päätettäväksi ja oikeuden kautta linjattavaksi. Tätä kautta ohjaavuus siirtyi kuntatasolle alueidenkäyttöön ja kaavoitukseen (Heinilä & Partainen, 2022, s. 90–141.)

VATit Suomessa ovat samankaltaisia, kun ne ovat Englannin ja Irlannin hallinnossa. Siellä yhtenäistetään sektoreiden suunnitelmat kansalliseksi ja yhtenäiseksi ohjaavaksi strategiaksi. Tämän lisäksi se käsittää kehittämissuunnitelman ja varsinaisen strategian, jossa otetaan huomioon alueiden erityiskysymyksiä. Tämä vastaa hiukan samaa kuin Suomessa suurilla paikkakunnilla, joissa on maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset (MAL). MAL-sopimukset huomioivat maankäytön, asumisen sekä liikenteen yhteensovittamisen erityiskysymykset vain suurissa Suomen kaupungeissa. Kun taas Englannissa ei ole käytössä maakuntakaavatasoa vaan sitä lähinnä vastaa kansallinen ohjaava strategia (Heinilä & Partainen, 2022, s. 90–141.)

Keski-Suomen maakuntakaavaa varten laaditussa Pohjoisen Keski-Suomen rakennemallissa vuonna 2020 hankittiin tietoa seudulliseen tasapainoiseen suunnitteluun yhteisellä näkemyksellä. Tällöin laadittiin seutukunnan ja yksittäisen kunnan maankäytön pitkän tähtäimen suunnitelma. Mukana oli Keski-Suomen liitto sekä kahdeksan kuntaa Kyyjärven kunnan lisäksi. Näitä ovat Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Pihtipudas, Saarijärvi ja Viitasaari. Strategisella maankäytön suunnitelmalla mahdollistetaan useamman kunnan yhdessä suunnittelema, vuorovaikutteisesti toteutettu ja suunnitteluosapuolia kuuleva, kuntien yhdessä laatima strateginen suunnitelma. Suunnitelmalla luodaan yhteiset tulevaisuuden linjaukset ja toteuttamistavat toimenpiteineen koko seutukunnalle sekä yksittäiselle kunnalle. Pohjoisen Keski-Suomen rakennemalli on strategisen alueidenkäytön suunnitelma. Rakennemallissa asumisen eri muodot nousivat selvityksessä esille. Mallissa asumisessa päätettiin keskittyä taajamiin ja niiden lähialueiden vapaa-ajan asuntojen muuttamiseen asunnoiksi. Lisäksi mallissa elinvoima nähtiin Pohjoisen Keski-Suomen vahvuutena (Sweco Oy, 2020, s. 2–4.) Rakennemalli ei ole maankäyttö ja rakennuslain 132/1999 mukainen kaava vaan tavoitesuunta, joka auttaa visioimaan tulevaisuuden tarpeita kunnittain huomioiden koko seutukunnan (Maankäyttö ja rakennuslaki.)

Paikkaperustaisen kehittämisen neloskierremalli toisi tulevaisuuden syvemmältä esille, kun sitä tarvitaan eri toimijoiden välisessä vuorovaikutuksessa ja innovoinnissa. Neloskierremallissa vuorovaikutuksen kautta saatua tietoa hyödynnetään ottaen mukaan julkisen, oppilaitosten ja yritysten lisäksi vapaaehtoissektorin eli nk. neljännen sektorin. Tämä nostaa hyvinvointia alueella ja samalla kehittää elinvoimaa, koska se huomioi luonnon ja ihmisen yhteyden. Valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen ja sen kestäväan kehitykseen (Luoto & Virkkala, 2020.) Paikkaperustaista kehittämisen neljä kulmakiveä tulisikin näkyä Luodon ja Virkkalan (2020) mukaan valtion- ja aluehallinto mahdollistajana, älykäs erikoistuminen aluetalouden uudistajana, korkeakoulut alueellisena tutkimus- ja tiedeyhteisönä sekä kansalaisyhteiskunta paikallisena osallistumisena verkoston toimintana. Suomessa valtion ja aluehallinnon prosessit ovat ylhäältä alas ohjaavia vallan keskittymiä. Vastaavasti alueellisten toimijoiden alhaalta kohti ylös hallintoa on verkostoimaista ja tämä on Suomessa vähän käytetty muoto. Mutta muun muassa Skotlannissa hallinto tapahtuu näin päin (Luoto & Virkkala, 2020.)

Murtagh ja muut (2023, s. 1–15) ovat tutkimuksessaan selvittäneet 13–30-vuotiaiden irlantilaisten nuorten unelmia tulevaisuuden maallemuutosta vuonna 2035. Maalle ei haluta muuttaa koska sieltä ei löydy työpaikkoja. Tähän ongelmaan maaseutukaupungit ja kunnat reagoivat heikosti. Muita ongelmia nuorten unelmiin verrattuna ovat sosiaaliin ja ympäristöön sekä kulttuuriseen ja taloudellisiin asioihin liittyvät seikat. Tutkimuksessa pureuduttiin lisäksi maaseudun väestön elvyttämiseen, koska nuorten maallemuutto auttaisi vain ikääntymisongelmaan. Maaseudun väestön elvyttäminen vaatii asioiden laaja-alaista uudistamista. Näitä ovat muun muassa maatalouden ja työn teon uudistaminen siten, että se olisi houkuttelevampaa nuorille kouluttautumisen jälkeen (Murtagh ja muut, 2023.)

Norjassa, toisin kun Suomessa nuoret asuvat maalla, koska heillä on maaseudulla paremmat koulutus, kuljetus ja työmahdollisuudet. Tällöin elintaso ei eriydy ja koulutus ei ole esteenä maaseudulla asumiseen. Yhdysvalloissa on huomattu COVID-19 lisännen etäopetusta, vaikka koulutusmahdollisuudet ovatkin tarjolla isoissa kaupungeissa. Nämä

korkeampaa koulutusta hakevat nuoret myös haluavat harvemmin palata maaseudulle. Lisäksi tutkimuksen mukaan naisten maaltamuutto on suurempaa kuin miesten. Maaseudun talouden ja sosiaalisen elvyttämisen painopiste tulisi tulevaisuuteen saada houkuttelevaksi elvyttämällä maaseudun elinkeinoja ja toimintaa yleensä (Murtagh ja muut, 2023 s. 1–15.)

Murtaghin ja muiden (2023) tutkimuksessa selvisi, että maanviljelyn alhaiset tulot eivät houkuta nuoria maaseutumaisiin kuntiin. Maaseudulla, kun on vähän työpaikkoja ja siksi niistä on kova kilpailu. Tästä syystä siellä on haastava työllistyä. Samassa tutkimuksessa huomattiin, että maaseudulla on todettu olevan kulttuurillisia ja sosiaalisia houkutusia vähemmän. Toki myönteistäkin on, kun maaseutumaisissa kunnissa on yhteisöllisempää ja yksilöllisempää osallistumista ei toimintaan. Vahvat perhesiteet ja yhteisön aktiivisuudet luovat turvallisuutta. Irlantilaisilla nuorilla muita esteitä maalla asumisessa ovat työn etäisyys, riittämättömät sosiaaliset yhteydet, liikkumisen vaikeus ja lastenhoito. Islannissa on havaittu paikkaylpeyden vaikuttamiseen identiteettiin ja tätä kautta sitoutumisenä yhteisöön ja paikkariippuvuuteen jäädä tai palata maaseudulle. Murtagh ja muut (2023) havaitsivat tutkimuksessaan ainoaksi tekijäksi kiintymyksen maaseutuun, jonka mukaan nuori muuttaa maalle.

Vertaisarvioidussa tutkimuksessa Murtagh ja muut (2023) toteavat, että maaseudun ominaisuus liittyy usein ulkopuoliseen rahoituksen saantiin ja tätä kautta toimeentuloon. Sama asia näkyy myös palveluista maaseudulla. Murtagh ja muut (2023) tutkimuksen kysymykset nuorille olivat samankaltaisia kuin Kyyjärven nuorisovaltuutetuille pidetyssä tulevaisuustyöpajassa. Kysymykset koskivat asioita mikä pitäisi nuoria asumassa maaseudulla tai mikä saisi jo poismuuttaneita muuttamaan takaisin sekä miten elvyttää maaseutua. Irlannin maaseudun nuorten asumisen tutkimuksessa tiedostetaan, että vastaukset näihin ovat yksiökeskeisiä tulevaisuuden haaveita. Tämän tutkimuksen tulokset avasivat maaseudulle haluavien toiveita, joita Murtagh ja muiden (2023) mukaan olivat koulutus, terveyshuolto, maaseudun kehittäminen ja viljely. Nuoret haaveilivat vapaa-ajasta, turvallisesta asumisesta, asunnosta, palkkatyöstä esimerkiksi opettajan työstä, koska

maatalouden palkka on maassa heikko. Erityisesti pitkät pendelöintimatkat työhön tai palveluihin olivat epämieluisia. Paras maaseutupaikka nuorilla oli kaupunkien läheinen maaseutualue. Haasteena tähän maaseudulle rakennettavalle asunnolle olivat lainan sekä rakennuslupien haastava saaminen. Maaseudun mahdollisuudeksi havaittiin alueelle kehitettävät innovaatiot, jotka kehittävät kestävästä yrittäjyyttä tukevaa maaseutua (Murtagh ja muut, 2023.)

5.3 Tulevaisuuden skenaariot

Työpajassa saatujen tietojen perusteella voidaan laatia tulevaisuuden skenaarioita. Skenaarioita tulee laatia 3–5 sisällön mukaan, jossa päätähtäimenä tässä tutkimuksessa on tulevaisuustyöpajan SWOT-analyysin tuottamat näkökulmat sisäisistä vahvuuksista ja heikkouksista sekä ulkoisista uhkista ja mahdollisuuksista nuorten asumisen houkuttelevuuteen Kyyjärvelle. Näille laadittiin työpajassa myös toimenpide-ehdotukset, joita verrataan saatuihin tietoihin ja tutkimuksiin. Skenaariot sisältävät informaation tai kuvauksen (Rubin, 2004.)

Rubin (2004) mukaan skenaarioita tulisi olla vähintään kolme, että ne riittävästi erottautuisivat toisistaan informaation mukaan. Laadittuja skenaarioita ja toimenpide-ehdotuksia voidaan pitkällä tähtäimellä käyttää aluesuunnittelun periaatteiden mukaisesti strategiseen alue- ja yhdyskuntasuunnitteluun sekä päätöksentekoon. Aalto ja muut (2022) toteavat, että skenaarioiden luonti tarkoittaa erityisesti käsitteiden määrittämistä. Tällainen lähestymistapa auttaa näkemään yhteyksiä muihin käsitteisiin. Filosofinen lähestyminen auttaa parhaiten epäselvyyksien ja sekavien asioiden tunnistamisessa. Samalla se avaa mahdollisuuden käsitellä, miten tärkeä on arvioida sen merkitystä tulevaisuudentutkimuksessa. Muun muassa *mahdollisuus*-käsitettä Rubin (2004) mukaan voisi arvioida loogisuuden perusteella, teoreettisuuden ja kausaalisuuden mukaan, eettisyyden sekä toteuttavan mahdollisuuden mukaan. Myös Hautamäki (1991, 86–90) toteaa, että ainoastaan ennakoivat skenaariot sopivat tulevaisuudentutkimukseen. Ennakoivat skenaariot jakautuvat normatiiviseen- ja kontrastiseen skenaarioon. Tässä tutkielmassa käytetään kontrastista skenaariota, jossa skenaarion tavoite on selvittää halutun tulevaisuuden mahdollisuudet. Skenaario olettaa alussa olevan halutun tavoitteen, johon visiot antavat suunnan. Skenaariolle laaditaan synteesi toteutettavista tavoitteista yhdistämällä tulevaisuudenkuvan nykyisyyteen (Hautamäki, 1991; Rubin, 2004.)

Paikkaperustaisessa kehittämisessä on syytä huomioida strategisessa paikkaperustaisuus. Se lähestyy kehittämistä poikkitieteellisesti ja on verkostoja sekä paikallisuutta tukeva. Paikkaperustaisen kehittämisen neljä kulmakiveä pohjautuu Luodon ja Virkkalan

(2020) mukaan valtion- ja aluehallinto mahdollistajana, älykäs erikoistuminen aluetalouden uudistajana, korkeakoulut alueellisena tutkimus- ja tiedeyhteisönä sekä kansalaisyhteiskunta paikallisena osallistumisena verkoston toimintaan (Luoto & Virkkala, 2020.)

Aihealueen perustietoina käytettiin Maankäyttö- ja rakennuslakia 132/1999 (Alueidenkäyttölaki), Kuntalakia (410/2015), Kyyjärven kuntastrategiaa ja rakennemallia sekä Tilastokeskuksen tietokannasta saatuja Kyyjärven kunnan tunnuslukuja sekä teoriapohjaa ja tutkimuksia.

Seuraavassa on esitelty saadut skenaariot:

1. SKENAARIO: Terveyden huolto ja harrastusmahdollisuudet asumisen houkuttelevuuden heikkoutena

Ensimmäisessä skenaariossa loogisesti mahdollisena voidaan pitää sitä, että terveydenhoito ja harrastusmahdollisuudet ovat alueella yksilölle ja yhteisölle haastavia, mutta mahdollisia tulevaisuuden asumisen kannalta, kun paikkaperustaista kehittämistä (Luoto & Virkkala, 2020) ei sote- sekä harrastuspuolella ole huomioitu. Nuorisovaltuutettujen näkemysten mukaan harrastusmahdollisuudet ovat liian suppeat ja tilanteen korjaamiseksi toimenpide-ehdotus olisikin, että harrastustoimintaa tulisi laajentaa naapurikuntien kanssa, joka on luonnollisesti paikkaperustaisen kehittämisen verkostomaisuutta lisäävää toimintaa. Täten harrastustoiminnan järjestäminen olisi kausaalisesti mahdollinen, koska saataisiin suurempi määrä osallistujia. Ulkopuolisen avustuksen hakeminen ja digitaaliset palvelut voisivat myös olla yksi ratkaisu asiaan, mutta tämäkin vaatisi verkostomaista paikkaperustaista kehittämistä (Luoto & Virkkala, 2020.) Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta (2018) korostaa myös, että palveluiden helppo saatavuus on yksi tärkeitä huomioitavia asioita yhteiskunnan kehittämisessä. Eli harrastusmahdollisuuksien helposti saatavilla olo on loogisesti mahdollinen, jos harrastustoimintaa laajennetaan paikkaperusteisesti yhdessä verkostomaisesti kehittämällä naapurikuntiin ja koko seutukuntaan suuremman osallistujamäärän lisäämiseksi. Lisäksi eri kuntien

paikkaperustainen erityisosaaminen tulisi huomioida. Kyyjärvellä on loistava KyKy-Betset lentopallojoukkue, joka ottelee valtakunnallisella tasolla miesten Mestaruusliigassa (KyKy-Betset.) Naapurikunnissa on myös omat erityispiirteiden kautta saavutettavissa olevat harrastusmahdollisuudet muun muassa Salamajärven kansallispuisto Perhossa ja Kannonkosken monipuolinen Piispalan nuorisomatkailukeskus. Kansallispuisto mahdollistaa seutukunnan sekä myös Kyyjärven asukkaat retkeilemään, kun vaan verkostot paikkaperusteisella kehittämisellä paikalliselta tasolta maakunnalliselle tasolle saadaan kuntoon. Myös naapurikunnan Kannonkosken Piispalan nuorisomatkailukeskus tarjoaa yrityksille, perheille, eläkeläisille, harrastajille, joukkueille ja vierailijoille yöpymisiä sekä erialaisia ympärivuotisia aktiviteetteja sisä- ja ulkoliikuntaan curlingista, keilailun ja uimahallin kautta pallopeleihin. Lisäksi heillä on valikoimassa kädentaitoja ja luovuutta, hyvinvointia sekä luontoon ja seikkailuihin liittyviä ohjattuja aktiviteetteja (Piispalan nuorisomatkailukeskus.)

Myös terveydenhuollon heikentyminen nuorisovaltuutettujen silmin nähdään tässä skenaariossa loogisesti mahdollisena erityisesti keskittämisen takia. Vaikkakin paikkakunnalla olisi mahdollista tarjota palveluita useampana päivänä ja suppeammalla laajuudella, se ei kuitenkaan ole kausaalisesti mahdollinen takaamaan riittävää terveydenhuoltoa tulevaisuuden asumisessa. Terveyden- ja sosiaalipalveluiden järjestäminen vaatii lakisäästäistä maankäytön suunnittelua, jonka pohjana on Kuntalaki (410/2015) ja valtion aluehallinto sekä VATit. Erityisesti Kuntalaki (410/2015) sekä Perustuslaki (731/1999) velvoittavat lain määräämät palvelut kuntalaisten saataville. Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) (Alueidenkäyttölaki) ovat keskeisiä myös, koska ne ohjaavat terveydenhoidon maankäytöllistä suunnittelua. VATit vaativat laatimaan selvityksiä valtakunnan tasolta kunnalliselle tasolle. Eli juuri nuorisovaltuutettujen tekemän pohdinnan mukaan loogisesti mahdollisena pidetään terveydenhuollon heikentymistä palveluiden keskittämisen takia. Heinilä & Partainen (2022, s. 9, 90–117) toteavatkin, että palveluiden keskittämiseen syitä voidaan hakea esimerkiksi valtion aluehallinnosta, VATEista, Maankäyttö ja rakennuslaista (Alueidenkäyttölaki) ja Kuntalaista sekä Perustuslaista, kun Suomen asukkaat eivät saisi olla asuinpaikkansa takia eriarvoisessa asemassa. On kuitenkin

mahdollista, että riittävät palvelut siirtyvät enenevässä määrin internetin kautta saataviksi palveluiksi, johon ei paikkakunta vaikuta. Olemme tottuneet käyttämään COVID-19 jälkeen lääkinnälliseksi laitteeksi muodostunutta Omaolon oirearviota (DigiFinland Oy, 2024) sekä puhelin- ja videolääkäripalveluita. Tämä mahdollistaa paikkariippumattoman asumisen merkitystä sekä kyyjärveläisten peruspalveluiden saatavuutta.

Irlannissa vastaavasti Murtagh ja muut (2023) toteavat palveluiden ja niihin liikkumisen olevan mahdollista, mutta asukkaiden liikkuttaminen palveluihin laittaa maaseutumaisien kuntien asukkaat heikompaan asemaan, kun kaupungeissa asuvat. Suomessa tasapainoiseen alueiden kehittämiseen Jauhaisen & Niemenmaan (2006) liittyy myös kaupungistumisen lisäksi maaseutukuntien vähenevät työpaikat ja tästä syystä muuttopaine on ollut suurta suurimpiin kaupunkeihin. Kaupungistuminen on hidastunut viime vuosina, kun teknologian työpaikat ovat vähentyneet. Vastaavasti näiden suurten kaupunkien ympäristökunnat ovat olleet houkuttelevia, koska asuntoja on ollut sieltä helpompi hankkia (Jauhainen & Niemenmaa 2006.) Erityisesti alueen liikkumiseen tulisikin paikkaperustaisesti kehittää mahdollisia liikkumisen muotoja kuntien välillä. Näitä voisivat olla korkeakoulukeskuksen, yritysten ja kunnan sekä neljännen sektorin yhdessä suunnittelema paikkaperustaisesti kehitetty mahdollinen toteutus.

2. SKENAARIO: Jatko-opiskelumahdollisuuksien puuttuminen asumisen uhkana

Skenaariossa kaksi loogisesti mahdollisena voidaan pitää sitä, että jatko-opiskelumahdollisuuksien puuttuminen on tulevaisuuden asumiselle uhka. Nuorisovaltuutetut pitivät tätä syynä esimerkiksi nuorien halukkuuteen muuttaa sellaisiin opiskelukaupunkeihin, joissa jatko-opiskelumahdollisuudet ovat paljon paremmat. Nuorisovaltuutettujen mukaan jatko-opiskeluun tarvittaisiin esimerkiksi lisää rahoitusta sekä myös täsmäkoulutuksen lisääminen voisi saada kausaalisesti jatko-opiskelun mahdolliseksi. Pitkäsen ja Strandellin (2018) tutkimuksessa arvioidaan, että tulevaisuudessa paikkakunnalla opiskelevien nuorten määrä tulee vähenemään, mitä lisäävät koulutusleikkaukset ja tutkintovaihtimukset. Eli jotta saataisiin jatko-opiskelu kausaalisesti mahdolliseksi, täytyisi

koulutusmuotoja kehittää ja budjettia lisätä koulutukseen eikä tehdä koulutusleikkauksia. Lisäksi tulisi mahdollistaa alueen työvoimapulaan räätälöityjä koulutuksia Kyyjärvelle. Näin maaseutu olisi houkuttelevampi paikka asua ja työskennellä. Paikkariippumatonta verkko-opiskelua on tällä hetkellä mahdollista saada, mutta ei läheskään kaikilla aloilla ja saatavat verkkokoulutukset näyttävät painottuvan usein jatkokoulutuksiin (Etäopiskelu.fi.) Paikkaperustaisesti ja verkostuneesti Luoto ja Virkkala (2020) kehittämällä koulujen, yritysten sekä kuntalaisten kanssa yhdessä saataisiin luotua erilaisia polkuja etäopiskeluun vaikkapa etäryhmäopiskelun muodossa sekä etäopiskelupaikkojen kautta pohjoisen Keski-Suomen alueelle.

Myös lähikuntien opiskelumahdollisuuksia olisi nuorisovaltuutettujen mielestä hyvä mainostaa paremmin, jotta nuoret saataisiin pysymään omassa kunnassa asumassa. Väestön kouluttamisen tukemisen voisi saada loogisesti mahdolliseksi tulevaisuuden asioiden laaja-alaisen uudistamisen kautta. Esimerkiksi maataloutta ja työn tekoa uudistamalla, ne voitaisiin saada nuorille paljon houkuttavammiksi kouluttautumisen jälkeen. Jauhainen & Niemenmaa (2006) toteavat, maaltamuuttajat on todettu päätyvän asumaan metsälähiöihin, joissa urbaaniutta oli vain vähän, ja jossa maaseutu ympäröi. Esimerkiksi Norjassa nuoret asuvat maaseudulla, koska heillä on siellä paljon paremmat koulutus- ja työmahdollisuudet kuin Suomessa. Se olisi mahdollistua toteuttaa myös Suomessa, että esimerkiksi elintaso ja koulutus ei tulisi esteeksi maaseudulla asumiselle (Murtagh ja muut 2023, s. 1–15.) Eli nämä uudistukset tukisivat teoreettisesti mahdollisia jatko-opiskelujen toteutumisia tulevaisuuden maaseudulla.

3. SKENAARIO: Kyyjärven elinvoimainen ikärakenne, parempi mahdollisuus asumiselle

Kolmannessa skenaariossa kausaalisesti mahdollisena voidaan pitää sitä, että Kyyjärven väkiluku olisi noin kaksinkertainen nykyiseen verrattuna, jolloin nuorisovaltuutettujen mukaan Kyyjärvi olisi vahvempi, elinvoimaisempi ja heillä olisi kuntana paremmat mahdollisuudet asumisen järjestämiseen kaiken ikäisille. He pitävät Kyyjärven vahvuutena

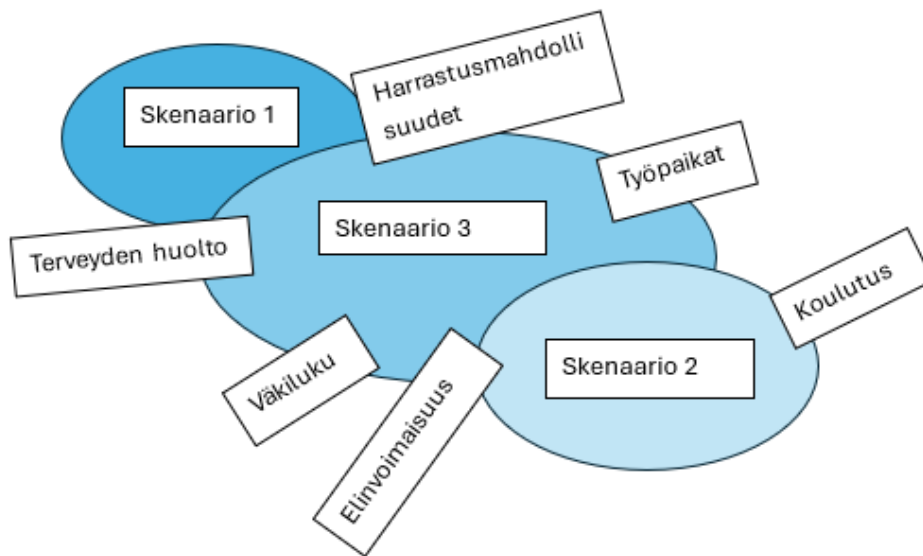
erityisesti turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä, joka omalla osallaan myös voisi vahvistaa ja mahdollistaa alueen asumista paremmin. Vainion (2024) mukaan teknologian lisääntyminen voi osaltaan kasvattaa eriarvoisuutta eri yksilöiden välillä yhteiskunnassa. Tämä eriarvoistuminen voi erityisesti kasvaa loogisesti mahdolliseksi Kyyjärven ja isompien kaupunkien yksilöiden välille, koska maaseudulla ei välttämättä ole niin hyviä resursseja pysyä teknologian kehityksessä mukana kuin suuremmissa kaupungeissa. Toisaalta kyyjärveläisten voimakas yhteisöllisyyden tunne ja alueen oma identiteetti voi osaltaan vaikuttaa vähentävästi heidän kokemaansa eriarvoisuuteen. Yhteisöllisyys voi siis pienellä paikkakunnalla olla yksi avaintekijä eriarvoisuuden kokemuksen kitkemiseen. Tätä tukisi paikkaperusteisesti yhdessä koulun, kunnan, yritysten ja asukkaiden yhdessä toteutettu digivalmiuksien opettaminen sekä esimerkiksi yhteiskäyttölaitteiden lainaaminen kirjastosta.

Murtagh ja muut (2023) pureutuvat tutkimuksessaan maaseudun väestön elvyttämiseen. Tutkimuksessa todetaan, että nuorten maaseudulle muutto ei olisi ratkaisu, kun se ei auttaisi ikääntymisongelmaan. Väestörakenne olisi siltikin vääristynyt. Täten siis muiden väestöryhmien huomiointi jäisi kokonaan puuttumaan, jos vain nuoria muuttaisi maalle eikä muita ikäryhmiä. Tällöin loogisesti mahdollinen skenaario olisi, että väestörakenne ei olisi tasapainossa ja väestö ei elpyisi kunnolla kaikissa ikäryhmissä. Tilastokeskuksen (2023) mukaan Kyyjärven kunnan väkiluku oli 1196 vuonna 2022 ja väestöennusteen 31.12.2021 mukaan väkiluvun ennustetaan olevan 945 vuonna 2040. Eniten vuoteen 2040 mennessä vähenee yli 64-vuotiaat noin 15 prosenttia. Kyyjärven työpaikkaomavaraisuus on hiukan laskenut 2020 vuoden prosentista. Kaavoituksen avulla voidaan mahdollistaa houkuttelevaa työpaikka-aluetta sekä asumista ja täten saada eri ikäryhmiä muuttamaan maaseudulle. Nuorisovaltuutettujen mielestä Kyyjärven väkiluvun loogisesti mahdollinen kasvattaminen vaatii esimerkiksi työpaikkojen lisäämistä uusien yritysten kautta tai etätö- ja etäopiskelumahdollisuuksien kasvattamista. Lisäksi terveydenhuollon tulisi olla saavutettavissa paremmin ja uusia asuntoalueita pitäisi rakentaa.

Sweco Oy:n (2020) rakennemallin selvityksestä tulee esille, että tavallisten asuntojen määrää pyrittiin lisäämään esimerkiksi siten, että vapaa-ajan asuntoja muutettiin asunnoiksi. Pitkäsen ja Strandellin (2018) mukaan esimerkiksi tyhjillään olevissa taloissa sekä vapaa-ajan asumisessa vapaa-aikaan liittyvä monipaikkaisuus näyttäisi kasvavan. Heidän mukaansa tulevaisuuden kehityksen lisääntyminen maaseudulla voidaan loogisesti pitää mahdollisena. Syinä tähän kehityksen lisääntymiseen voidaan pitää esimerkiksi sitä, että etätö- ja etäopiskelumahdollisuudet ovat kasvaneet vapaa-ajan asunnoilla. Heinilän ja Partiaisen (2022) mukaan tulevaisuuden maaseudun kehittäminen voi olla joustavaa siinä suhteessa, että asuinrakennusten sijoittelussa ei kangistuta vain tiettyihin asioihin, vaan suunnittelu on rikasta ja ennakoivaa. He myös mainitsevat, että hajarakentaminen edelleen jätetään kuntien päätettäväksi ja se luo loogisesti asumisen mahdollisuuksia. On huomattu, että maaseudun väestön ikääntyminen on tuonut monipaikkaisuutta myös siitä syystä, että iäkkäitä vanhempia lähelle haluavat usein muuttaa eläköityneet lapset. Vastaavasti monipaikkaisuus, joka liittyy lapsiperheisiin, on kausaalisesti mahdollinen vähenemään vuoroasuvien lasten perheiden siirtyessä kaupunkiin (Pitkänen & Strandellin 2018.)

Nuorisovaltuutettujen mukaan Kyyjärven tulevaisuuden kausaalisesti mahdollinen kasvava väestömäärä on siis pitkälti riippuvainen koulutus-, työ- ja terveydenhuoltomahdollisuuksien oikeamittakaavaisesta järjestämisestä sekä eri asumismuotojen tukemisesta. He nostavat tärkeiksi väestökehityksen kasvun kannalta myös esimerkiksi harrastusmahdollisuuksien ja bussikuljetuksien riittävän järjestämisen kuitenkin ympäristön kannalta kestäväällä tavalla ottaen huomioon esimerkiksi hiilidioksidipäästöt. Nuorisovaltuutettujen näkemysten perusteella nuorten tulevaisuusajattelun perustana näyttää olevan halu saada rakennettu ympäristö, ihmisten tarpeet ja luonto kulkemaan tasapainossa keskenään. Myös Luodon ja Virkkalan (2020) mukaan neloskierremallissa vuorovaikutusten kautta paikkaperusteisen kehittämisen kautta korkeakoulujen, yritysten, asukkaiden sekä opiskelijoiden yhteinen kehittäminen verkostomaisesti alueella skaalautuen eri tasoille toisi mahdollisuuksia paikkakunnalla pysymiseen sekä sinne myöskin muuttamiseen. Tästä seuraa se, että kunkin paikan ominaisuuspiirteitä huomioidaan sekä

vahvistetaan niin paikallisesti, kun lähiseudulla sekä maakuntakeskukseen. Se lisää luonnon ja ihmisen välisen suhteen huomioimista ja kasvattaa hyvinvointia maaseudulla ja myös elinvoimaisuus kohoaa.

Kuva 2. Kyyjärven nuorisovaltuutettujen tulevaisuustyöpajan skenaariot.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kulloisellakin Suomen hallituksella on mahdollisuus vaikuttaa koko alueidenkäytön painopisteisiin esimerkiksi kestävään energiaan, asuntotuotantoon ja sen kehitykseen. Kuntatasolla pystytään monopoliasemalla pitämään parhaiten kiinni halutuista alueidenkäytön tavoitteista aluesuunnittelussa tai vastaamalla voimakkaasti paikkaperustaisella suunnittelulla aluehallinnon suunnitelmia. Jos otetaan painopisteeksi kestävä ja houkutteleva asuminen on tällöin poliitikoilla ja alueidenkäytön suunnittelijoilla sekä sidosryhmillä suuri vastuu päätösten valmistelusta ja lopullisista päätöksistä sekä niiden toteuttamisesta. Tällöin seutukunnan ja maakuntakeskuksen kanssa tulisi olla innovatiiviset ja kehittyvät sekä räätälöidyt konseptit alueiden ja pienempien kuntien elinvoiman tukemiseen.

Aallon ja muiden (2022, s. 24–39) mukaan nuorisovaltuutettujen tulevaisuustyöpajan tiedoilla saadaan selville Kyyjärven kunnan kehittämisen tavoitteet sekä keinot millä näitä voisi tavoitella skenaarioihin sijoitettuna. Aluekehittämisen mukaan paikkaperusteisesti voidaan kehittää paikallisesti tulevaisuuteen tähtääviä tulevaisuuskuvia, joilla voidaan ennakoida alueen tulevaisuuteen vastaamista (Luoto ja muut, 2016.) Kun taas tulevaisuustyöskentely menetelmänä Kyyjärven kunnan nuorisovaltuutettujen kanssa pohjautuu tulevaisuuden ajatteluun. Tulevaisuudentutkimus avasi tulevaisuustyöpajan kautta skenaariota ja niiden toteutumismahdollisuuksia. Tutkimus on merkittävä, koska tulevaisuustyöpajamenetelmällä oli mahdollista saada Kyyjärven nuorisovaltuutettujen näkemyksiä heidän tulevaisuutensa asumisesta. Lisäksi selvisi nuorten asumisen mahdolliset reunaehdot tulevaisuuden skenaarioiden avulla, kun työpajasta saatua materiaalia verrattiin selvityksiin ja tutkimuksiin (Rubin, 2004.)

Tulevaisuudentutkimus näyttää Kyyjärven kunnan tulevaisuuden asumisen sisäiset sekä ulkoiset vetovoimatekijät, uhkat ja heikkoudet sekä keskustelee muiden vastaavien tutkimusten kanssa. Työpajasta saatuja tietoja ja näihin laadittuja toimintaehdotuksia jalostettiin skenaarioiden avulla täsmennetyiksi ja mahdollisuuksia vertailtiin vastaavanlaisiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Sitä kautta selvisi, että nuorten tulevaisuuden haaveet ovat

yksilökeskeisiä ja pohjautuvat heidän omaan arvoihinsa ja mieltymyksiinsä. Saatujen skenaarioiden avulla terveydenhuolto ja harrastustoiminta, heikot jatko-opiskelumahdollisuudet, yksipuoliset työpaikat luovat haasteita tulevaisuudessa Kyyjärven kunnassa nuorten mieleiselle asumiselle. Tärkeää tässä tutkimuksessa on siis huomata, että tuotetut aineistot olivat nuorisovaltuutettujen yksilökohtaisia kokemuksia ja ei siten yleistettävissä.

Verrattaessa Norjaan maalla-asumisen mieltymyksiä tilanne oli päinvastainen. Siellä koulut ja työt sijaitsivat maaseudulla. Irlannissa taas oli samankaltainen tilanne kuin Suomessa. Koettiin, että parempi koulutus tuo paremman tulotason ja ei näin houkutellut jäämään maaseudulle, jossa koulutusmahdollisuuksia ei ollut (Murtagh ja muut 2023.) Murtagh ja muut (2023) tutkimuksen tulokset avasivat maaseudulle haluavien toiveita, joita olivat koulutus, terveyshuolto, maaseudun kehittäminen ja viljely. Samanlaisia toiveita oli myös Kyyjärven nuorisovaltuutetuilla työpajassa. Murtaghin ja muiden (2023) tutkimuksen nuoret haaveilivat vapaa-ajasta, turvallisesta asumisesta, asunnosta, palkkатыöstä, koska maatalouden palkka on heikko. Erityisesti pitkät pendelöintimatkat työhön tai palveluihin olivat epämieluisia. Murtagh ja muut (2023) toteavat, että tutkimuksen mukaan paras maaseutupaikka nuorilla oli kaupunkien läheinen maaseutualue. Kaukana syrjäisellä maaseudulla asuminen ei houkutellut nuoria. Maaseuturakentamisessa haasteena oli lainan sekä rakennuslupien saaminen maaseudulle rakennettavalle asunnolle. Murtagh ja muiden mukaan (2023) sekä Kyyjärven nuorisovaltuutettujen mukaan pidettiin tärkeänä maaseudun kehittämistä alueena erityisesti sinne sopivilla innovaatioilla työllistäen samalla maaseutuasukkaita ja kehittäen kestävään yrittäjyyteen tukevaa maaseutua.

Kun avataan kestävä ja houkuttelevaa asumista maaseudulla on tällöin poliitikoilla ja paikkaperustaisilla alueidenkäytön suunnittelijoilla sekä sidosryhmillä suuri vastuu päätösten valmistelusta ja lopullisista päätöksistä sekä niiden toteuttamisesta. Kuitenkin on huomattu, että pienemmissä kuntaorganisaatioissa ei ole riittävästi asiantuntijuutta ja aikaa maankäytön paikkaperustaisen innovatiivisuuden edistämiseksi. Tällöin

maaseutukuntien ja kaupunkien kehittäminen, edistäminen ja toisilta oppiminen rakennetun ympäristön osalta eriytyy sekä heikkenee. Täytyisi olla riittävästi alueidenkäytössä resursseja, avaintekijöitä, verkostoja ja rohkeutta lähteä kokeilemaan uusia tapoja, jolla saada tulevaisuuden visiot ja asiat pienemmissäkin kunnissa sekä kaupungeissa onnistumaan (Koskivaara & Lähtinen, 2023, s. 2–3.) Tätä voidaan sovittaa houkuttelevan asumisen ja kehityksen muutoksen näkökulmaan, jolloin alueidenkäytössä olisi suunnittelijoilla poikkitieteellistä yhteistyötä niin lähi- ja kaukoalueilla kuin kaupunki, että kansainvälisillä tasoilla (Tödtling & Trippel, 2005).

Paikallisen lakisääteisen suunnittelun osuus jää vajavaiseksi tulevaisuuden suhteen muun muassa uuden kehittämisessä ja visioimisessa ja se jää merkittävästi huonommaksi kuin epävirallinen suunnittelu. Lisäksi mahdollinen yhteistyö epävirallisessa verkostomaisissa paikkaperustaisissa alueidenkäytön suunnittelussa, strategisissa kehitysohjelmissa, kuntien kehittämisohjelmissa, aluekehitysohjelmissa, kansallisissa kehitysohjelmissa olivat tutkimuksen mukaan parempia lähestymistapoja uuden luomiseen ja visiointiin. Yhteisöjen kautta nousivat lakisääteisen suunnittelun rinnalle ja hyväksi lähestymistavoiksi paikallinen yleissuunnittelu ja yksityiskohtainen paikallinen suunnittelu (Koskivaara & Lähtinen, 2023, s. 16–18.) Näitä epävirallisia suunnittelujärjestelmiä käyttämällä lain vaatiman suunnittelujärjestelmän rinnalla päästään parempaan innovointiin ja mahdollisesti tavoitellaan tulevaisuutta myös paremmin.

Tuloksien ja muiden lakien, selvitysten ja tutkimusten perusteella laadittiin kriittisen analyysin kautta skenaariot. Skenaariot täydentyivät kriittisillä tiedoilla. Tulevaisuutta voidaan ennakoida sekä tehdä seutukuntatasolla ja kuntatasolla riittäviä laajoja selvityksiä strategisten aluesuunnittelun suunnitelmien pohjaksi sekä laatia sen pohjalta visioita tulevaisuuden askellusta varten. Irlannin maaseudun nuorten ja Kyyjärven nuorisovaltuutettujen asumisen tutkimuksessa tiedostetaan, että vastaukset näihin ovat yksiökeskeisiä tulevaisuuden haaveita.

Skenaarioissa havaittiin, että paikkaperustaisen verkostomaisen kehittämisen valttikortit löytyvät jo nykyäänkin Kyyjärveltä. Näitä ovat valtakunnan tasolla kuuluisat Betsset Oy, Kauppakeskus Paletti ja KyKy-Betsset lentopallojoukkue. Naapurikunnissa on myös omat erityispiirteet, minkä kautta esille nousevat valtakunnan tasolla näkyvyyttä saaneet Salamajärven kansallispuisto Perhossa ja Kannonkosken monipuolinen Piispalan nuorisomatkailukeskus. Kansallispuisto mahdollistaa verkostot paikkaperusteisella kehittämisellä paikalliselta tasolta maakunnalliselle. Myös naapurikunnan Kannonkosken Piispalan nuorisomatkailukeskus tarjoaa eri liikuntaryhmien harrastajille hulpeat puitteet ympärivuotiseen sisä- ja ulkoliikuntaan. Molemmista tulisi paikkaperustaisen kehittämisen kautta saada verkostot niin paikallisella tasolla kuin valtakunnallisella tasolla kuntoon. Paikallisella ja seutukunnallisella tasolla liikenteen kehittäminen on keskiössä. Erityisesti alueen liikkumiseen tulisikin paikkaperustaisesti kehittää mahdollisia liikkumisen muotoja kuntien välillä. Näitä voisivat olla korkeakoulukeskuksen, yritysten ja kunnan yhdessä sekä neljännen sektorin suunnittelema paikkaperustaisesti kehitetty mahdollinen toteutus. Skenaarioissa nousi esille myös paikkariippumaton verkko-opiskelu, jota on tällä hetkellä mahdollista saada. Paikkaperustaisesti ja verkostuneesti tätäkin kehittämällä koulujen, yritysten ja kuntalaisten sekä neljännen sektorin kanssa yhdessä saataisiin luotua erilaisia polkuja etäopiskeluun vaikkapa etäryhmäopiskelun muodossa. samoin voisi toteuttaa digivalmiuksien opettaminen sekä esimerkiksi yhteiskäyttölaitteiden lainaaminen kirjastosta.

Kuntien ja kaupunkien olisi hyvä huomioida tulevien sukupolvien tarpeet. Nuoret ja erityisesti yhteisiin asioihin vaikuttamisesta kiinnostuneet nuorisovaltuutetut ovat tulevaisuuden asumiseen loistavia suunnannäyttäjiä. He usein uskaltavat ajatella laajemmin ja pelkäämättä kertoa ajatuksiaan. He toimivat samalla nuorten äänitorvena tuoden uudenlaisia näkökulmia esille. Nuorisovaltuutettujen tulisikin osallistaa tiiviimmin kuntien lautakuntien ja hallituksen sekä valtuustojen toimintaan aivan päätöksentekoon saakka. Heillä voi olla haasteita mietittäessä näitä asioita pitkälle tulevaisuuteen, mutta tulevaisuustyöpajan avulla he voivat inspiroitua haluamastaan tulevaisuuden asumisesta.

LÄHTEET

- Aalto, H-K., Heikkilä, K., Keski-Pukkila, P., Mäki, M. Pöllänen, M. (toim.) (2022). *Tulevaisuudentutkimus tutuksi -perusteita ja menetelmiä*. Tulevaisuudentutkimuksen Verkostoakatemia julkaisuja 1/2022. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun yliopisto 2022. Noudettu 7.10.2023 osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-249-563-1>
- Airikkala, M. (toim.), Castrén, A. Helminen, V; Karhinen, S., Kosonen, K., Kuivalainen, V., Lindholm, M., Mattila, H., Mäntysalo, R., Nieminen, H., Piippo, T., Rehunen, A., Sahlberg, M. (6.9.2022). *Alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdolliset tulevaisuudet: PE-RUS-SKENE-hankkeen loppuraportti*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:58. Noudettu 20.5.2023 osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-455-2>
- Autio, E. (1998). *Evaluation of RTD in regional systems of innovation*. European Planning Studies, 6:2, pages. (131–140). Noudettu 21.3.2024 osoitteesta <https://doi.org/10.1080/09654319808720451>
- Bantock, J. & Brown, B. CNN (27.7.2022). *Future or fantasy? Designs unveiled for one-building city stretching 106 miles in Saudi Arabia*. Noudettu 22.5.2023 osoitteesta <https://edition.cnn.com/style/article/saudi-arabia-the-line-city-scli-intl/index.htm>
- Bäcklund, P. & Mäntysalo, R. (2009). *Yhdyskuntasuunnittelun teorioiden kehitys ja asukkaiden osallistumisen tarkoitus*. TERRA maantieteellinen aikakauskirja; Vol 121 Nro 1 (2009). Artikkelin 1.1.2009. Noudettu 15.6.2023 osoitteesta <https://terra.journal.fi/article/view/130796>
- Castrén, A. (29.5.2023) *Kehittyvä alueidenkäytön seuranta ja ennakointi - sektorikohtaista omaehtoisuutta vai keskinäistä koordinoitumista?* Aalto-yliopisto. Väitöskirja. Noudettu 4.3.2024 osoitteesta <https://aaltodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/022007d5-b9b0-43fa-a29a-cfac8776682e/content>
- Cresswell, T. (2016) *Place an introduction*. Noudettu 22.4.2022 osoitteesta <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102295-5.10997-7>
- DigiFinland Oy. *Omaolo-verkkopalvelu. Oirearvio*. Noudettu 8.5.2024 osoitteesta <https://www.omaolo.fi/palvelut/oirearviot>

- Dufva, M. (2020) *Megatrendit 2020*. Sitran selvityksiä 162. Noudettu 23.4.2022 osoitteesta <https://www.sitra.fi/app/uploads/2019/12/megatrendit-2020.pdf>
- Dufva, M. & Rekola, S. (2023, 1. tammikuuta). *Megatrendit 2023. Ymmärrystä yllätysten aikaan*. Sitra. Noudettu 15.04.2024 osoitteesta <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2023>
- Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta. (2018). *Nuorten tulevaisuuskuvat 2067*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 12/2018 Sivu (7–8) ja (28–31). Noudettu 12.4.2022 osoitteesta https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_12+2018.pdf
- Etäopiskelu.fi. Ammattikorkeakoulut. Keystone Education Group. Noudettu 5.5.2024 osoitteesta <https://www.etaopiskelu.fi/koulutushaku/ammattikorkeakoulut/a41>
- Hautamäki, L. (1991). *Alueellisen suunnittelun teorat ja menetelmät*. Sarja A, 12. Tampereen yliopisto. Aluetieteen laitos. Tampereen yliopisto jäljennepalvelut. ISBN 951-44-3004-2
- Heikkilä, K. & Nevala, T. (2018). *Nuorten tulevaisuuskuvat 2067*. Raportti tulevaisuusvaliokunnalle. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 12/2018. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto. Noudettu 19.4.2022 osoitteesta https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_12+2018.pdf
- Heinilä, A & Partinen, H (9.11.2022). *Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja niiden kehittäminen: VAT-esiselvityshankkeen loppuraportti*. Ympäristöministeriön julkaisu 2022:27. Ympäristöministeriö. Noudettu 11.3.2024 osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-203-7>
- Heino, H. (2021). *Governing the future: Creation and mobilisation of futures knowledge in the context of urbanising society*. Turun yliopiston julkaisu. Noudettu 13.3.2022 osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8420-6>
- Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2008). *Tutki ja – kirjoita*. (kolmastoista, osin uudistettu painos). Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu. ISBN: 951-26-5635-3

- Hyrkkänen, J. (2022). *Osallistajien kokemuksia nuorten osallistamisesta maakuntaohjelman valmistelussa*. Noudettu 15.9.2022 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202203312118>
- Immonen, M-L. (2020). *Kuntalaisten hyvinvointikyselyn tuloksia*. 10.12.2020. Nopola News. Noudettu 24.3.2024 osoitteesta <https://www.nopolanews.fi/artikkelit/2020/12/kunnalliselama/kuntalaisten-hyvinvointikyselyn-tuloksia>
- Jarva, V. (1994). *Miten järjestän tulevaisuusverstaan. Kylän kehittäjän opas*. Julkaisu no. 4. Helsingin yliopiston osuustoimintainstituutti, Helsinki 1994.
- Jauhiainen, J. S. & Niemenmaa, V. (2006). *Alueellinen suunnittelu*. Osuuskunta Vastapaino. Gummerrus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.
- Jungk, R. & Müllert, N. (1987). *Tulevaisuusverstaat*. Suom. Kai Vaara, Keskinäisen sivistyksen seura Suomen Lataamo, Helsinki.
- Kaivo-oja, J. (1996). *Kunnan ympäristöpäättäjän työkirja. Skenaariotyöskentely kunnan ympäristö- ja kehitysstrategisessä päätöksenteossa – Skenaariotyöryhmän työkirja ja suunnitteluohjeet*. Suomen Kuntaliitto. Kuntaliiton painatuskeskus. Helsinki 1996.
- Kamensky, M. (2014). *Strateginen johtaminen – Menestymisen timantti*. (4. tarkistettu painos). Talentum Media Oy. Hansaprint Oy. Vantaa.
- Karttapaikka. *Karttapaikka-palvelu*. www.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka
- Kaunis Kyyjärvi ry. *Nopola*. Nopola News –uutissivut. Noudettu 18.5.2023 osoitteesta <https://www.nopolanews.fi/node/1049>
- Katajamäki, H. & Lundström, N. (2012). *Aluekehittäminen on teorian ja käytännön vuoropuhelua*. Teoksesta Näkökulmia hallintotieteisiin (Toim. Hyyryläinen, E.) Noudettu 22.4.2022 osoitteesta https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-380-6.pdf
- Koppa. (2021). *Aineiston analyysimenetelmät*. Jyväskylän yliopiston verkkosivut. Noudettu 28.6.2021 osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmät>
- Koppa. (2024). *Etnografinen tutkimus*. Noudettu 27.4.2024 osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/etnografinen-tutkimus>

- Kortelainen, J., Koivula, T., Siltala, J. & Wennberg, M. (2021). *Suomen matkailustrategia 2019–2028. Toteuman seuranta vuosilta 2019–2021*. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 2021:59, Owl Group Oy, Noudettu 12.3.2023 osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-959-9>
- Koskivaara, A. & Lähtinen, K. (26.4.2023) *Land-Use Planning in Municipalities as a Driver for Sustainable Residential Building in Finland: A Regional Innovation System Approach*. *Journal of Sustainability Research* 2023;5(2):e230006. Article. Noudettu 1.3.2024 osoitteesta https://sustainability.hapres.com/htmls/JSR_1524_Detail.html
- Kuntalaki (410/2015). Finlex. Noudettu 11.3.2022 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410>
- Kuntaliitto. (2022). *Kuntalaisten osallisuuden edistäminen*- verkkosivut. Noudettu 21.2.2022 osoitteesta <https://www.kuntaliitto.fi/kehittaminen-ja-digitalisaatio/demokratia-ja-osallisuus/kuntalaisten-osallisuuden-edistaminen>
- Kupila, A. (2022). *Kestävä paikkariippumattomuus aluesuunnittelussa*. Diplomityö, Oulun yliopisto. Noudettu 24.4.2022 osoitteesta <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-202204071507.pdf>
- KyKy-Betset. *Miesten Mestaruussarjan lentopallojoukkue*. *Kyyjärvi*. Noudettu 7.5.2024 osoitteesta <https://kyky-betset.sporttisaitti.com/>
- Kyttä, M. (2018). *Paikkalähtöinen ihmisympäristötutkimus*. *Urbaani Onni* -tutkimuksessa. Aalto yliopisto. YTK-pitkänkurssin kurssimateriaali.
- Kyyjärven kunta. Kunnan internettisivut. www.kyyjarvi.fi
- Kyyjärven kunta. (2019) *Kuntastrategia 2030. Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kyyjärvi*. Noudettu 22.4.2024 osoitteesta <https://www.kyyjarvi.fi/sites/kyyjarvi.fi/files/tiedostot/liitetiedostot/Kuntastrategia%2025.11.2019%20%28p%C3%A4ivitetty%2011.3.2024%29.pdf>
- Kyyjärven kunta. (2021) *Kyyjärven kunnan laaja hyvinvointikertomus 2017–2020 ja hyvinvointisuunnitelma 2021–2025*. Noudettu 20.4.2024 osoitteesta <https://www.kyyjarvi.fi/sites/kyyjarvi.fi/files/tiedostot/liitetiedostot/Laaja%20hyvinvointikertomus%202017-2020%20ja%20hyvinvointisuunnitelma%202021-2025.pdf>

- Laitio, M. & Maijala, O. (2010). *Alueidenkäytön strateginen ohjaaminen*. Suomen ympäristö 28/2010. Ympäristöministeriö. Noudettu 24.6.2021 osoitteesta <http://hdl.handle.net/10138/37975>
- Luoto, I. Kattilankoski, M. & Backa, P. (2016). *Näkökulmana paikkaperustainen yhteiskunta. Alueiden kehittäminen*. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 25/2016.
- Luoto, I. Katajamäki, H. & Lundström, N. (2015). *Oppiva alue, menestyvä alue*. Juhlakirja professori Seija Virkkalan 60-vuotispäiväksi. Aluetiede 12. Vaasan yliopisto. Noudettu 22.4.2022 osoitteesta https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-436-0.pdf
- Luoto, I. & Virkkala, S. (2020). *Paikkaperustaisen aluekehittämisen neljä kulmakiveä*. Teoksesta Hallintotieteiden valintakoeteos 2020. (toim. Karppi, I, Lehto, K. & Mäntylä, N.). Noudettu 23.4.2022 osoitteesta <https://www.hallintotieteet.fi/wp-content/uploads/2020/04/Hallintotieteiden-valintakoeteos-2020.pdf>
- Maankäyttö- ja rakennuslaki (Alueidenkäyttölaki) (132/1999). Finlex.fi. Noudettu 27.1.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>
- Mannermaa, M. 1999. *Tulevaisuuden hallinta*. Skenaariot strategiyöskentelyssä. WSOY, Porvoo.
- Metsämuuronen, J. (2006). *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. 1. painos. Gummerus Kirjapaino OY. Jyväskylä
- Molarius, R., Meristö, T., Leppimäki, S., Laitinen, J., Tuohimaa, H. (2007). *Laadukas SWOT. Työkalu pk-yrityksen innovaatiovetoisen tulevaisuuden menestyksen turvaamiseksi*. Technical Report. Corporate Foresight Group CoFi / Åbo Akademi. Noudettu 18.8.2023 osoitteesta <https://www.researchgate.net/publication/312020497>
- Murtagh, A., Farrell, M., Kuhmonen, T., Weir, L., Mahon, M. (14.6.2023) *The Future Dreams of Ireland's Youth: Possibilities for Rural Regeneration and Generational Renewal*. Sustainability 2023, 15, 9528. Article. Noudettu 15.3.2024 osoitteesta <https://doi.org/10.3390/su15129528>
- Mäkinen, J. (5.7.2022). YLE. *Haluaisitko asumaan tällaiseen maisemaan?* Noudettu 20.5.2023 osoitteesta <https://yle.fi/aihe/a/20-10003053>

- Mäntysalo, R & Bäcklund, P. (2009). *Yhdyskuntasuunnittelun teorioiden kehitys ja asukkaiden osallistumisen tarkoitus*. Noudettu 22.4.2022 osoitteesta <http://elektra.helsinki.fi/se/t/0040-3741/121/1/yhdyskun.pdf>
- Mäntysalo, R., Kangasoja, J. K. & Kanninen, V. (2014). *Rakennemallit kaupunkiseutujen suunnittelussa Strategisen maankäytön suunnittelun paradoksi*. Ympäristöministeriön raportteja 18/2014. Ympäristöministeriö. Noudettu 3.3.2020 osoitteesta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10138/135729/YMra_18_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Nuva ry. (2020). *Nuvalaisten käsikirja*. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto. Noudettu 22.3.2022 osoitteesta https://static1.squarespace.com/static/52d3ccd7e4b0d1fda0b2e96c/t/5f5b3787ed955d6f0e80c688/1599813519151/nuvalaisen_kasikirja_3painos_verkkoon.pdf
- Oulun kaupunki, Museo- ja tiedekeskus Luuppi. *Kierikkikeskus*. Noudettu 20.5.2023 osoitteesta <https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/kierikkikeskus>
- Perustuslaki 731/1999. *Finlex*. Noudettu 12.3.2022 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L11P121>
- Piispalan Nuorisomatkailukeskus. Kannonkoski. Noudettu 7.5.2024 osoitteesta <https://piispala.fi/>
- Pitkänen, K. & Strandell, A. (2018). *Suomalaisen maaseudun monipaikkaisen asumisen muodot ja tulevaisuuden kehitys*. Maaseudun uusi aika- lehti 2–3, Maaseutupolitiikan 30-vuotisjuhlakirja. Maaseudun uusi aika ry. Noudettu 24.3.2022 osoitteesta <http://www.mua-lehti.fi/mua-2-3-2018-maaseutuja-tulevaisuudessa/>
- Roininen, J. (2012). *Alue- ja yhdyskuntasuunnittelun arvioinnin fragmentoitunut luonne ja eheyttäminen*. Helsingin yliopiston Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunnan väitöskirja. Aalto-yliopiston julkaisusarja TIEDE + TEKNOLOGIA 2/2012. Noudettu 14.3.2024 osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-4508-5>
- Rubin, A. (2021). *Osallistavat tulevaisuudentutkimuksen menetelmät*. Topi – tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaali. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu, Turun yliopisto. Noudettu 6.12.2021 osoitteesta <https://tulevaisuus.fi/menetelmat/>

- Sitra. (2020). *Megatrendit*. Noudettu 24.4.2022 osoitteesta <https://www.sitra.fi/aiheet/megatrendit/>
- Sotarauta, M. (1996). *Kohti epäselvyyden hallintaa. Pehmeä strategia 2000-luvun alun suunnittelun lähtökohtana*. Acta Futura Fennica No 6. Tulevaisuuden tutkimuksen seura. Jyväskylä. Noudettu 15.3.2024 osoitteesta https://homepages.tuni.fi/markku.sotarauta/verkkokirjasto/Sotarauta_kohti_epaselvyyden_hallintaa.pdf
- Sotarauta, M. (2018). *Aluekehittämisajattelun muutos, peruskäsitteet ja kevyt avaus tulevaan*. Sente työraportteja 41/2018. Tampereen yliopisto. Noudettu 24.6.2021 osoitteesta https://homepages.tuni.fi/markku.sotarauta/verkkokirjasto/sotarauta_alke_wp.pdf
- Sotarauta, M. (2020). *Aluekehittämisajattelun muutos ja peruskäsitteet. Teoksesta Hallintotieteiden valintakoeteos 2020*. (toim. Karppi, I, Lehto, K. & Mäntylä, N.). Noudettu 23.4.2022 osoitteesta <https://www.hallintotieteet.fi/wp-content/uploads/2020/04/Hallintotieteiden-valintakoeteos-2020.pdf>
- SPAENG [@Spa_Eng]. (25.7.2022). Official English account of the Saudi Press Agency #SPAGOV. *His Royal Highness announces designs for #THE_LINE, the city of the future in #NEOM. #SPAGOV*. Noudettu 19.5.2023 osoitteesta https://twitter.com/Spa_Eng/status/1551627809973485573?s=20
- SRV Yhtiöt Oyj. *Kalasadaman tornitalot*. Livevideo. Noudettu 22.5.2023 osoitteesta <https://www.srv.fi/tyomaat/kalasadaman-tornit/>
- Suomen Nuorisovaltuustojen Liito Ry. (2022a). *Mikä nuorisovaltuusto?* Noudettu 11.4.2022 osoitteesta <http://www.nuva.fi/mika-nuorisovaltuusto>
- Suomen Nuorisovaltuustojen Liito Ry. (2022b). *Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto osana osallisuuden osaamiskeskusta*. Noudettu 11.4.2022 osoitteesta <http://www.nuva.fi/osallisuuden-osaamiskeskus>
- Suomen Nuorisovaltuustojen Liito Ry. (2022c). *Osallistu ja vaikuta*. Noudettu 11.4.2022 osoitteesta <http://www.nuva.fi/osallistu-ja-vaikuta>
- Suomen ympäristökeskus. (2020). *Monipaikkaisuuskortit*. Suomen ympäristökeskus. Noudettu 15.4.2024 osoitteesta <https://www.syke.fi/fi->

FI/Tutkimus__kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Elinvoimainen_ja_kestava_monipaikkainen_Suomi_VN_TEAS_Monipaikkaisuus#Monipaikkaisuuskortit

Sweco Oy. (23.4.2020). *8K rakennemalli*. Pohjoisen Keski-Suomen rakennemalli. Noudettu 18.5.2023 osoitteesta <https://sydansuomessa.fi/ui/article/>

Tansakanen, J. YLE (20.7.2022). *Neom-projekti*. Noudettu 22.5.2023 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12536638>

Tervo, H. (2000). *Suomen aluerakenne ja siihen vaikuttavat tekijät*. Kansantalouden aikakauskirja -3/2000 Kansantaloudellinen aikakauskirja. Noudettu 22.4.2022 osoitteesta <http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/images/stories/kak/kak32000/kak32000tervo.pdf>

Tilastokeskus. Kuntien avainluvut. Aineisto on ladattu 20.10.2023 Tilastokeskuksen rajapintapalvelusta lisenssillä CC BY 4.0

Tilastokeskus. Väestöennuste 2021. Aineisto on ladattu 20.10.2023 Tilastokeskuksen rajapintapalvelusta lisenssillä CC BY 4.0

Tilastokeskus. Kesämökkit valmistumisvuoden mukaan, 2023. Rakennukset käyttötarkoituksen ja valmistumisvuoden mukaan, 2023. Aineisto on ladattu 23.4.2024 Tilastokeskuksen rajapintapalvelusta lisenssillä CC BY 4.0

Vanhala, A. IS (29.7.2022). *Saudi-Arabia aikoo aloittaa maailman suurimman rakennus-projektin – 170 kilo-metriä pitkä kaupunki olisi koti yhdeksälle miljoonalle*. Noudettu 20.5.2023 osoitteesta <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000008973986.html>

Tuomisto, S. *Historioitsija aikajana*. Sutori. Noudettu 20.5.2023 osoitteesta <https://www.sutori.com/en/story/historian-aikajana--pGuRcsQp6dbJxoxSAfkzUxg3>

Tödtling, F. & Trippl, M. (1.10.2005) *One size fits all?: Towards a differentiated regional innovation policy approach*. Research Policy. Volume 34, Issue 8, October 2005, Pages (1203-1219). Noudettu 20.3.2024 osoitteesta <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048733305001137>

Vainio, A. (14.4.2024). *Moni lemmikki jää ilman hoitoa, koska omistajien rahat ovat loppu. Samaan aikaan hinnat nousevat ja eläinlääkäribisnes keskittyy. Vito-koira sai*

hoitoa siksi, että somekampanja tuotti rahaa. Helsingin Sanomat 14.4.2024. Noudettu 14.4.2024 osoitteesta <https://www.hs.fi/talous/art-2000010319667.html>

Valtiovarainministeriö. (2015). *Kuntien tehtävät ja niiden laajuus*. Valtiovarainministeriön julkaisu – 40/2015. Noudettu 12.3.2022 osoitteesta [https://vm.fi/documents/10623/1083563/Kuntien+itsehallinnolliset+teht%C3%A4v%C3%A4t+ja+niiden+laajuus+\(raportti\)/faede779-17c3-4971-8feb-629f70545c2c/Kuntien+itsehallinnolliset+teht%C3%A4v%C3%A4t+ja+niiden+laajuus+\(raportti\).pdf?t=1446620191000](https://vm.fi/documents/10623/1083563/Kuntien+itsehallinnolliset+teht%C3%A4v%C3%A4t+ja+niiden+laajuus+(raportti)/faede779-17c3-4971-8feb-629f70545c2c/Kuntien+itsehallinnolliset+teht%C3%A4v%C3%A4t+ja+niiden+laajuus+(raportti).pdf?t=1446620191000)

Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. (Luonnos 9.5.2023). *Alueidenkäytön kehityskuva – suuntaa kestäväälle alue- ja yhdyskuntarakenteelle*. Noudettu 18.5.2023 osoitteesta <https://ym.fi/documents/1410903/40549091/Alueidenk%C3%A4yt%C3%B6n+kehityskuva+raportti+090523.pdf/3bff9bb3-5238-2f61-9e53-38e6dd8463a9/Alueidenk%C3%A4yt%C3%B6n+kehityskuva+raportti+090523.pdf?t=1683572557565>

Liitteet

Liite 1. Työpajaesitys

TULEVAISUUTTAKO

HISTORIA

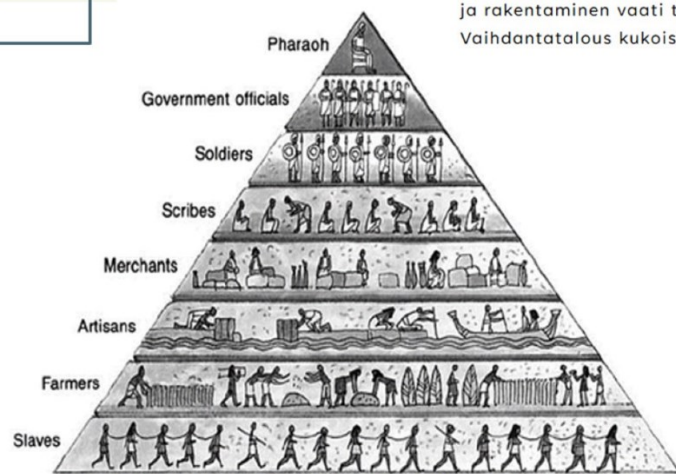
Historiaan kurkistamalla ja tuulettamalla ajatuksia erilaisissa asuintavoissa voi virittäytyä tulevaisuuden asumisen tunnelmaan.

HISTORIAN HIERARKIAA JA KAUPUNKIVALTIOIT A

NEOLIITTISELLÄ KIVIKAUDELLA (5100 EAA.- 1500 EAA.)

Aikakaudella esiintyi yhteiskunnassa hierarkiaa. Sodittiin ja syntyi kaupunkivaltioita. Maatalous ja rakentaminen vaati tekijöitä. Vaihdantatalous kukoisti.

Source: Barry K. Beyer et al., *The World Around Us: Eastern Hemisphere*, MacMillan Publishing (adapted)

TEOLLISTUMINEN, KAUPUNGISTUMIEN

2020-LUVULLA

Ihmiset pakkautuvat asumaan kasvukeskuksiin ja he haaveilevat muutosta maalle. Mahdollistaako digitaalinen siirtymä tätä?

<https://enlapser.cloud/488716110/fi/read/>

2023

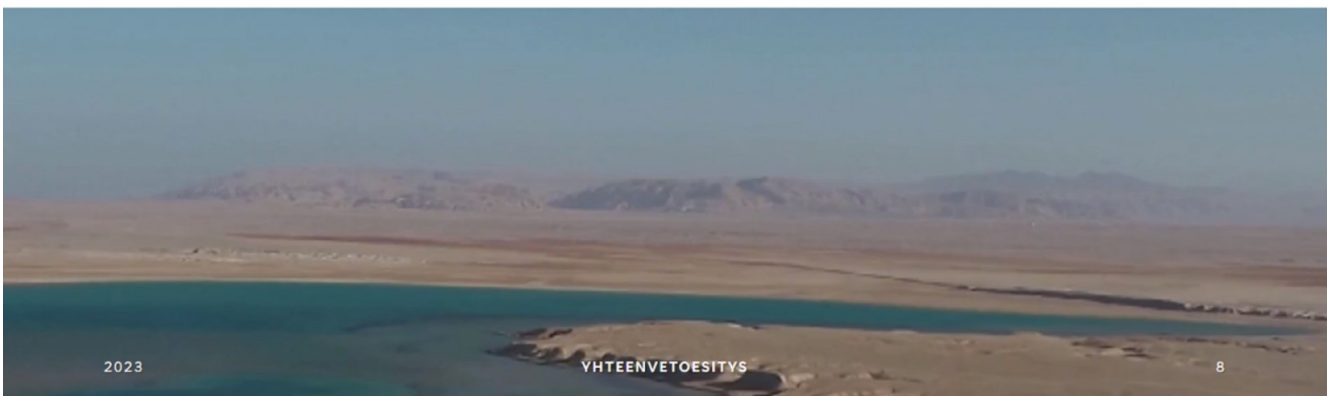
2023

TULEVAISUUS JA TULEVAISUUDEN ASUMIEN, MARS

NYKYISYYS

Nykyinen asumisen Kyyjärvellä ja
ylipäätään maapallolla.

TULEVAISUUDEN ASUMINEN, SAUDI-ARABIA

LÄHTEET

Kuvat:

1. Vanhala Akseli. IS 29.7.2022. <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000008973986.html>
2. Tansakanen Jari. YLE 20.7.2022. Neom-projekti. <https://yle.fi/a/3-12536638>
3. Oulun kaupunki, Museo- ja tiedekeskus Luuppi. <https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/kierikkikeskus>
4. Kaunis Kyyjärvi ry. Nopola. NopolaNews – uutissivut. <https://www.nopolanews.fi/node/1049>
5. Tuomisto Santeri. Sutori. <https://www.sutori.com/en/story/historian-aikajana--pGuRcsOp6dbJxoxSAfkzUxg3>
6. SRV. Kalasataman tornitalot. <https://www.srv.fi/tyomaat/kalasataman-tornit/>
7. Mäkinen Jari. Haluaisitko asumaan tällaiseen maisemaan? <https://yle.fi/aihe/a/20-10003053>
8. Kyyjärven kunta. Kunnan nettisivut. www.kyyjarvi.fi

20XX

YHTEENVETOESITYS

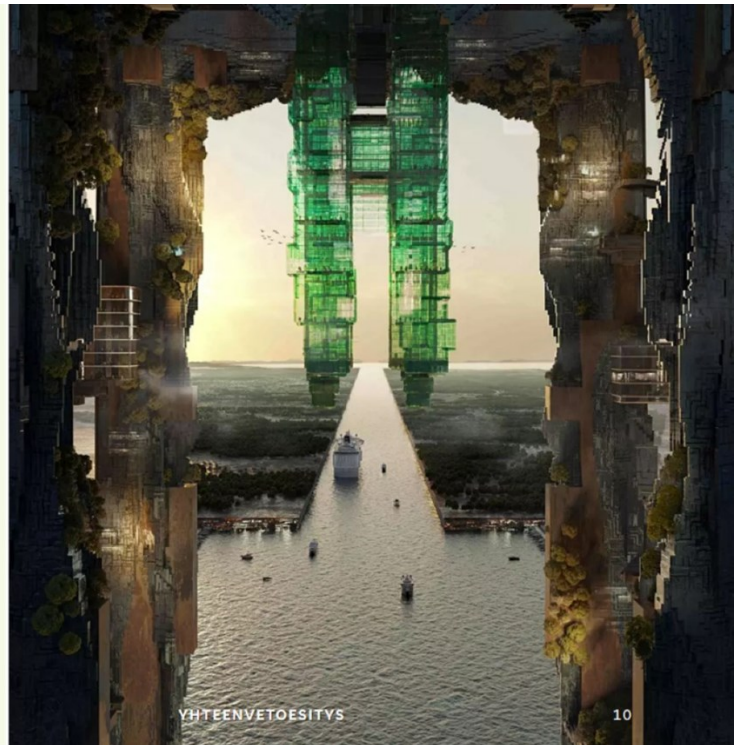
9

KIITOS

Kirsi Haapa-aho

Kirsi.haapa-
aho@students.uwasa.fi

2023

YHTEENVETOESITYS

10

Liite 2. Apukysymykset työpajaan ryhmille

Aiheeseen liittyviä apukysymyksiä:

Vahvuudet ja mahdollisuudet -ryhmä: (Asuminen, virkistys, vetovoima, pitovoima)

- Mikä pitää nuoret 10- ja 20- vuoden päästä Kyyjärvellä?
- Millaisia palveluita Kyyjärvellä tulisi olla tulevaisuudessa alueen vetovoimavoimaisuutta ajatellen?
- Mitkä ovat Kyyjärven vetovoimatekijöitä nuorisovaltuutettujen silmin?
- Millainen on nuorten Kyyjärvi tulevaisuudessa?
- Millaisia vaatimuksia nuorilla on asumisen suhteen Kyyjärvellä?
- Millainen Kyyjärven tulisi olla, että asuisit 20 vuoden kuluttua Kyyjärvellä?
- Mitä arvostat asuinympäristössäsi?
- Mikä on tärkein kriteeri, mikä tulisi täyttyä, jotta voisit asua tulevaisuudessa Kyyjärvellä?
- Millaisessa asunnossa haluaisit tulevaisuudessa asua?
- Millainen Kyyjärven sijainnin tulisi olla muihin kuntiin, kaupunkeihin ja palveluihin nähden?
- Millaisia energialähteitä Kyyjärven tulisi hyödyntää?
- Millainen ympäristö Kyyjärvellä tulisi olla turvallisuuden kannalta?
- Millainen Kyyjärven väkiluvun tulisi olla, että haluatte asua Kyyjärvellä tulevaisuudessa?

Aiheeseen liittyviä apukysymyksiä:

Haasteet ja uhat -ryhmä: (Asuminen, virkistys, vetovoima, pitovoima)

- Mikä estää nuorisovaltuutettuja asumasta 10- ja 20- vuoden päästä Kyyjärvellä?
- Millainen palvelutaso Kyyjärvellä tulisi olla nuvalaisten silmin tulevaisuudessa asumisen vetovoimavoimaisuutta ajatellen?
- Mitkä haittaavat tai ovat uhkana Kyyjärven vetovoimalle nuorisovaltuutettujen silmin?
- Millaisella Kyyjärvellä et haluaisi asua tulevaisuudessa?
- Mitä asiat haittaavat asuinympäristössä tulevaisuuden asumista Kyyjärvellä?
- Millaisessa asunnossa tai alueella et haluaisi tulevaisuudessa asua?
- Millainen on Kyyjärven palvelutason haasteet ja uhat tulevaisuudessa?
- Millainen Kyyjärven väkiluvun tulisi olla, jotta se olisi kilpailukykyinen muihin kuntiin nähden?

Liite 3. Toimenpide-ehdotuksiin laaditut kysymykset ryhmille

Millaisia toimenpide-ehdotuksia tarvitaan asioiden mahdollistamiseksi tulevaisuudessa?

1. Mitä toimia kukin asia vaatii?
2. Millaisia esteitä asian hoitamisessa on?
3. Millaisia ratkaisuja asian eteenpäin vieminen vaatii?
4. Millaisia taloudellisia ratkaisuja haluaisit asumispaikassasi olevan?